

สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE STATE AND GUIDELINES LEARNING MANAGEMENT OF SUFFICIENCY
CONOMY PHILOSOPHY IN SCHOOLS FOR DISABILITIES GROUP 6
UNDER SPECIAL EDUCATION BUREAU

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2022

Copyright 2022 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6

สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ของ แพรวพรรณ รวมสุข

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ชาติรูประชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชิตาวัลย์ อุ่นทอง)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. ธารารัตน์ มาลัยเถาว์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

- เรื่อง:** สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** แพรวพรรณ รวมสุข, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
- อาจารย์ที่ปรึกษา:** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ่นกอง
- คำสำคัญ:** การบริหารการเรียนรู้, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 209 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารสถานศึกษา และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนด้านหลักสูตรการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และ 2) แนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 พบว่า สถานศึกษาดูส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครูมีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Title: THE STATE AND GUIDELINES LEARNING MANAGEMENT OF SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN SCHOOLS FOR DISABILITIES GROUP 6 UNDER SPECIAL EDUCATION BUREAU

Author: Praewpan Ruamsuk, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. Thidawan Unkong

Keywords: Learning Management, Philosophy of Sufficiency Economy

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) To study the condition in Learning management of sufficiency Economy Philosophy in school for Disabilities group 6. 2) To study the guidelines for academic administration Learning management of sufficiency Economy Philosophy in school for Disabilities group 6. The populations were the school administrator and teacher of in school for Disabilities group 6 under special education bureau, totaling 209 people. The estimation was at 5 levels with a confidence value of 0.99. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation and interview form. Data were analyzed from the interview by descriptive method.

The results that :1) the condition of Learning management of sufficiency Economy Philosophy in school for Disabilities group 6, whole was at a high level. Considering each aspect; results/success pictures with the highest average, followed by school administration and activities for student development, respectively. As for curriculum and learning activities, have the lowest average. 2) Guidelines for Learning management of sufficiency Economy Philosophy in school for Disabilities group 6, Educational institutions should encourage teachers to Personnel have created measurement and evaluation tools that are consistent with the Sufficiency Economy Philosophy. where teachers have education/analysis/research Support learning management that integrates the Sufficiency Economy Philosophy.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้ สมบูรณ์ได้ดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดาวัลย์ อุ่นกอง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตลอดจนตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องอย่างละเอียด ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัย สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาต่อไป และขอขอบพระคุณท่านเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงไว้ใน การทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อนวัช อุ่นกอง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียน บ้านสันติคีรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และนายสมพงษ์ อุ่นใจ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนน่านปัญญานุกูล จังหวัดน่าน และนางสาวกฤติยา ชติยะ คศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1 ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไข และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและให้สัมภาษณ์ ในการดำเนินการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะครูและบุคลากรทุกท่านของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 และเพื่อนนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563 ทุกท่าน ที่สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ท้ายสุด ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว เพื่อน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เป็นกำลังใจของการ วิจัยฉบับนี้

แพรวพรรณณ รวมสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่จะได้รับของการวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บริบทของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	10
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	38
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	41
การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา	51
การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	68
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการพัฒนาและประเมินสถานศึกษาพอเพียง เป็น ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา	77
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	78

กรอบแนวคิดการวิจัย	85
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	87
ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	87
ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	92
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	95
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.....	95
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	108
บทที่ 5 บทสรุป.....	117
สรุปผลการวิจัย	117
อภิปรายผลการวิจัย	120
ข้อเสนอแนะ.....	125
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	132
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	133
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	134
ภาคผนวก ค การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม	146
ภาคผนวก ง ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์	156
ภาคผนวก จ บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	157
ประวัติผู้วิจัย	162

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงข้อมูลผู้บริหารและครู โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ	11
ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	95
ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ใน ภาพรวม.....	97
ตาราง 4 แสดงผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา.....	98
ตาราง 5 แสดงผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้.....	99
ตาราง 6 แสดงผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	102
ตาราง 7 แสดงผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคคล	104
ตาราง 8 แสดงผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์.....	106
ตาราง 9 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ ด้านที่ 2 แนวทางการบริหารด้านหลักสูตรการเรียนรู้	109

ตาราง 10 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ ด้านที่ 4 แนวทางการบริหารด้านการพัฒนาบุคคล110

ตาราง 11 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ ด้านที่ 3 แนวทางการบริหารด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน112

ตาราง 12 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ ด้านที่ 5 แนวทางการบริหารด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ 114

ตาราง 13 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ ด้านที่ 1 แนวทางการบริหารด้านการบริหารสถานศึกษา.....116

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	48
ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย	86
ภาพ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)	88

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) เป็นแผนที่วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาค ในการศึกษาที่มีคุณภาพ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักการจัดการศึกษาเพื่อวงชน (Education for All) หลักการมีส่วนร่วมของสังคม (All for Education) และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยตลอดระยะเวลาการดำเนินงานตามแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในช่วงระยะที่ผ่านมา พบว่า มีประชาชนทั้งระดับปัจเจกชุมชน และองค์กรชุมชนในบางพื้นที่ได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตอย่างเห็นผลสามารถดำรงชีพเลี้ยงครอบครัวได้อย่างมั่นคงแม้ในช่วงเวลาที่สังคมไทยต้องเผชิญกับวิกฤตทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันได้มีโครงการสนองพระราชดำริและตัวอย่างความสำเร็จมากมายจากการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อยู่บนหลักสำคัญ คือ เป็นการสร้างอาชีพเสริมเพื่อช่วยเหลือแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นทางเลือกหนึ่งซึ่งได้มีการคาดหวังว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ของตนเอง ครอบครัว และชุมชนที่ยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีคนเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้นที่อาจจะรับรู้ เข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยให้ประชาชนอีกมากที่ยังขาดหลักในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องสามารถเข้าใจและเข้าถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เกษม วัฒนชัย (2558) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำนโยบายดังกล่าวลงสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มีการส่งเสริมให้เด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีพื้นฐานในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) และ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในฐานะเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนเฉพาะ ความพิการ มีภารกิจในการสนับสนุนส่งเสริมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ผ่านการให้บริการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเด็กพิการ มีคุณภาพ มีทักษะชีวิตที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขได้จัดทำแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560–2564) โดยมีเป้าหมายของความสำเร็จให้คนพิการ ได้รับการเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยวิถีพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

การจัดการศึกษาแบบโรงเรียนเฉพาะความพิการ เป็นรูปแบบในการให้การศึกษา โดยจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท ได้แก่ โรงเรียนที่เปิดสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนสอนคนตาบอด โรงเรียนเฉพาะความพิการที่เปิดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย หรือ การเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โรงเรียนเฉพาะความพิการที่เปิดสอนเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา และโรงเรียนศึกษาพิเศษเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดยะลา โดยจัดในทุกระดับชั้นเรียนตั้งแต่เตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา และ มัธยมศึกษาทั้งการศึกษา สายสามัญและสายอาชีพ ซึ่งโรงเรียนเฉพาะพิการในกลุ่ม สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 6 มีทั้งหมดจำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โรงเรียนแพร่ปัญญานุกูล โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล โรงเรียน โสตศึกษาอนุสารสุนทร โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โรงเรียน กาวิลละอนุกุลและโรงเรียนน่านปัญญานุกูล (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2562) ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้น้อย ก่อให้เกิด ปัญหาตามมา คือ ด้านเศรษฐกิจ ครอบครัว ปัญหามีหนี้สิน ปัญหาด้านสังคม ความสัมพันธ์ ของสมาชิกในครอบครัว ชุมชนเริ่มเสื่อมถอย วัฒนธรรม ประเพณีถูกละเลย ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ซึ่งปัญหาเหล่านี้มิได้มีวงจำกัดแต่เพียงในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ปัญหา เหล่านี้กำลังจะลุกลามเป็นปัญหาในระดับชาติ นอกจากนี้ปัญหาที่พบในโรงเรียนเฉพาะ ความพิการมากที่สุด คือ นักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเฉพาะความพิการส่วนใหญ่ ไม่สามารถเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย และไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เพราะบางคนสภาพร่างกายก็ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน บางคนขาดทักษะการทำงานที่ดี เช่น ความอดทน ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้นักเรียนที่จบการศึกษาไม่มียานพาหนะ ไม่มีเงิน ครอบครัวมีปัญหาหนี้สิน เป็นภาระของผู้ปกครอง ชุมชน และประเทศชาติ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้ อำนาจและควมมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง และความสามารถในการควบคุม และจัดการความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถ พึ่งตนเอง เพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถ ในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในโรงเรียนเป็นอีกแนวทางที่ทำให้ โรงเรียนพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ต้องมีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างถูกต้อง โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาและนำไปเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง อันจะเป็น แบบอย่างที่ดี มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มทักษะ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและมีความชัดเจนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่ การจัดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมครอบคลุมทุกระดับชั้น โรงเรียนได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลัณญ์ เพชรภรณ์ (2560, สื่อออนไลน์) โดยการดำเนินการดังกล่าว ผู้บริหารเปรียบเสมือนหัวเรือใหญ่ ต้องมีความรู้ความเข้าใจ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนโยบายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง สู่สถานศึกษาอย่างถูกต้อง ศึกษาหาองค์ความรู้จากหนังสือ สื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง นำมาสู่การปฏิบัติ โดยสร้างความตระหนักให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นหลักคิดในการดำเนิน ชีวิต และการปฏิบัติงาน เป็นผู้นำในการประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ที่จะพัฒนาสถานศึกษาสู่ความยั่งยืนสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สัมพันธ์กับศักยภาพและ ความแตกต่างของแต่ละบุคคล เน้นผู้จบการศึกษาต้องมีอาชีพและมืงานทำ มีคุณธรรม จิตสำนึกในความเป็นไทย มีทักษะการประกอบอาชีพ และทักษะการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง และ ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา ครูและนักเรียนมี ความรู้ความเข้าใจและเห็นประโยชน์และความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด สามารถนำทักษะการทำงานไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะครอบคลุมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ (ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2554) เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีขอบเขตในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 417 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 28 คน และครู จำนวน 389 คน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2564

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 209 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 28 คน และครู จำนวน 181 คน ซึ่งได้มาโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการใช้จังหวัดเป็นชั้น และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีขอบข่ายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ ดังนี้

- 2.1 ด้านการบริหารสถานศึกษา
- 2.2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้
- 2.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.4 ด้านการพัฒนาบุคคล
- 2.5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

3.1 สภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3.2 แนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความหมายคำนิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. **หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ มุ่งให้ทุกคนพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นสามารถพึ่งพาตัวเองได้ จนเกิดความยั่งยืนโดยตั้งอยู่บนหลักสำคัญ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มุ่งที่จะทำให้ผลที่เกิดขึ้นนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่สมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

2. **โรงเรียนเฉพาะความพิการ** หมายถึง สถาบันการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท โดยจัดการศึกษาในทุกระดับตั้งแต่ขั้นเตรียมความพร้อม ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

3. **โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ** หมายถึง สถาบันการศึกษาเฉพาะความพิการในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ จำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โรงเรียนแพร่ปัญญาอนุกุล โรงเรียนเชียงรายปัญญาอนุกุล

โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชินูปถัมภ์
โรงเรียนกาวิละอนุกุล และโรงเรียนน่านปัญญาอนุกุล

4. การบริหารการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบของผู้บริหาร
โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยดำเนินงานตาม
เกณฑ์การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ได้แก่

4.1 ด้านการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
ด้านการบริหารสถานศึกษา โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นนโยบาย
ขับเคลื่อนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูและ
บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และกำหนดให้เป็นนโยบายของ
โรงเรียน บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ของ
สถานศึกษาและอัตลักษณ์ของนักเรียนบูรณาการในแผนปฏิบัติงานครอบคลุมทุกกลุ่มงาน
อย่างเหมาะสมตามสภาพจริงกับบริบทของโรงเรียน แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ดำเนินงานตาม
แผนปฏิบัติงานครบทุกกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการนิเทศ ติดตามผล
การดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินงานแก่
ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ โดยการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการ
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มทักษะ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้น
มีการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดและ
การปฏิบัติ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีความพอประมาณ เนื้อหา
เหมาะสมกับเวลา ปฏิบัติงานด้วยความละเอียด รอบคอบ ปลอดภัย สอดแทรกคุณธรรม
จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่
หลากหลายสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล มีการศึกษา/
วิเคราะห์/วิจัย และมีการรายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนาการจัดการ
เรียนการสอน รวมทั้งจัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้

4.3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการจัดระบบบริหารจัดการด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
มีการให้บริการแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกิจกรรมนักเรียนลูกเสือ เนตรนารี
ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โครงการ ชมรม ชุมนุมต่าง ๆ และกิจกรรมเพื่อสังคม จิตสาธารณะ

เน้นการมีส่วนร่วม การเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติตนเพื่อนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน

4.4 ด้านการพัฒนาบุคคล หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ด้านการพัฒนาบุคคล โดยการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างถูกต้อง โดยสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ตลอดจนเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ มาอบรมให้ความรู้แก่คณะครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงาน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” จนครูสามารถขยายผล แล้วนำความรู้ไปสู่การพัฒนางานในหน้าที่ และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง

4.5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ หมายถึง การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างถูกต้อง โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้และนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะ อยู่อย่างพอเพียง อันจะเป็นแบบอย่างที่ดี มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มทักษะ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและมีความชัดเจนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลงสู่การจัดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมครอบคลุมทุกระดับชั้น โรงเรียนได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

6. **ครู** หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนนักเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

7. **สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง การดำเนินการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนัก

บริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน 5 ด้าน โดยแบ่งความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

8. แนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หมายถึง วิธีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในโรงเรียนเฉพาะความพิการให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อุ้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความสำเร็จและผลลัพธ์

ประโยชน์ที่จะได้รับของการวิจัย

1. ครูได้ข้อมูลสำหรับการวางแผนในการหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
2. สถานศึกษาทราบสภาพปัจจุบันในการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีข้อมูลสารสนเทศไปเป็นแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้อัตโนมัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. บริบทของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดบริหารงานการศึกษาพิเศษ
 - 1.1 บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ
 - 1.2 ข้อมูลผู้บริหาร และครู ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดบริหารงานการศึกษาพิเศษ
 - 1.3 ภารกิจการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 2.2 กระบวนการบริหาร
 - 2.3 แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษา
3. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.1 ความเป็นมาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.2 แนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.3 ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา
 - 4.1 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560–2579) กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 4.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับนโยบายส่งเสริม สนับสนุนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 4.3 แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560–2564) กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - 4.4 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กับนโยบายส่งเสริม สนับสนุนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.5 กรอบการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพ สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

5.2 การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.3 องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5.4 รายการประเมินและเกณฑ์คุณภาพ สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง)

6. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการพัฒนาและประเมินสถานศึกษาพอเพียงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

8. กรอบแนวคิดการวิจัย

บริบทของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ

การให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น มีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งในแต่ละรูปแบบก็มีความสำคัญ และจำเป็นที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นในการเข้ารับการศึกษาของเด็กแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กล่าวถึง “สถานศึกษาเฉพาะความพิการ” หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป กลับ และรับบริการที่บ้าน ซึ่งโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั่วประเทศ มีทั้งหมด 48 โรงเรียน โรงเรียนเฉพาะความพิการภาคเหนือ กลุ่ม 6 มีจำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โรงเรียนแพร์ปัญญาคุณ โรงเรียนเชียงรายปัญญาคุณ โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์ โรงเรียนกาวิละอนุกุล และโรงเรียนน่านปัญญาคุณ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2562)

**ข้อมูลผู้บริหาร และครู ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ**

โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีจำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โรงเรียนแพร์ปัญญาอนุกุล โรงเรียนเชียงรายปัญญาอนุกุล โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์ โรงเรียนกาวิละอนุกุล และโรงเรียนน่านปัญญาอนุกุล มีจำนวนผู้บริหารและครูทั้งหมด 417 คน ดังนี้

**ตาราง 1 แสดงข้อมูลผู้บริหารและครู โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ**

ที่	โรงเรียน	ผู้อำนวยการ	รอง ผู้อำนวยการ	ข้าราชการ	พนักงาน ราชการ	ครู อัตราจ้าง
1	โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่	1	4	33	12	1
2	โรงเรียนแพร์ปัญญาอนุกุล	1	3	49	15	-
3	โรงเรียนเชียงราย ปัญญาอนุกุล	1	3	40	28	-
4	โรงเรียนโสตศึกษา อนุสารสุนทร	1	3	38	3	3
5	โรงเรียนสอนคนตาบอด ภาคเหนือในพระบรม ราชินูปถัมภ์	1	2	36	-	3
6	โรงเรียนกาวิละอนุกุล	1	4	37	20	-
7	โรงเรียนน่านปัญญาอนุกุล	1	2	47	24	-
	รวม	7	21	280	102	7
	รวมทั้งสิ้น			417 คน		

ที่มา: รายงานจำนวนตามประเภทบุคลากรของโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2564)

ภารกิจจัดการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ สำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ ได้กำหนดภารกิจของโรงเรียนเฉพาะความพิการไว้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
2. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ รวม เลิก และโอนโรงเรียนเฉพาะความพิการ
3. ส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเฉพาะ
ความพิการ
4. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ
5. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ
6. ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะ
ความพิการ
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคนพิการ ครอบครัว องค์กร
ชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น
8. ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้อง
กับนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและมาตรฐานการศึกษาสำหรับคนพิการ
9. ส่งเสริมงานการแนะแนว สุขภาพอนามัย กีฬาและนันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด
เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ประชาธิปไตย วินัยนักเรียน การพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน และ
งานกิจการนักเรียน
10. ส่งเสริมสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ
11. ส่งเสริมงานกิจกรรมพิเศษและงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในโรงเรียน
เฉพาะความพิการ
12. ประสานและส่งเสริมการป้องกัน แก้ไขปัญหาการใช้สารเสพติด และคุ้มครอง
ความประพฤตินักเรียน นักศึกษา รวมทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิการ
13. ประสาน ส่งเสริมการศึกษากับการศาสนาและวัฒนธรรม
14. ส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นของ
คนทั่วไปและคนพิการ
15. ประสานและส่งเสริมโรงเรียนเฉพาะความพิการ ให้มีบทบาทในการสร้าง
ความเข้มแข็งของชุมชนของตนเอง

16. ส่งเสริมเครือข่ายประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และการประกอบอาชีพสำหรับคนพิการ

17. ส่งเสริมงานนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

18. ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการหรือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในรูปแบบของโรงเรียนเฉพาะความพิการเป็นการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในระดับปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวนทั้งสิ้น 48 โรงเรียน ใน 36 จังหวัด แบ่งออกเป็น 4 ประเภทความพิการ ดังนี้

1. โรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

มี 2 โรงเรียน ใน 2 จังหวัด รับ เด็กอนุบาล-มัธยมศึกษาตอนปลาย แบบอยู่ประจำ ได้แก่

1.1 โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรมราชินูปถัมภ์จังหวัดเชียงใหม่

1.2 โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. คนตาบอด หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องสอนให้อ่านอักษรเบรลล์ หรือใช้วิธีการฟังเทปหรือหนังสือแถบเสียง หากตรวจวัดความชัดเจนของสายตาข้างดี เมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 เมตร (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 ฟุต ลงมาจนถึงบอดสนิท (สัดส่วน 6/60 เมตร หมายถึง คนที่มีความ บกพร่องทางการเห็นสามารถมองเห็นวัตถุได้ในระยะห่าง 6 เมตร ในขณะที่คนสายตาปกติสามารถ มองเห็นวัตถุขึ้นเดียวกันได้ในระยะห่าง 60 เมตร หรือ คนที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถมองเห็น วัตถุได้ในระยะห่าง 20 ฟุต ในขณะที่คนสายตาปกติสามารถมองเห็นวัตถุขึ้นเดียวกันได้ในระยะห่างที่ 200 ฟุต) หรือ ลานสายตาแคบกว่า 20 องศา (หมายถึง สามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา)

2. คนสายตาเลือนราง หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดี เมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ ระหว่าง 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) ถึง 6 ส่วน 60 เมตร (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 ฟุต (20/200) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

การจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น อาจแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ นักเรียนที่มีสายตาเลือนราง และนักเรียนที่ตาบอด ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีสายตาเลือนราง
 - 1.1 ครูควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้
 - 1.1.1 ควรค้นหาว่าเขาสามารถเห็น หรือไม่เห็นอะไร
 - 1.1.2 ควรยอมรับความจำกัดในการมองเห็นของนักเรียน
 - 1.1.3 ไม่ควรทำในสิ่งที่ไม่ปลอดภัย
 - 1.2 ครูควรทราบว่านักเรียนที่สายตาเลือนรางไม่ใช่คนหูหนวก การพูดควรพูดปกติ ไม่ต้องตะโกน
 - 1.3 ให้นักเรียนนั่งในที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอในการอ่านหนังสือ โดยให้แสงเข้าทางด้านข้าง
 - 1.4 ควรสอนเรื่องสี หรือรูปทรง เพื่อให้นักเรียนจะได้จำว่าเขาวางสิ่งของไว้ที่ได้ โดยการสังเกต สีหรือรูปทรง
 - 1.5 ควรมีการบอกนักเรียนเมื่อมีการจัดหรือเคลื่อนที่วัตถุสิ่งของไปในที่ใหม่
 - 1.6 ควรเขียนหมายเลขด้วยสีเข้ม ๆ หรือตัวโต ๆ เพื่อที่นักเรียนจะเห็นได้ง่าย
 - 1.7 ผนังห้องเรียน สีที่ตัดกันจะช่วยให้นักเรียนเห็นได้ง่ายขึ้น หรือตามขอบประตู ชั้นบันได ที่ล้อคประตู หรือสวิตช์และปลั๊กไฟ ควรมีการติดแถบสีสว่างสดใสหรือทาสีให้ตัดกับสี ผนังหรือประตูหรือมีสีต่างกัน
 - 1.8 กระดาษสีขาวมีประโยชน์ในการเขียนข้อความที่สั้นๆ โดยเขียนด้วยหมึกดำ และ หลีกเลี่ยงการเขียนหนังสือบนกระดาษสี หรือกระดาษที่มีรูปภาพ
 - 1.9 เขียนหนังสือตัวโต ๆ ด้วยหมึกดำบนกระดาษสีขาว ซึ่งเป็นการเพิ่มทั้งขนาดและการตัดกันของสีในการเขียน
 - 1.10 ในการอ่านหนังสือบางครั้งนักเรียนอาจมีปัญหาในการไล่บรรทัดและตัวหนังสือจึงควร แนะนำนักเรียน ดังนี้
 - 1.10.1 ใช้นิ้วมือไล่ตามบรรทัดเวลาอ่าน
 - 1.10.2 วางแผ่นกระดาษสีเข้มไว้ใต้บรรทัดที่กำลังอ่าน และให้เลื่อนลงไปทีละบรรทัด
 - 1.10.3 เจาะช่องว่างที่แผ่นกระดาษ เวลาจะอ่านให้วางช่องตรงกับบรรทัดที่กำลังอ่าน และปิดข้อความที่อยู่นอกกรอบ นอกจากนี้ยังช่วยลดความจ้าของหน้ากระดาษ และช่วยให้ตัวอักษรติดกันดีขึ้น
 - 1.11 ในการเดินทางควรฝึกให้นักเรียนจำผู้อื่น โดยไม่ต้องมองรายละเอียดบนใบหน้า แต่ให้จดจำโครงร่างของขนาดรูปร่าง วิธีเดิน และเสียง

1.12 เมื่อเดินไปกับผู้ใด นักเรียนควรจำสี หรือรูปแบบเสื้อผ้าของผู้นั้น ก็จะช่วยให้สามารถเดินตามบุคคลนั้นไปในที่มีผู้คนแออัดได้

1.13 การข้ามถนน หากจะมีผู้อื่นข้ามด้วยควรข้ามพร้อมกับผู้อื่น และเพื่อความปลอดภัย ยิ่งขึ้นควรเดินอยู่ตรงกลาง

1.14 ควรให้นักเรียนใช้ไม้เท้าขาว จะช่วยให้ปลอดภัยยิ่งขึ้น และมีความยาวจากพื้นถึงหน้าอกของผู้ใช้ ไม่ควรสั้นเกินไป ทำให้ต้องก้มหลังและจะเสียการทรงตัว

1.15 เวลาเดินกลางแจ้ง ควรสวมแว่นกันแดด หรือสวมหมวกจะช่วยลดความจ้าของแสง ไม่ให้เข้าตามากเกินไป

2 การจัดการเรียนการสอนนักเรียนตาบอด การเรียนการสอนสำหรับนักเรียนตาบอด จะมีความแตกต่างจากการสอนนักเรียนที่มีสายตาเลือนราง เพราะนักเรียนตาบอดไม่สามารถใช้สายตาในการเรียนการสอนได้เลย แต่ต้องใช้ประสาทสัมผัสในส่วนอื่นแทน ได้แก่ ประสาทสัมผัสทางหู ประสาทสัมผัส การดมกลิ่น ชิมรส และประสาทสัมผัสทางกาย สำหรับหลักสูตรการเรียนสามารถใช้หลักสูตรของนักเรียนทั่วไปได้ เพียงแต่ต้องปรับวิธีการ ขั้นตอน และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถและ ความต้องการของนักเรียนแต่ละบุคคล และเพิ่มทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียนตาบอด เข้าไปในหลักสูตร ซึ่งวิธีการและทักษะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนตาบอด ได้แก่ การเขียน อ่านอักษรเบรลล์ ประสบการณ์เบื้องต้นในการดำรงชีวิต ทักษะการเคลื่อนไหว การใช้สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างไปจากนักเรียนทั่วไป ตลอดจนจัดแปลงเนื้อหาหรือวิธีการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนตาบอด เช่น

2.1 การเขียน-อ่านอักษรเบรลล์

2.2 การสอนประสบการณ์เบื้องต้นในการดำรงชีวิต เช่น

2.2.1 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ในการเรียนรู้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

2.2.2 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์และการฝึกทักษะการฟังและการแยกเสียง

2.2.3 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์เรื่องกลิ่นและรส

2.2.4 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์และฝึกทักษะเรื่องการสัมผัสทางกาย

2.2.5 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์และการฝึกทักษะเรื่องการค้าคคะเน

2.2.6 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์เรื่องสุขนิสัย

2.2.7 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ เพื่อฝึกความสามารถขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น เช่น การสวมเสื้อผ้าและการติดกระดุม การสวมถุงเท้า รองเท้า การผูกเชือกรองเท้า การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า และการใช้เงิน เป็นต้น

2.2.8 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์เรื่องเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม

2.2.9 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการรักษาผิวพรรณ และการเสริมสวย

2.2.10 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านงานบ้านงานครัว

2.2.11 การจัดประสบการณ์และฝึกทักษะเรื่องการเลี้ยงเด็กทารก

2.2.12 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์เรื่องมารยาทในสังคม

2.3 ทักษะการสร้างความรู้ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหวของคนที่มีความบกพร่องทางการเห็น (Orientation and Mobility: O&M)

2.4 การใช้สื่อหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับนักเรียนที่ตาบอด จะต้องมีการปรับปรุง หรือประยุกต์ให้นักเรียนสามารถสัมผัสด้วยมือ และใช้การฟังเป็นหลัก

นักเรียนตาบอด สามารถใช้หลักสูตรเช่นเดียวกับนักเรียนทั่วไปได้ เพียงแต่ต้องมีการปรับปรุงวิธีการสอน การใช้สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการวัด ประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องของนักเรียน เพื่อให้สามารถบรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้ได้ จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และมีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ รวมถึงวิธีการวัดประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การปรับวิธีการวัดประเมินผลในวิชาศิลปะ วิชาพลศึกษา การปรับสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษา เช่น การดัดแปลงลูกปิงปอง ลูกฟุตบอลให้มีเสียง หรือปรับปรุง เทคนิคการสอนให้เหมาะสม การจัดทำแผนที่ภาพพจน์ในวิชาภูมิศาสตร์ การจัดทำสื่อวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า นักเรียนตาบอด สามารถเรียนรู้ได้เช่นเดียวกันกับเด็กทั่วไป เพียงแต่มีการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผลให้สอดคล้องกับนักเรียน ซึ่งการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนตาบอด ตามทัศนะของนักการศึกษา โลเวนเฟล (Lowenfeld) นั้น ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการคำนึงถึงเอกลักษณ์บุคคล โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการและ ปัญหาของนักเรียนตาบอด สอนในเรื่องรูปธรรมในชีวิตประจำวัน จากการได้ยิน การสัมผัส ไปเชื่อมโยงกับ ประสบการณ์ใหม่ เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น โดยครูผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในห้องเรียนได้ ดังนี้

1. การเรียนการสอนในห้องเรียนนั้น ครูผู้สอนควรอธิบายสื่อที่เป็นรูปภาพ หรือข้อความต่าง ๆ ให้ละเอียด ชัดเจนมากที่สุด ควรให้โอกาสนักเรียนได้จินตนาการตาม และควรถามนักเรียนเป็นระยะว่า เรียนทันหรือไม่ ต้องการให้อธิบายส่วนใดเพิ่มเติม
2. เอกสารสำหรับนักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ควรเป็นตัวอักษรที่ขยายใหญ่ อาจใช้เครื่องช่วยในการมองเห็น เช่น เครื่องขยายตัวอักษรผ่านจอโทรทัศน์หรือจอคอมพิวเตอร์ (คอมพิวเตอร์ที่นักเรียนที่มีสายตาเลือนรางใช้ จะมีโปรแกรมขยายหน้าจอ ซึ่งจะทำให้ตัวอักษรบนหน้าจอมีขนาดใหญ่ขึ้นตามความต้องการของผู้ใช้)
3. การเขียนกระดานหรือแสดงรูปภาพในการเรียนการสอนนักเรียนที่มีสายตาเลือนรางนั้น ครูผู้สอนควรใช้สีที่ตัดกัน เช่น หากกระดานเป็นสีขาวปากกาที่ใช้ควรเป็นสีดำหรือน้ำเงิน หากเป็นรูปภาพ ควรแสดงให้เห็นเส้นตัดต่าง ๆ อย่างชัดเจน
4. ในการสอบ ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการสอบได้หลายวิธี เช่น ฟังหรืออ่านคำถามจากคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมอ่านหน้าจอ อักษรเบรลล์หรือให้อาสาสมัครช่วยอ่านข้อสอบ การตอบคำถามจากข้อสอบสามารถใช้วิธีการตอบโดยพิมพ์คำตอบบนคอมพิวเตอร์ เขียนตอบเป็นอักษรเบรลล์ อัดเสียงลงเทป หรือตอบปากเปล่าแล้วให้อาสาสมัครเขียนคำตอบตามคำพูดนั้น สิ่งสำคัญในการสอบทุกครั้ง คือ ครูผู้สอนควรเพิ่มเวลาในการทำข้อสอบให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นได้มีเวลามากกว่า นักเรียนทั่วไปประมาณ 1 เท่า หรือพิจารณาตามความเหมาะสมกับข้อจำกัดของนักเรียน
5. การพูดคุยทักทาย ควรบอกชื่อผู้พูดก่อน เช่น “สวัสดิสิรพงษ์ ผมครูสมศักดิ์นะ” เมื่อคุยหรือทักทายเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะไปที่อื่นควรบอกนักเรียนทุกครั้ง และสามารถพูดคุยโดยใช้น้ำเสียงปกติ และควรสื่อสารกับนักเรียนโดยตรงไม่ควรถามผ่านบุคคลอื่น
6. ควรจัดให้มีการสอนเสริม โดยครูผู้สอนควรจัดตารางนอกเวลา นอกเหนือจากเวลาเรียนในห้องเรียน เพื่อสอนเนื้อหาที่นักเรียนตามไม่ทัน หรือต้องอาศัยสื่อเฉพาะ เช่น คอมพิวเตอร์ประกอบการเรียน
7. ควรมองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นให้เหมือนกับคนทั่วไป ไม่ควรแสดงความสงสาร และไม่ควรกล่าวคำชมเชยเมื่อเขาสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ที่คนทั่วไปสามารถทำได้ง่าย ๆ เช่น เดินขึ้น-ลง บันได เป็นต้น
8. สำหรับนักเรียนที่มีสายตาเลือนราง ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมในสถานที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอ มีการกระจายของแสงทั่วถึง หลีกเลี่ยงแสงสะท้อนและพื้นผิวที่มีลวดลาย

9. ควรจัดให้มีระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) ในด้านการช่วยอ่านหนังสือ บันทึกลีขียง เนื้อหาการเรียน หรือช่วยตรวจสอบข้อมูลที่นักเรียนพิมพ์ และช่วยอำนวยความสะดวกเพื่อนที่มีความบกพร่องทางการเห็นในเรื่องทั่วไป

การผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา มีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ทั้งของนักเรียนทั่วไป และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น สำหรับนักเรียนทั่วไปจะมีสื่อมากมายหลายชนิดให้เลือกใช้ แต่สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนจะต้องผลิตขึ้นเองจากหน่วยงานที่มี หน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการใช้เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเฉพาะในการผลิต แต่ก่อนการผลิตสื่อสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นเป็น เรื่องยุ่งยาก และใช้เวลาในการผลิตมาก เนื่องจากต้องผลิตด้วยมือ แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้มาเข้ามามี บทบาทในการผลิตสื่อมากขึ้น ทำให้สามารถผลิตสื่อได้อย่างรวดเร็ว หลากหลาย ทันสมัย และเอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมากขึ้น

ประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

1. ทำให้เกิดความคิดรวบยอด (Concept) ในเรื่องต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
2. ช่วยสร้างจินตภาพในสมอง ทำให้เกิดความทรงจำที่ดี
3. ช่วยสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานของมือกับสมอง (สื่อประเภทสัมผัส)
4. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการรับรู้ข้อมูลจากการฟังหรืออ่านให้ชัดเจนขึ้น
5. ช่วยให้เรียนรู้ในเรื่องที่ซับซ้อนที่ไม่สามารถสัมผัสของจริงได้ เช่น อวัยวะภายในร่างกาย และระบบการทำงาน
6. ช่วยให้ความเข้าใจในบทเรียนทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย
7. กระตุ้นให้นักเรียนที่ตาบอดสนิทและเห็นเลือนรางมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากขึ้น
8. ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการใช้สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนบทเรียน ต่อ ๆ ไปที่ยากขึ้นตามลำดับ
9. ช่วยฝึกประสาทการรับรู้ที่เหลืออยู่ให้มีประสิทธิภาพในการใช้งาน
10. ช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนได้เรียนรู้จากสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

ประเภทของสื่อสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น สื่อประกอบการเรียน การสอนสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่ดีที่สุด ได้แก่ สื่อของจริง แต่ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนบางครั้ง ครูผู้สอนไม่สามารถนำสื่อของจริงมาให้นักเรียนได้ศึกษา เรียนรู้ได้ สื่อในรูปแบบอื่น เช่น ของจำลอง หนังสืออักษรเบรลล์ สื่อภาพนูน หนังสือแถบเสียง หรือสื่ออื่นใดที่สามารถ นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ไม่ว่าจะเป็นสื่อ ประเภทใด การนำสื่อมาใช้ครูผู้สอน จะต้องคำนึงถึงเรื่อง การจัดหาสื่อได้ง่ายในท้องถิ่น มีความเหมาะสมไม่เล็กหรือใหญ่จนเกินไป มีความสะดวก และปลอดภัยในการใช้ มีพื้นผิว สัมผัสที่แตกต่างกัน มีรายละเอียดสำคัญ ๆ ที่สื่อความหมายได้ชัดเจน สนองความต้องการ จำเป็นของผู้เรียน และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ สื่อสำหรับ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

1. ของจริง
2. ของจำลอง
3. หนังสืออักษรเบรลล์
4. สื่อภาพนูน
5. หนังสือเสียง
6. สื่ออักษรเบรลล์ประกอบภาพนูน
7. หนังสือปกตีที่ขยายให้ใหญ่ขึ้นตามความเหมาะสมของนักเรียนที่มีสายตาสั้นหรือสายตาวน
8. สื่อสำหรับนักเรียนปกติที่สามารถนำมาใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นได้

9. สื่ออื่น ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2. โรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
มี 21 โรงเรียน ใน 20 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร รับเด็กอนุบาล-มัธยมศึกษาตอนปลาย แบบอยู่ประจำ ได้แก่

- 2.1 โรงเรียนเศรษฐเสถียรในพระราชูปถัมภ์กรุงเทพมหานคร
- 2.2 โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร
- 2.3 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี
- 2.4 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม
- 2.5 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา
- 2.6 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช
- 2.7 โรงเรียนโสตศึกษาเทพรัตน์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- 2.8 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
- 2.9 โรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศ จังหวัดลพบุรี
- 2.10 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดตาก
- 2.11 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์
- 2.12 โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่
- 2.13 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น
- 2.14 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดอุดรธานี
- 2.15 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดมุกดาหาร
- 2.16 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.17 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์
- 2.18 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
- 2.19 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี
- 2.20 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
- 2.21 โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดพังงา

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่บกพร่องหรือสูญเสียการได้ยินเป็นเหตุให้การรับฟังเสียงต่าง ๆ ไม่ชัดเจน มี 2 ประเภท คือ

1. เด็กหูตึง หมายถึง เด็กที่มีการได้ยินเหลืออยู่บ้างสามารถรับฟังเสียงได้ (แต่ไม่สู้ดี หรือไม่ชัด) ไม่ว่าจะใส่เครื่องช่วยฟังหรือไม่ก็ตาม
2. เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินมาก ๆ ตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป ไม่ได้ยินเสียงพูดดังๆ อาจรับรู้เสียงบางเสียงจากการสั่นสะเทือน ถ้าสูญเสียการได้ยินระดับนี้มาแต่กำเนิดจะพูดไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับการสอนพิเศษ ส่วนมากเด็กจะใช้ภาษามือในการติดต่อสื่อความหมาย

หลักการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถจัดได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือความต้องการจำเป็นเฉพาะบุคคล ดังนี้

การศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Education) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมตัวเองเข้ากับโลก ความสัมพันธ์นี้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึกตลอดจนจิตวิญญาณต้องเป็นการศึกษาที่ไม่ยึดติดกับเทคนิคหรือหลักสูตรใด ๆ สอนให้เด็กเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงโลกภายนอกกับตนเองและตนเองกับโลกภายนอกครูต้องยอมรับศักยภาพที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคนต้องไม่พยายามใช้มาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่งในการตัดสินเด็ก

การศึกษาตามมอนเตสซอรี (Montessori) เป็นการจัดสิ่งแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้เด็กแสดงศักยภาพของตนเองออกมา เน้นส่งเสริมให้เด็กมีแนวคิดเป็นอิสระและมีทักษะในการเรียนรู้ที่ดี เน้นการใช้สื่อที่เรียบง่ายใกล้ชีวิตธรรมชาติ

การจัดการศึกษาแบบซัมเมอร์ฮิลล์ (Summer hill) คือ แนวคิดการศึกษาที่เน้นให้สิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่แก่ผู้เรียนทั้งด้านการเรียนและการปกครองตนเองโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่าง การศึกษาแบบนี้มีความเชื่อว่าเด็กเกิดมาพร้อมกับความเฉลียวฉลาด โรงเรียนตามการศึกษาแบบนี้จะจัดโครงสร้างในโรงเรียนหลักสูตรการเรียนการสอนที่นักเรียนเป็นผู้ที่สามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ นักเรียนจะเป็นผู้ที่ค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเด็กจะไม่ถูกบังคับให้เชื่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือนับถือศาสนาใดศาสนาหนึ่งโดยเฉพาะ การปฏิบัติต่อกันเป็นเรื่องที่เด็กจะต้องตัดสินใจหรือวางข้อตกลงร่วมกันในรูปแบบของคณะกรรมการร่วม

การศึกษาตามแนวของวอลดอร์ฟ (Waldorf Education) คือ การจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาแบบรอบด้านโดยเด็กแต่ละช่วงอายุจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน โดยเด็กอายุ 0-7 ปี จะเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพด้วยการเลียนแบบ เด็กอายุ 7-14 ปี จะเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพด้วยอารมณ์ความรู้สึก เด็กอายุ 14 ปีขึ้นไป จะเน้นกระบวนการคิดและความมีเหตุผล

กระบวนการเรียนการสอน ใช้ดนตรี ศิลปะการเคลื่อนไหวร่างกาย ตลอดจนการให้เด็กคิดค้นสิ่งต่าง ๆ เองเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้าใจและยอมรับตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาในทุกช่วงอายุสอน ให้มนุษย์รู้จักจุดยืนที่สมดุลของตนในโลกมนุษย์

ปรัชญาเน้นความสำคัญของการสร้าง ความสมดุลใน 3 วิธีทางในกิจกรรมของการเรียนการสอน เป็นเรื่องของการเลือกไม่ใช้การบังคับเพราะต้องการให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง การจัดการคือผ่านกิจกรรมทางกายผ่านอารมณ์ความรู้สึก และผ่านกระบวนการคิด เน้นให้เกิดความสมดุล สอดคล้องกลมกลืนในแต่ละช่วงวัยของเด็กเพื่อที่เขาจะได้เติบโตขึ้นมาพร้อมกับศักยภาพสูงสุดและพร้อม สำหรับการเผชิญกับสิ่งท้าทายใหม่ ๆ ในโลกที่กว้างใหญ่ ครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยความกระตือรือร้นใช้ปัญญาที่มีอยู่ในตนเองให้เกิดคุณภาพสูงสุด

กลยุทธ์ในการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การแสดงสีหน้าท่าทาง และภาษามือจะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น ให้เรียกหรือทำให้เด็กรู้ว่า เรากำลังจะพูดด้วยก่อนเสมอ โดยการแตะไหล่หรือแขนเบา ๆ และต้องหันหน้าไปทางเด็กเวลาพูดกับเด็ก

อย่าตกใจ ถ้าเด็กไม่เข้าใจเรา หรือเราไม่เข้าใจเด็ก เด็กกับเราจะค่อยๆพัฒนาความคุ้นเคย เมื่อเวลาผ่านไป ให้สอนคำศัพท์ใหม่ในบริบทต่าง ๆ กันเพื่อเป็นการเสริม และความจำที่ถาวร ให้จัดลำดับหัวเรื่อง ความสำคัญของแผนการสอน ใช้สื่อการสอนที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่จะเรียน และต้องบอกโครงร่างของเนื้อเรื่องหรือแผนการสอน หรือกิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำล่วงหน้า และสิ่งที่คาดว่าจะได้รับจากทำกิจกรรมนั้น การใช้ภาพประกอบในการสอนจะเป็นประโยชน์อย่างมาก ซึ่งเด็กใช้การมองเป็นวิธีหลักในการรับข้อมูล ถ้าการบ้านยากหรือกำกวม ให้ผู้ปกครองช่วยแจ้งว่าสิ่งที่ยากคืออะไร และควรดูแลให้เขียน คำสั่ง การบ้านหรือการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนกระดานหรือป้ายประกาศ และต้องใช้เป็นประจำจนเด็กเกิดการเรียนรู้ว่า การเขียนบนกระดานหรือขึ้นป้ายประกาศ เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องอ่านไม่ควรพูดในขณะที่เขียนกระดาน ควรเขียนให้เรียบร้อยก่อนแล้วค่อยอธิบาย ให้ใช้สื่อที่มีคำบรรยายร่วมกับเสียง เช่น สื่อ CAI วิดีทัศน์ภาพยนตร์ ให้ใช้ล่ามถ้าจำเป็น และล่ามควรมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่แปลเป็นอย่างดี อย่าจับเด็กนั่งในที่ ๆ มีคนพลุกพล่าน หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ควรหลีกเลี่ยงการใช้เสียงที่ลั่นรัวหรือเสียงดังเกินไป จัดที่นั่งให้เหมาะสมกับเด็กที่จะได้ยิน มองเห็น และสามารถสื่อสารได้ดีที่สุด ลดเสียงรบกวนเบื้องหลังคนทั่วไปที่ได้ยินมักไม่ค่อยคำนึงถึงเสียงรบกวนเท่าไรนัก แต่คนที่ใช้เครื่องช่วยฟังนั้นเสียงดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อเด็กเพราะเครื่องขยายเสียงในเครื่องช่วยฟังจะขยายเสียงทั้งหมดที่รับเข้ามา ทำให้เด็กได้รับเสียงรบกวนที่ตั้งใจไว้ สร้างระบบไว้ในกรณีฉุกเฉิน เช่น ข้อตกลงในการซ่อมหนีไฟ โดยคุณครูอาจจะเขียนไว้บนกระดานว่า ซ่อมหนีไฟ เมื่อไฟไหม้ให้ออกไปประตูหลัง (ถ้ามีเด็กที่ใช้ภาษามือ ให้ครูเรียนภาษามือคำว่า “ฉุกเฉิน” “ไฟไหม้” “เดิน” เป็นต้น ให้ใช้การเขียนในการสื่อสาร ร่วมด้วย เพื่อให้เด็กมีความรู้ทั้งด้านการอ่านและการเขียนให้แทนเสียงออกเสียงด้วยแสงไฟกระพริบ เป็นต้น

หลักสูตรสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในปัจจุบันใช้หลักสูตรดังนี้

1. ใช้หลักสูตรเดียวกับเด็กปกติ คือ หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2546 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. หลักสูตรกิจกรรมบำบัดทางการศึกษา เป็นหลักสูตรเพื่อบำบัดฟื้นฟูเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย การเข้าถึงด้านการเรียนรู้ เช่น การฝึกฟังและพูด การใช้ภาษามือ การอ่านริมฝีปาก เป็นต้น

3. หลักสูตรอาชีพเพื่อการมีงานทำ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพให้กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินภายหลังจบการศึกษาแล้ว

3. โรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
มี 19 โรงเรียน ใน 19 จังหวัด รับผิดชอบอนุบาล-มัธยมศึกษาตอนปลาย แบบอยู่ประจำ ได้แก่

- 3.1 โรงเรียนชุมพรปัญญาอนุกุล
- 3.2 โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา
- 3.3 โรงเรียนนครศรีธรรมราชปัญญาอนุกุล
- 3.4 โรงเรียนภูเก็ตปัญญาอนุกุล
- 3.5 โรงเรียนสุพรรณบุรีปัญญาอนุกุล
- 3.6 โรงเรียนเพชรบุรีปัญญาอนุกุล
- 3.7 โรงเรียนลพบุรีปัญญาอนุกุล
- 3.8 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาอนุกุล
- 3.9 โรงเรียนพิษณุโลกปัญญาอนุกุล
- 3.10 โรงเรียนพิจิตรปัญญาอนุกุล
- 3.11 โรงเรียนกาวิละอนุกุล จังหวัดเชียงใหม่
- 3.12 โรงเรียนน่านปัญญาอนุกุล
- 3.13 โรงเรียนเชียงรายปัญญาอนุกุล
- 3.14 โรงเรียนแพร่ปัญญาอนุกุล
- 3.15 โรงเรียนอุบลปัญญาอนุกุล
- 3.16 โรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญาอนุกุล
- 3.17 โรงเรียนนครราชสีมาปัญญาอนุกุล
- 3.18 โรงเรียนระยองปัญญาอนุกุล
- 3.19 โรงเรียนฉะเชิงเทราปัญญาอนุกุล

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน 3 ทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง

การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี โดยแบ่งตามระดับ ดังนี้

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย มีระดับเชาวน์ปัญญาระหว่าง 50-70 หรือ 75 มีความสามารถสูงสุดเทียบเท่ากับเด็กปกติอายุไม่เกิน 10 ปี ไม่อาจสังเกตเห็นได้ชัดเจนนักว่ามีภาวะบกพร่องทางสติปัญญา มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวช้า พูดช้าช่วยเหลือตัวเองได้ดี ผูกทักษะได้ปฏิบัติตามคำสอน คำแนะนำได้ เขียนได้แต่ค่อนข้างช้า สามารถฝึกหัดด้านอาชีพ ต้องได้รับการแนะนำสั่งสอน อย่างเหมาะสม จึงจะสามารถกระทำหรือเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ พบประมาณร้อยละ 70 ถึงร้อยละ 90 ของ ประชากรบกพร่องทางสติปัญญา มีพฤติกรรมปรับตัว ได้แก่ ทักษะในการสื่อความหมาย ทักษะในการช่วยเหลือตัวเอง ทักษะในการเข้ากับเพื่อน และระดับความสามารถในการเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในวัยเดียวกัน พบน้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทั้งหมด ในระดับเชาวน์ปัญญานี้มีปัญหาทางการพูดแต่เป็นปัญหาที่ไม่รุนแรงนัก ปัญหาเริ่มพูดช้า เป็นปัญหาที่พบได้มากที่สุด โดยจะพูดคำแรกได้เมื่ออายุประมาณ 12-18 เดือน และเริ่มพูดเป็นประโยคได้ เมื่ออายุประมาณ 18-19 เดือน นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นคือ พูดไม่ชัด เสียงผิดปกติและพูดติดอ่าง แต่ไม่ค่อยพบว่าเด็กมีปัญหาพูดไม่ได้ แม้มีความล่าช้าในการใช้ภาษาแต่สามารถใช้ภาษาในการสนทนาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันได้ มีความสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ เมื่ออายุเกิน 21 ปี สามารถฝึกฝนให้ทำงานประกอบ อาชีพต่าง ๆ เช่น งานเกษตร งานรับจ้างขายของ บริการอาหาร ทำความสะอาด ซักรีด และงานช่างง่าย ๆ ได้ เช่น การเลื่อยไม้ ตอกตะปู ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมได้ แต่อาจมีปัญหาทางอารมณ์ เช่น นั่งเฉยไม่สนใจคำพูดของครู การถอนผม หรือ กระเทียมเท้า และขาดวุฒิภาวะทางสังคม เช่น การเล่น อวัยวะเพศ การส่งเสียงดังในเวลาที่ไม่ควรพูด เป็นต้น เด็กกลุ่มนี้ควรได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อให้พัฒนาไปได้เต็มความสามารถ ให้มีความสามารถ ในการเรียนรู้ต่าง ๆ พัฒนาไปตามลำดับขั้นตอนเหมือนเด็กทั่วไป แตกต่างกันเพียงว่าต้องใช้เวลามากกว่า เพราะการจำช่วงความสนใจ และความจำระยะสั้นน้อยกว่าเด็กปกติ มีความบกพร่องด้านการเรียน ทั้งการอ่านและคณิตศาสตร์ ครูจึงควรปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความสามารถและเป็นประโยชน์กับเด็กอย่างแท้จริง

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง มีระดับเชาวน์ปัญญา ระหว่าง 35-49 มีความสามารถสูงสุดเทียบเท่ากับเด็กปกติที่อายุไม่เกิน 7 ปี หัดพูดช้า สามารถฝึกให้ดูแลตนเองได้ สื่อ ความหมายง่าย ๆ ได้ อ่านเขียนได้บ้าง ทำเลขง่าย ๆ ได้

สามารถจะฝึกอาชีพที่ไม่ต้องใช้ฝีมือหรือมี รายละเอียดมากนัก ต้องการคำแนะนำสำหรับการดำรงชีวิตพบประมาณร้อยละ 6 ถึงร้อยละ 21 ของ ประชากรปัญญาอ่อนมีปัญญาในการทำงานของกล้ามเนื้อ ทั้งกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (แขน ขา) และกล้ามเนื้อ มัดเล็ก (นิ้วมือ) ตลอดจนมีปัญญาในการทำงานประสานกัน ระหว่างมือกับสายตา มีปัญหาในการช่วย ตนเอง สามารถเรียนจบได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นอย่างสูง ซึ่งสังเกตได้ง่ายกว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาน้อย หน้าตาบ่งถึงความผิดปกติและมักมีความบกพร่องทางกาย แทรกซ้อนอยู่บ้าง การพัฒนาของประสาทและกล้ามเนื้อช้ากว่าเด็กทั่วไป มีความล่าช้าในการ คว่า คลาน ยืน เดิน พูด ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดในวัยเด็ก โดยทั่วไปเริ่มพูดได้ในวัยเด็กตอนต้น ฉะนั้นในช่วงวัยก่อนเรียนเด็กกลุ่มนี้สามารถเรียน และพูดสื่อความหมายได้ สามารถฝึกฝน การช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันได้ดีพอใช้ เขียนค่าง่าย ๆ ได้ เช่น สุขหาหญิง สุขหาชาย อ่านป้ายรถประจำทางได้ เดินทางไปกลับบ้านหรือสถานที่ทำงานได้ นับเลข หรือบวกเลขง่าย ๆ ได้ แต่ต้องอยู่ในความควบคุมของครู การจัดการศึกษาของเด็กกลุ่มนี้ ช่วงต้นของระยะปฐมวัยและช่วงปฐมวัย ควรเน้นการพัฒนาด้านภาษา ได้แก่ ความเข้าใจและ การใช้ภาษา รวมทั้งความรู้ความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และสัมพันธ์กับเด็ก เช่น บุคคล ในครอบครัว เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สถานที่นอกบ้าน ทักษะการดำรงชีวิต ประจำวัน เป็นต้น การฝึกฝนดังกล่าวต้องเน้นมากกว่าปกติ นอกจากนี้ยังต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ ด้านอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น นักแก้ไขการพูด นักกายภาพบำบัด ช่วงวัยเรียนจนถึงวัยรุ่น ควรเน้นวิชาการให้น้อยลงกว่าเด็กปกติ เน้นวิชาการที่จะช่วยให้เด็กมีทักษะเพียงพอในการ พึ่งตนเองได้ในการทำงานและการสังคม หลักสูตรสำหรับเด็กควรเน้นใน 2 ด้าน คือ ด้านทักษะ การช่วยเหลือตนเอง (Self-Help Skills) เช่น การอาบน้ำ การรับประทานอาหาร การแต่งตัว การใช้ห้องต่าง ๆ ภายในบ้านและอาคาร การใช้สิ่งของเครื่องใช้ เป็นต้น อีกด้านหนึ่ง คือ ด้านทักษะทางอาชีพ ส่วนมากต้องเน้นทักษะการทำงานในบ้าน ในโรงงานหรือสถานที่ฝึกงาน เพื่อเตรียมเด็กสำหรับการทำงานในสังคมต่อไป

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง (Severe Mental Retardation) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่า 20-25 ถึง 35-40 พูดไม่ได้ พัฒนาการทางภาษาอยู่ในขั้นอ้อแอ้ ใช้ท่าทางและเสียงอู อ่า ในการสื่อ ความหมาย 11 ความสามารถไม่เกินเด็กอายุ 2-3 ปี จัดเป็นกลุ่มที่มีความบกพร่องทางปัญญา ระดับรุนแรง มีการ แสดงออกทางหน้าตาอย่างชัดเจนและมักมีความบกพร่องทางกายร่วมด้วย พัฒนาทางกายและภาษาล่าช้า ไม่สามารถเรียนหนังสือได้ ในวัยเด็กอาจพูดได้เป็นคำ ๆ พอสื่อความหมายได้ ทำกิจวัตรประจำวันง่าย ๆ ได้ เช่น กินข้าวเอง ยกแก้วน้ำดื่มเอง

ช่วยงานบ้านได้บ้าง เช่น กวาดบ้าน หิ้วของ แต่ต้องมีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิดและให้คำแนะนำตลอดเวลา บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงเรียนรู้ทักษะใหม่ได้ยาก มีปัญหาในการนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านการสื่อความหมาย

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงมาก มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่า 25 ลงมา มีวุฒิภาวะและพัฒนาการที่ล่าช้ามาก ได้ตอบเบื้องต้นทางอารมณ์ได้เล็กน้อย ไม่สามารถฝึกอบรมให้ทำสิ่งต่าง ๆ ได้ จึงต้องการการดูแลปกป้องตลอดเวลา ปัญญาอ่อนระดับรุนแรงและรุนแรงมาก รวมกันแล้วพบ ประมาณร้อยละ 4 ของประชากรปัญญาอ่อน โดยทั่วไปเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงมาก มีลักษณะ กล่าวไว้ดังนี้

1. มีปัญหาในการเคลื่อนไหว ส่วนมากเด็กกลุ่มนี้เดินไม่ได้
2. บางรายอาจมีความพิการซ้ำซ้อน เช่นมีความบกพร่องในประสาทการรับรู้ พูดไม่ได้ และสมองเป็นอัมพาต เป็นต้น

3. มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างเห็นได้ชัด ที่พบได้บ่อย ๆ คือ การขว้างปาข้าวของ และทำร้ายร่างกายผู้อื่น ทำร้ายตนเอง ซึ่งอาจแสดงโดยการโขกศีรษะ กัดมือ หรือแขนตนเอง เป็นต้น หรือมี พฤติกรรมที่ไร้ความหมาย เช่น โยกตัวไปมาตลอดเวลา หรือโบกมือไปมา เป็นต้น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ควรเน้นทักษะพื้นฐานสำหรับการอยู่รอด และทักษะพื้นฐานในการช่วยเหลือตนเอง ขอบข่ายทักษะที่ควรฝึก ได้แก่ การกระตุ้นประสาทสัมผัส การพัฒนาประสาทสัมผัส และการบูรณาการประสาท สัมผัสทางด้านร่างกาย การช่วยเหลือตนเอง ภาษาและการตอบสนอง นอกจากนี้ต้องฝึกเรื่องการปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้วย เช่น นั่งโยกตัว กดตา ใช้ส้อมไม่ถูกต้อง เป็นต้น ในวัยเรียนจะมีทักษะการช่วยเหลือตัวเอง และการสื่อความหมายดีขึ้น ถ้าได้รับการฝึกอบรมและสอนด้วยวิธีที่เหมาะสมในวัยผู้ใหญ่ ส่วนมากยังช่วยเหลือตนเองได้น้อย ยังต้องการพี่เลี้ยงคอยดูแล เพราะมักมีความพิการทางร่างกายร่วมด้วย สามารถทำงานต่าง ๆ ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดในโรงงานในอารักขาได้

เทคนิคการสอนก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ประสพผลสำเร็จการเรียน ซึ่งเทคนิคการสอนมีหลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

1. เทคนิคการกระตุ้นเตือน (Prompting) เป็นเทคนิคสำคัญประการหนึ่งที่ใช้ในการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ให้เกิดการเรียนรู้ ประเภทของการกระตุ้นเตือนที่นิยมใช้มี 4 ชนิด คือ

1.1 การเรียกร้องความสนใจจากเด็ก (Elicitation) เช่น เคาะวัตถุที่ใช้ฝึกกับพื้นโต๊ะหรือการพยายามให้เด็กสบตา (Eye-contact) โดยใช้รางวัลหลอกแล้วค่อย ๆ เลื่อนเข้าใกล้สายตาคู

1.2 การกระตุ้นเตือนทางกาย (Physical Prompting) คือการจับมือของเด็กให้ทำงาน ส่วนที่ครูต้องการให้ทำเมื่อเด็กทำได้ครูจะลดการช่วยเหลือลงเป็นสัมผัสเบา ๆ และเลื่อนมือจากการจับมือ มาเป็นแตะที่ข้อศอกและลดการช่วยเหลือลงจนเด็กสามารถทำงานได้เอง

1.3 การกระตุ้นเตือนด้วยท่าทาง (Gestural Prompting) คือการสาธิตวิธีปฏิบัติงานให้เด็กดู ให้เด็กเลียนแบบ ถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้ชี้แนะด้วยการชี้ไปที่งานหรือวัตถุนั้น หรือการมองด้วยใบหน้า สายตา

1.4 การกระตุ้นด้วยวาจา (Verbal Prompting) คือการออกคำสั่งหรือชี้แจงด้วยคำพูดซึ่งครูต้องพยายามใช้คำสั่งสั้น ๆ และง่ายพอที่เด็กจะเข้าใจได้ ซึ่งมีลักษณะการกระตุ้น 2 อย่าง คือ กระตุ้นโดยชี้แนะหรือบอกให้เด็กทำในสิ่งที่ถูกต้องทุกขั้นตอน กระตุ้นโดยการออกคำสั่ง คือ การกระตุ้นที่เด็กผ่านการกระตุ้นโดยการชี้แนะมาแล้ว

2. เทคนิคการวิเคราะห์งาน คือ การแตกงานออกเป็นขั้นตอนเล็ก ๆ หรือจำแนกเนื้อหาที่จะสอน เป็นขั้นตอนย่อย ๆ หลายขั้นตอน และจัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละขั้นตอนอย่างครบถ้วนจนทำให้เด็กสามารถกระทำได้สำเร็จ

3. เทคนิคการให้รางวัล ควรให้อย่างทันทีทันใด ภายหลังพฤติกรรมหรือเด็กสามารถทำงานได้สำเร็จ ด้วยความหนักแน่น ให้อย่างสม่ำเสมอ หรือทุก ๆ ครั้งที่เด็กทำงานได้สำเร็จ รางวัลมีหลายประเภท อาจเป็นแบบให้ง่าย ๆ หรือแบบให้ยาก เช่น รางวัลทางสังคม รางวัลทางประสาทสัมผัส (ทางการได้ยิน และการฟัง)

4. เทคนิคตะล่อมกล่อมเกลา (Shaping) คือ วิธีวิเคราะห์งานก่อนและให้รางวัลแก่การตอบสนองในขั้นตอนที่เด็กทำได้ ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้จะต้องต่อเนื่องไปสู่จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ วิธี สอนโดยทั่วไปมี 2 แบบ

4.1 แบบเดินหน้า และฝึกแบบถอยหลัง

4.2 แบบลูกโซ่เดินหน้า และลูกโซ่ถอยหลัง

5. เทคนิคการเลียนแบบ ให้เด็กเลียนแบบทำตามตัวอย่างที่ครูสาธิตให้ดู

6. สื่อการเรียนการสอน ครูจะต้องจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอนให้เด็ก โดยสัมพันธ์กับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการ และวัสดุอุปกรณ์ต้องเพียงพอกับเด็กแต่ละคนในกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้อุปกรณ์ได้อย่างทั่วถึง

หลักการการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม/แรกพบ และเทคนิควิธีการในการช่วยเหลือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับต่าง ๆ และการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้ให้รายละเอียดแก่นักเรียนกลุ่มนี้แยกตามระดับไว้ดังนี้

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย (Mild Mental Retardation) จุดมุ่งหมายในระยะยาวสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ไม่รุนแรง ควรมีลักษณะ โดยรวมทางพฤติกรรม บุคลิก และความสามารถพึ่งพาตัวเอง นักเรียนเหล่านี้สามารถเป็นประชากรที่พึ่งพาตนเองได้ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ถ้าได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และการบริการสนับสนุนตามหัวข้อ ของคู่มือของสมาคมเพื่อบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ความคาดหวังต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่รุนแรง ถูกมองในแง่ไม่ดี และมีคนจำนวนมากเชื่อว่า นักเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นกลุ่มประชากรที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ จากความคาดหวังเหล่านี้ ทำให้เป็นเรื่องที่ต้องมีการบังคับควบคุม ในระหว่างปี 1960 ได้มีการจัดรูปแบบของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ไม่รุนแรงเป็นชั้นพิเศษ การใช้เวลาว่างหรือแม้แต่อาหารกลางวันกับเพื่อนร่วมชั้นเท่านั้น และไม่รวมกับนักเรียนปกติในวัยเดียวกัน ซึ่งเป้าหมายของชีวิต การสอน และยุทธศาสตร์ มีความแตกต่างจากนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญา จากความเชื่อที่ว่านักเรียนไม่สามารถทำให้กลับมามีสติได้ดังเดิม นักเรียนกลุ่มนี้จะ ไม่ได้รับการกระทำแบบชั้นพิเศษ นักเรียนพิเศษจะได้รับการดูแลในแง่ของสังคม การศึกษา มีการแบ่งแยก ในหลายกรณี ปัจจุบันเชื่อว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับไม่รุนแรง สามารถพัฒนาให้พึ่งพาตนเองได้ ถ้าใช้ความพยายามที่จะสอนการศึกษาส่วนใหญ่เทียบใกล้เคียงกับกลุ่มคนปกติในวัยเดียวกัน ถึงแม้ว่าไม่ได้ใช้กับทุกโรงเรียน แต่อย่างน้อยก็มีจำนวนมากขึ้น แม้บางวิชาในวิทยาลัย อาจจะมีการสอนในกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งจะมีทั้งนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนอื่น ๆ มีการสอนรวมกันในชั้นเรียน นอกสถานศึกษา ความรู้และภาษาเป็นส่วนที่ครูต้องเอาใจใส่มากที่สุดต่อนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาไม่รุนแรง ครูต้องจัดบรรยากาศการเรียนให้เกิดความเข้าใจง่ายลดข้อสงสัยให้น้อยที่สุด จะต้องเตรียมงานโดยเฉพาะว่าต้องการให้นักเรียนทำอะไร จัดลำดับกิจกรรมที่จะให้นักเรียนทำอย่างระมัดระวังเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้อย่างช้า ๆ แต่ได้ผลก้าวหน้าตลอดไปสู่เป้าหมาย อย่าหวังว่าจะให้นักเรียนเข้าใจในปริมาณมาก ๆ หรือหวังจากนักเรียนที่มีพรสวรรค์ที่นาน ๆ จะพบ จะต้องมีความจำเพาะเจาะจง ถูกต้อง สนับสนุน เหมือนกับกระทำกับนักเรียนทั่ว ๆ ไป นักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาไม่รุนแรงสามารถที่จะ

ทำให้ไปถึงเป้าหมายของการศึกษาได้ แม้ว่าอาจจะใช้เวลาที่นานกว่านักเรียนอื่น ๆ ดังนั้น เพราะว่ามีเวลาหลายชั่วโมงสำหรับการสอน จะต้องทำด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษว่าอะไร ที่เลือกทำเพื่อเป้าหมายโดยตรง ครูควรเน้นอย่างสูงสุดในการช่วยเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งการเงินและสังคม เช่น ให้มีทักษะพื้นฐานในการอ่าน ครูควรเน้น การอ่านเพื่อให้ได้ข้อมูล ตามด้วยการกรอกแบบฟอร์ม และอ่านหนังสือพิมพ์เพื่อเป็นข้อมูล ในการหางาน มากกว่าที่จะสอนในรูปแบบการสอนการอ่านการเขียน ให้จำไว้ว่า ครูยังต้อง สอนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ดังนั้นการอ่านเพื่อความบันเทิงก็ไม่ควรมองข้าม เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในเรื่องภาษาควรมุ่งการช่วยนักเรียนให้สามารถอ่านออกเขียนได้ ครูควรเน้นการสื่อสารขั้นพื้นฐานทั้งการพูดและการเขียน เพื่อเป้าหมายที่จะให้นักเรียนพึ่งพา ตนเองได้ เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ในการเขียน ยกตัวอย่าง เช่น ครูควรจะมุ่งเน้นในส่วนที่จำเป็น เช่น การกรอกแบบฟอร์มและการเขียนจดหมายทางธุรกิจ จดหมายที่เขียนถึงเพื่อนอาจจะ เป็นลำดับที่สอง การแต่งเรียงความและบทกวีจะเป็นลำดับที่สาม การรายงานโดยการพูดในหัวข้อ แดบ ๆ ที่ไม่ยุ่งยาก นอกจากนี้ยังมีทักษะในการโทรศัพท์ การสัมภาษณ์งาน การถามข้อมูล ต่าง ๆ ในทำนองที่คล้ายกันทุกวัน ควรสอนคณิตศาสตร์แก่เด็กให้สนุก การที่จะทำสำเนา ใบสั่งจ่ายและแบบฟอร์มภาษี ครูควรมุ่งเน้น คณิตศาสตร์ที่ใช้ประโยชน์ได้และหลักการวัด ค่าต่าง ๆ มากกว่าสอนคณิตศาสตร์ขั้นสูง

2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขั้นปานกลาง (Moderate Mental Etardation) การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาขั้นปานกลาง ก็คือให้มี ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ ส่วนใหญ่นักเรียนเหล่านี้จะอาศัยที่บ้านและเข้าเรียนในโรงเรียน ของรัฐที่อยู่ใกล้ ๆ เพราะสามารถเดินไปได้ ไม่จำเป็นต้องใช้การเดินทางที่ยุ่งยาก อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาที่เหมาะสมและวิธีสอนจะมีข้อจำกัดมากกว่านักเรียนที่บกพร่องทาง สติปัญญาที่ไม่รุนแรง นักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง อาจจะใช้เวลา ในวัยเรียนในชั้นพิเศษ และบางส่วนจะอยู่ร่วมกับนักเรียนนักเรียนอื่น ๆ มีการวางแผนให้ นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ มีการกำหนดในกฎหมาย ทำให้มีโอกาสทำกิจกรรมขณะพักและ ช่วงอาหารกลางวันกับนักเรียนในวัยเดียวกัน ควรเพิ่มเติมกิจกรรมนอกชั้นเรียน ได้แก่ การเรียนพลศึกษา ศิลปศึกษา การประกอบชิ้นส่วนกีฬา และ สถานที่บันเทิง โดยการจัดให้ แบบง่าย ๆ ไม่มีความยุ่งยาก การเป็นครูของชั้นนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญา ระดับ ปานกลาง ครูจะต้องสอนทักษะในส่วนที่ใช้ประโยชน์ ครูควรพยายามในการช่วยนักเรียน ให้เข้าใจ และวางตัวให้เป็นธรรมชาติมากที่สุดเท่าที่ทำได้ ทำให้ได้รับการยอมรับจากสังคม การสอน ควรทุ่มเทให้กับเรื่องการแต่งกาย นิสัยส่วนตัวและสุขอนามัย นิสัยการทำงาน และ

ทักษะทางสังคม การอบรมอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ใหญ่ ครูควร มุ่งเน้นทักษะและนิสัยที่จำเป็นต่อการทำงานให้สำเร็จ และการแข่งขันในตลาด การฝึกปฏิบัติการจะให้โอกาสสำหรับคนพิการในการเรียน ทักษะการทำงานและได้ค่าจ้าง ในสถานที่ที่ยอมรับสภาพที่มีขีดจำกัดอย่างเขา แม้ว่าคนที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลางบางคนอาจจะสามารถที่จะทำงานนอกสถานปฏิบัติงานได้ แต่ส่วนใหญ่ต้องอยู่ในสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ในการสอนนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง ครูควรสอนอย่างชัดเจน ตรง ๆ และทำซ้ำ ๆ ยกตัวอย่าง เช่น ถ้าครูมีจุดประสงค์ที่จะให้นักเรียนเตรียมที่นอน ครูควรสอนโดยการใช้เตียงจริง และได้มีการปฏิบัติ กับเตียงชนิดต่าง ๆ การสอนโดยการพูดในการจัดที่นอนทำอย่างไร หรือมีรูปในการทำที่นอน จะไม่เพียงพอต่อความเข้าใจ

3. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงและรุนแรงมาก (Severe and Profound Mental Retardation) นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ จะอาศัยในสถาบัน และได้รับการฝึกหัดเล็กน้อยในสถานที่อยู่ จากกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ได้มีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานทั้งหมด วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย จะพัฒนาหลักสูตรและอบรมครูจำนวนมากขึ้น เพื่อที่จะทำงานกับนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรง ได้มีข้อยกเว้นกับนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรง ในการไม่ต้องรับการศึกษาระดับมัธยม หรือได้รับการศึกษาทั้งหมดภายในสถาบันที่มีการพักอยู่ประจำ ถ้านักเรียนอยู่ไกลจากสถาบันมาก ถึงแม้ว่านักเรียนเหล่านี้เกือบทั้งหมดมักจะอาศัยอยู่ในสถาบันใหญ่ ๆ ของรัฐในปีที่ผ่านมา ปัจจุบัน นักเรียนเหล่านี้มักจะพักอาศัยในสถานที่กลุ่มชนเล็ก ๆ หรือแม้แต่ในบ้านตนเอง ชั้นเรียนของนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรง จะพบในโรงเรียนของรัฐประจำเขตตำบลนั้น ถึงแม้ว่าเขตเล็ก ๆ มักจะไม่มีบริการสำหรับนักเรียนเหล่านี้ เพราะว่ามีนักเรียนมีจำนวนน้อยอาจจะหนึ่งหรือสองคนเท่านั้น บ่อยครั้งที่นักเรียนเหล่านี้จำเป็นต้องเดินทางในรถพิเศษที่มีการอำนวยความสะดวกสำหรับรถเข็นของคนพิการ ซึ่งรถจะมีอุปกรณ์ช่วยยกรถเข็นขึ้นและลงชั้นเรียนสำหรับนักเรียนที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรง ปกติจะมีห้องน้ำพิเศษสำหรับคนพิการ จุดประสงค์เบื้องต้นสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ คือ การดูแลตัวเอง รวมทั้งการสื่อสารเบื้องต้นถึงความต้องการของเขา มีการใช้เครื่องช่วยการสื่อสารระบบอิเล็กทรอนิกส์ ยุทธศาสตร์การสอนเบื้องต้น ได้มีการทบทวนและการจัดการกับพฤติกรรม การสร้างงานประจำ จำเป็นต้องทำเพื่อให้เกิดการอบรมนิสัยที่ดีมาแทนที่ผู้ใหญ่ที่สามารถช่วยตัวเองได้มากขึ้น มีการคาดหวังว่าจะสามารถที่จะแต่งตัว รับประทานอาหาร และเข้าห้องน้ำได้เองอย่างถูกต้อง และเขาเหล่านี้จะสามารถทำกิจกรรมง่าย ๆ ได้ภายในสถานที่ปฏิบัติงาน พวกเขาที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงมาก อาจจะไม่สามารถปฏิบัติได้และจะต้อง

มีการดูแลอย่างใกล้ชิดและดูแลตลอดชีวิต มีหลักฐานยืนยันว่าประชาชนเหล่านี้ สามารถที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นโดย ผ่านกระบวนการอบรมที่ดี เด็กวัยเรียนที่มีคุณสมบัติในระดับอนุบาล ได้รับการศึกษาพิเศษรวมทั้งบริการที่เกี่ยวข้องผ่านระบบโรงเรียน คณะกรรมการของโรงเรียน จะทำงานกับครอบครัวของนักเรียนเพื่อที่จะพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualize Educational Plan) ซึ่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลก็จะคล้ายกับแผนการ ให้บริการครอบครัวเฉพาะบุคคล ซึ่งจะอธิบายถึงความต้องการของนักเรียนพิเศษและบริการที่ ถูกออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการนั้น การศึกษาพิเศษและบริการที่เกี่ยวข้องถูกจัดให้ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ระดับความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความสำคัญต่อกระบวนการวางแผน วินิจฉัย ทำข้อกำหนด ในการดูแลจัดการเรียนการสอน โดยสมาคมเพื่อบุคคลที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาของสหรัฐอเมริกา

4. โรงเรียนเฉพาะความพิการสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ มี 5 โรงเรียน ใน 5 จังหวัด รับเด็กอนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนปลาย แบบอยู่ประจำ ได้แก่

4.1 โรงเรียนศรีสังวาลย์ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

4.2 โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

4.3 โรงเรียนสำหรับคนพิการทางร่างกายและการเคลื่อนไหวของจังหวัด นครศรีธรรมราช

4.4 โรงเรียนศึกษาพิเศษชัยนาท

4.5 โรงเรียนเฉลิมวราภวานานุสรณ์ (ศึกษาพิเศษชลบุรี)

เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มี อวัยวะไม่สมส่วน หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุ และโรคติดต่อ

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือ มีโรคประจำตัว ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาดูแลอย่างต่อเนื่องในโรงพยาบาล และเป็น อุปสรรคต่อการศึกษาในระบบ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือ การเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ครูผู้สอนต้องศึกษาทุกรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่

ลักษณะความบกพร่อง ข้อจำกัด ศักยภาพ ความสามารถพื้นฐาน การดำเนินชีวิตประจำวัน สภาพครอบครัว ความต้องการพื้นฐาน องค์ประกอบในการ จัดการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้ เรียนรู้ วิธีการจัดการชั้นเรียน การจัดสภาพแวดล้อม การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน รูปแบบ การสอน เทคนิคการสอน การพัฒนาทักษะที่จำเป็น จิตวิทยา และการวัดผลและประเมินผล

สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่สุด การวางแผนการจัดการเรียน การสอนจึงต้องวางแผนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูจึงต้อง รอบรู้และมีความรู้ความเข้าใจ มีเทคนิคในการจัดการ รู้จักเลือกใช้ทักษะที่เหมาะสม มีเจตคติที่ ดีต่อการพัฒนานักเรียน เพื่อให้เป้าหมายทางการเรียนบรรลุตามตัวชี้วัด และนักเรียนได้รับการ พัฒนาตาม ศักยภาพ อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนสำหรับบุคคลที่มีความ บกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพนั้น ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจน ว่าควรดำเนินการอย่างไร แต่มีหลักการกว้าง ๆ ไว้เป็นแนวทางในการศึกษาทำความเข้าใจ และ นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้ มีความแตกต่างกันในแต่ละ บุคคล ครูจึงต้องพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ทั้งนี้มีแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพื่อ การนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ผู้เรียน ครูต้องศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเป็น รายบุคคลอย่างละเอียด ชัดเจน และนำข้อมูลที่ได้มาจำแนก จัดกลุ่ม วางแผน เพื่อการ ช่วยเหลือหรือส่งเสริมพัฒนา ใช้ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนการสอน การจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์เครื่องช่วยที่เหมาะสม และเพื่อที่ผู้สอนจะได้ทราบว่า ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนมาก น้อยเพียงใด ทั้งนี้ครูสามารถนำข้อมูลเดิมของนักเรียนที่มีอยู่แล้วมาประกอบการวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลจากตัวนักเรียน ข้อมูลทางการแพทย์ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองแพทย์ ปรึกษา ผลงานนักเรียนและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านร่างกาย ควรศึกษาพฤติกรรมด้านร่างกายของผู้เรียนเกี่ยวกับ พัฒนาการทางด้านร่างกาย สุขภาพ และการเจริญเติบโต การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อ มัดใหญ่ ข้อจำกัดทางด้านร่างกาย ความสามารถ ทางด้านการได้ยิน การมองเห็น ซึ่งอาจ ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนเพื่อหาทางในการแก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้เรียน มีพัฒนาการและความพร้อมทางด้านร่างกายให้มากยิ่งขึ้น

- 1.2 ด้านอารมณ์ ควรศึกษาพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ จิตใจ เพื่อส่งเสริม พัฒนาให้ผู้เรียน มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับพฤติกรรมที่เป็น ปัญหาให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ผู้เรียนมีลักษณะนิสัยและมีพฤติกรรมแสดงออก

อย่างไร เหมาะสมกับวัยหรือไม่ การปฏิบัติตนขณะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมเป็นอย่างไร มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาใดบ้าง ลักษณะการเกิดพฤติกรรมเป็นอย่างไร เกิดขึ้นบ่อยเพียงใด มีความรุนแรงของพฤติกรรมอย่างไร ส่งผลต่อการปฏิบัติกิจกรรมทางการเรียนและการดำเนินชีวิตอย่างไร เป็นต้น

1.3 ด้านสังคม ควรศึกษาพฤติกรรมด้านสังคมของผู้เรียนเกี่ยวกับความสามารถในการปรับตัว การทำงาน การปฏิบัติกิจกรรม และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น การยอมรับ และการเคารพกฎกติกา ข้อตกลง ของการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อหาทางแก้ปัญหา หรือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสังคมที่ดี และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น การมีความรับผิดชอบต่องานตนเองและสังคม การมีมารยาทที่ดี การมีลักษณะนิสัยที่ดีในการอนุรักษ์รักษาธรรมชาติและสภาพแวดล้อม เป็นต้น

1.4 ด้านสติปัญญา ด้านสติปัญญาของผู้เรียน เพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์ โดยศึกษาเกี่ยวกับความสามารถพื้นฐานทางการเรียน ความพร้อมทางการเรียน ความสามารถในการรับรู้ เรียนรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้และการพัฒนาตนเอง เช่น การใช้ทักษะการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการให้เหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

1.5 ข้อมูลจำเป็นอื่น ๆ ควรศึกษาข้อมูลที่จำเป็นอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา การวิเคราะห์ให้ผู้เรียน ให้มีความชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือพัฒนานักเรียน เช่น ภูมิหลังครอบครัว ประวัติการเจ็บป่วย โรคประจำตัว รายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ข้อมูลพฤติกรรมในห้องเรียน พฤติกรรมนอกห้องเรียน ความต้องการจำเป็น ศักยภาพ ความถนัด และความสนใจ เป็นต้น เมื่อครูผู้สอน ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนครบทั้ง 5 ด้าน แล้ว ครูผู้สอนสามารถนำข้อมูลที่ได้มาวางแผน จำแนก จัดกลุ่มนักเรียนเพื่อวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและออกแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1.5.1 นักเรียนที่เรียนได้ตามหลักสูตร

1.5.2 นักเรียนที่เรียนได้แต่ต้องปรับหลักสูตร ได้แก่ ปรับตัวชีวิต ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ปรับวิธีการวัดประเมินผล เช่น การตัด ปรับ หรือลดให้สอดคล้องกับความสามารถพื้นฐานและความต้องการ จำเป็นในการดำรงชีวิตปัจจุบันและอนาคต

1.5.3 นักเรียนที่มีปัญหาความพิการซ้อน (สติปัญญา) เรียนตามหลักสูตร พิการซ้อน (ทักษะการดำรงชีวิต: Independent Living Class: ILC)

หลักการพื้นฐานในการปรับหลักสูตร

1. ปรับหลักสูตร ตามความพร้อมของนักเรียน โดยพิจารณาจากความสามารถพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล
2. ปรับตัวชีวิต เนื้อหา กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน สื่อ วิธีการ เครื่องมือ หรือเกณฑ์การวัดผล ประเมินผลสอดคล้องกับลักษณะความพิการ ข้อจำกัด และศักยภาพของนักเรียนรายบุคคล
3. สิ่งที่ต้องปรับเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือความสามารถพื้นฐานของนักเรียน ควรเป็นสิ่งที่ เป็นรูปธรรม ใกล้ตัว สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาตนเอง นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และมีเจตคติที่ดีทางการเรียน เมื่อมีโอกาสประสบความสำเร็จ
4. เนื้อหาที่ปรับอาจจำเป็นต้องตัดหรือแบ่งออกเป็นขั้นตอนเล็ก ๆ อย่างเชื่อมโยงกัน จนครบถ้วน หรือจำแนกเนื้อหาใหม่ ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน
5. คำนึงถึงข้อจำกัดของนักเรียนรายบุคคล โดยไม่ควรนำมาเป็นสิ่งที่ปิดกั้นหรือ ก่อให้เกิดอุปสรรคทางการเรียน เช่น หลีกเลี่ยงการใช้ไม้บรรทัดกับนักเรียนที่มีอาการเกร็ง หลีกเลี่ยงการอ่านออกเสียงคล่องแคล่ว กับนักเรียนที่พูดซ้ำ พูดไม่ชัด ลดจำนวนแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมได้ช้า เป็นต้น
6. นักเรียนจะมีส่วนร่วมและเกิดแรงจูงใจ ถ้าสิ่งที่เรียนมีความสำคัญและน่าสนใจ ต่อตนเอง เช่น นักเรียนที่มีความบกพร่องในระดับปานกลางถึงมาก สิ่งที่เรียนควรจะเป็น ประโยชน์นำไปใช้ได้ทันที ในการดำรงชีวิตประจำวัน
7. คำนึงถึงข้อจำกัดทางด้านประสบการณ์ตรงของนักเรียน
การปรับวิธีการสอน
การปรับวิธีการสอน ควรปรับให้สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการจำเป็นของผู้เรียน โดยพิจารณาว่าส่วนที่ปรับมีความสำคัญและจำเป็นอย่างไร ครูอาจเลือกใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การสาธิต และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติภาระงาน ช่วยเหลือหรือคอยบอกให้ทำโดยครูอาจต้องใกล้ชิด และสอนนักเรียนเป็นรายบุคคล สร้างแรงจูงใจและกระตุ้นการถาม-ตอบ และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมปรับ และยืดหยุ่นเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมทางการเรียน ทั้งนี้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก จึงควรสนใจและใส่ใจนักเรียนรายบุคคลเป็นพิเศษ มอบหมายงานที่เหมาะสม เด็กบางคน

อาจทอดทิ้ง ถ้าต้องใช้เวลาานมากกว่าจะไปถึงจุดหมายปลายทาง จึงควรกำหนดเป้าหมายระยะสั้นเพื่อให้เกิด โอกาสประสบความสำเร็จในการพัฒนา

การปรับสื่อการเรียนการสอน

การปรับสื่อการเรียน เช่น แบบฝึกหัด หนังสือเรียน เทป เครื่องคอมพิวเตอร์ CD/VCD MP3 ฯลฯ จะช่วยให้นักเรียนที่มีความบกพร่องไม่มากนัก สามารถเรียนหลักสูตรเดียวกันทั้งชั้นเรียนได้โดยไม่ต้องปรับเปลี่ยน อย่างอื่นมากนัก เมื่อจะเลือกหรือปรับสื่อให้พิจารณาวิธีการนำเสนอแบบอื่น ๆ ด้วย เช่น ถ้าการอ่านและเขียน เป็นปัญหาใหญ่สำหรับเด็ก ก็ควรใช้เทปเสียง CD/VCD MP3 เทปวีดิทัศน์ ภาพ หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม ในด้านการใช้สื่อที่เป็นเอกสารมีวิธีการปรับและเลือกใช้ดังนี้

1. ปรับเอกสารแบบเรียนที่มีอยู่แล้ว โดยอาจทำการปรับขนาด ปรับความยากง่ายของเนื้อหา เลือกใช้ข้อมูลเพียงบางเนื้อหา หรืออาจจัดกลุ่มเนื้อหาใหม่ให้มีความสอดคล้องกับผู้เรียน เช่น ปรับภาษาให้ง่าย กว่าเดิม ไม่ซับซ้อน เลือกคำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ลดความยาวของเนื้อเรื่อง ครูจะต้องตัดสินใจแบ่ง สิ่งที่จะสอนออกเป็น 3 ระดับ คือ สิ่งที่ต้องรู้ควรรู้ และสิ่งที่จะรู้ด้วยก็ได้แต่ไม่รู้ก็ไม่มีไร โดยพิจารณาปรับตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ระดับความสามารถของนักเรียนส่วนใหญ่ หากนักเรียนมีระดับแตกต่างกันมาก อาจต้องทำ 2 ชุด อย่างไรก็ตามหาเกณฑ์ความสามารถกลางของนักเรียนส่วนใหญ่ว่าจะอยู่ที่ ความยากง่ายเพียงใด

1.2 ตัดสินใจว่าจะให้เนื้อหาส่วนไหน เป็นสิ่งที่นักเรียน"ต้องรู้" "ควรรู้" และ "รู้ได้"

1.3 ตัดสินใจเรื่องคำศัพท์และภาษาที่จะใช้ ที่สำคัญเมื่อเปลี่ยนแปลงตรงไหน ตัดทอนตรงไหน จะต้องทำให้ต่อเนื่องสม่ำเสมอ ไม่ใช่ใช้บ้าง ไม่ใช่บ้าง

1.4 คิดกิจกรรมที่จะใช้สอนคำศัพท์หรือความหมายของภาษาไว้ด้วยพร้อมกัน โดยเฉพาะกิจกรรม ที่ให้นักเรียนปฏิบัติตลอดจนสื่อที่ใช้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียน

1.5 ปรับเกณฑ์การวัด โดยปรับเปลี่ยนเริ่มตั้งแต่จุดประสงค์เป็นต้นมา

1.6 เมื่อปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่อง ศัพท์ วิธีการสอนและการวัดผลแล้ว ตรวจสอบให้แน่ใจว่าไม่มีสื่อหรือกิจกรรมไหนที่มองข้ามไปไม่ได้ปรับ ถ้าจะให้ดีควรตรวจสอบหลาย ๆ ครั้ง

2. นำเอกสารอื่นมาใช้ทดแทนตามความจำเป็น

3. ทำเอกสารขึ้นมาใหม่ โดยผ่านการวิเคราะห์ และจัดทำขึ้นโดยคำนึงถึง ประโยชน์ และความสะดวก ที่คาดว่านักเรียนจะได้รับ เช่น ทำหนังสือเล่มเล็ก ๆ เป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวฉัน ครอบครัวของฉัน ห้องเรียนของฉัน โรงเรียนของฉัน เมื่อฉันไปที่ต่าง ๆ เช่น

สวนสัตว์ ทะเล ฯลฯ สื่อเหล่านี้จะมี ความหมายและน่าสนใจ สำหรับนักเรียนเพราะเป็นเรื่อง ของนักเรียนเอง มีข้อมูลจริง เช่น สูงเท่าไร หนักเท่าไร อายุเท่าไร เกิดเมื่อไร อยู่ที่ไหน เป็นต้น

4. ใช้วิธีการ 1-3 รวมกัน การผลิตหรือเลือกใช้สื่อการสอน ครูผู้สอนควรผลิต หรือเลือกใช้สื่อการสอน ที่จะให้ผลคุ้มค่าในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ แก่ผู้เรียน โดยควรยึดหลักการดังต่อไปนี้

- 4.1 เน้นจุดเด่นที่ต้องการใช้ประโยชน์
- 4.2 ลดรายละเอียดที่มากเกินไป
- 4.3 ใช้ภาษาที่ง่าย (ประโยคต้องสั้น คำศัพท์เข้าใจง่าย)
- 4.4 สอนศัพท์ที่สำคัญก่อนจะเริ่มใช้
- 4.5 มีรูปภาพ หรือแผนภูมิประกอบ
- 4.6 ให้คำแนะนำหรือคำใบ้เมื่อต้องการให้นักเรียนตอบ
- 4.7 เปิดโอกาสให้เปลี่ยนหรือแก้คำตอบได้
- 4.8 ตัวพิมพ์อ่านง่าย ตัวหนังสือมาตรฐาน รูปแบบไม่สับสน

5. โรงเรียนศึกษาพิเศษเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้จังหวัด ยะลา (รับคนพิการทุกประเภท)

รูปแบบการจัดการศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ซึ่งเด็กพิการแต่ละคน มีศักยภาพ หากได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยวิธีการที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล เด็กพิการจะสามารถใช้ชีวิต ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพ ต้องได้รับความเข้าใจและการช่วยเหลือที่ถูกต้อง เหมาะสมตั้งแต่แรกพบความพิการหรือแรกเกิด ดังนั้น การช่วยเหลือเด็กพิการตั้งแต่แรกเริ่ม จึงมีความสำคัญยิ่ง ผู้ปกครอง ครู อาสาสมัครเพื่อเด็กพิการหรือบุคคลทั่วไปหากมีความรู้ ความเข้าใจในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการก็จะสามารถให้การช่วยเหลือ เด็กพิการได้ถูกต้อง เหมาะสมมากขึ้น

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) หมายถึง แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของคนพิการ ตลอดจนกำหนด เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือ อื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อให้ คนพิการได้รับการจัดการศึกษาให้สอดคล้อง ความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นรายบุคคลและใช้เป็นกระบวนการ จัดการเรียนรู้การตรวจสอบ ความก้าวหน้าทางการเรียนและพัฒนาการของคนพิการ

การวางแผนการเปลี่ยนผ่าน เป็นกระบวนการที่ทำร่วมไปกับการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยใช้หลักการบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-Centered Approach) ซึ่งสามารถวางแผนการเปลี่ยนผ่านได้ทันทีที่เห็นว่าเหมาะสม การวางแผนการเปลี่ยนผ่านต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ปกครอง ตัวผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษา องค์กร ชุมชน การวางแผนการเปลี่ยนผ่านเป็นกระบวนการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับบริการที่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ ผู้เรียนบรรลุถึงเป้าหมายตามศักยภาพของตนเองได้มากที่สุด

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกจึงมีความจำเป็นสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งช่วยให้บุคคลเข้าถึงหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ด้วยตนเองมากขึ้นและง่ายขึ้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในสังคมกับบุคคลทั่วไปได้ อย่างไรก็ตาม หากขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการ การใช้งานจะทำให้ไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

การปรับหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมีปัจจัยสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. ความต้องการเฉพาะบุคคล การปรับหลักสูตรเกิดขึ้นจากความต้องการเฉพาะบุคคล ก่อนทำการปรับหลักสูตร ครูผู้สอนจึงต้องวิเคราะห์และประเมินบริบทการเรียนรู้ และตรวจสอบวิธีปรับหลักสูตรตามความต้องการเฉพาะบุคคลของนักเรียน ถึงแม้การปรับหลักสูตรจะมีตั้งแต่การช่วยเหลือสนับสนุนจนถึงการใช้หลักสูตรทดแทนไม่ได้ หมายความว่า การปรับหลักสูตรรูปแบบใดจะมีประสิทธิภาพมากกว่ากัน นักเรียนบางคนอาจได้ประโยชน์จากการปรับหลักสูตรเพียงเล็กน้อย มากกว่าการปรับเปลี่ยนมากแต่ไม่คำนึงถึงความต้องการเฉพาะบุคคลและความบกพร่องที่นักเรียนมีและการปรับหลักสูตรเพื่อใช้สำหรับนักเรียนทุกคน อาจทำให้นักเรียนบางคนเสียโอกาส ในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นการวิเคราะห์และประเมินความต้องการรายบุคคลทั้งแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับหลักสูตร

2. ความต้องการเฉพาะของแต่ละรายวิชา ความคาดหวังของแต่ละรายวิชา เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเมื่อพิจารณาปรับเป้าหมายสำหรับ นักเรียน ตัวอย่างเช่น ในการปรับหลักสูตรสำหรับวิชาคณิตศาสตร์ที่มีเป้าหมายการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษการปรับจึงไม่เป็นเพียงการปรับลดปริมาณข้อมูลหรือการนำเสนอเท่านั้น แต่ต้องปรับกระบวนการการเรียนรู้ใหม่โดยคำนึงถึงความคิดรวบยอดและ

การเชื่อมโยงหลักสูตร ความเข้าใจและความเป็นเหตุเป็นผลทางคณิตศาสตร์กับความสามารถในการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

3. บทบาทของครูผู้สอนและการสนับสนุนของโรงเรียน ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปรับหลักสูตร ต้องเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจในการออกแบบหลักสูตรและการสอน โดยต้องไม่ถูกกดดันจากแบบทดสอบระดับชาติ ในการส่งเสริมให้ครูปรับหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนต้องสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการปรับหลักสูตรการศึกษาวิจัยจำนวนมาก พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ในการปรับหลักสูตร มีการดำเนินการไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง

4. การใช้เทคโนโลยี การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมการปรับหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เทคโนโลยีที่ใช้อาจเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เกม ระบบอินเตอร์เน็ต สื่อรูปแบบต่าง ๆ ครูผู้สอนเลือกใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ตามความต้องการของนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การทดลอง การมีปฏิสัมพันธ์และความเป็นอิสระของแต่ละบุคคล เมื่อปรับหลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยี ครูผู้สอนต้องพิจารณาเลือกใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนแต่ละคนด้วย เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถ และประสบการณ์ทางเทคโนโลยีต่างกัน

โดยรวมแล้ว ปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนจะใช้ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนแต่ละบุคคล บริบททางการศึกษา และการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาแบบเรียนรวม

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

คิลปีซย์ อ่วงตระกุล (2552) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงการดำเนินงาน ร่วมกับบุคคลมีอาชีพ และชุมชนในท้องถิ่น เป็นกลุ่ม เพื่อให้บริการทางการศึกษาตามวัตถุประสงค์แก่สมาชิกในสังคมอย่างมีคุณภาพ

ณัฐรภา พวงธรรม (2553) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนา ปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ และการบริหาร เพื่อส่งเสริมความเจริญด้านความคิด นำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า การสอดแทรกคุณธรรมควบคู่กับความรู้แก่นักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียน โดยการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุด ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ทักษะทัศนคติ ค่านิยม ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการสั่งการ การจัดองค์การ การปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา และการอำนวยความสะดวก

กระบวนการบริหาร

การบริหารที่ดีต้องอาศัยกระบวนการบริหารเป็นหลัก เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนต่อเนื่องกัน และสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารงานทั่ว ๆ ไป กระบวนการบริหารที่นิยมกันมากที่สุด คือกระบวนการบริหารของลูเธอร์ กุลิค (Luther Gulick) มีองค์ประกอบและขั้นตอน 7 ขั้นตอน รวมเรียกว่า "POSDCoRB" ซึ่งเป็นอักษรนำขององค์ประกอบกระบวนการดังนี้

1. การวางแผนงาน (Planning) หมายถึง แผนปฏิบัติงาน การจัดวางโครงการ และวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า แผนงานจะเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งองค์กร ซึ่งผู้จัดการองค์กรต้องวางแผนงานทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน แผนงานต้องมีลักษณะยืดหยุ่น ซึ่งประกอบด้วยแผนงานหลัก และแผนงานย่อย
2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ การจัดสายงาน และการแบ่งส่วนงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์
3. การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร มีความเกี่ยวข้องกับ "คน" ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด ที่ส่งผลให้งานสำเร็จหรือล้มเหลว ได้แก่ การสรรหา การพัฒนาบุคลากร และการจัดอัตรากำลัง การเลื่อนตำแหน่ง เลื่อนขั้น การส่งเสริมขวัญ และกำลังใจ การเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน และสวัสดิการ
4. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา วินิจฉัย และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้าต้องมอบหมายหน้าที่ให้ลูกน้องแต่ละคนตามลำดับ โดยให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับความรับผิดชอบแต่ละตำแหน่ง มีการตัดสินใจ สั่งการอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ประกาศใช้ระเบียบให้ปฏิบัติตาม
5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน และก่อให้เกิดการร่วมมือที่ดี
6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคลากรระดับต่าง ๆ ในหน่วยงาน เพื่อให้สมาชิกหน่วยงานได้รับทราบความเคลื่อนไหวและผู้บริหารได้ทราบความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

7. การบริหารงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงิน การจัดทำงบประมาณ และการควบคุมตรวจสอบทางด้านทรัพย์สินและการเงิน

แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

การบริหารงานในสถานศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป และกระจายอำนาจการบริหาร โดยได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานแต่ละด้าน

การบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมือง และสังคมที่ดี นอกจากนี้จะดำเนินการตามหลักการและแนวปฏิรูปการศึกษาแล้วยังต้องยึดหลักการดำเนินการตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (พาติพย์ ชมคำ, 2552) ได้อธิบายไว้ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมายที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึง สิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม ของสมาชิก และการกำหนดกฎหมาย การตรากฎหมายถูกต้องเป็นธรรม

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน ให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ซื่อสัตย์ ประกอบอาชีพสุจริตเป็นนิสัยประจำชาติ มีระเบียบวินัย และพัฒนาตนเองยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม ไปพร้อมกัน

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน การปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ และมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นมีส่วนร่วมรับรู้ไม่ว่าด้วยการแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ และการไต่สวน

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการโดยการรณรงค์ให้คนไทยสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ การใช้ทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม และ มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและพัฒนา รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมาของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประสพโชค มั่งสวัสดิ์ และ นิรมล อริยอากาศมล (2555) ปีพ.ศ. 2540 จากวิกฤติเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2540 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนซึ่งเป็นที่ทราบ กันดีว่าการขาดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้นตอของวิกฤติในครั้งนั้น ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ อย่างหนัก ประเทศไทยมีหนี้สินไม่สามารถชำระได้ในระยะเวลาสั้น ต้องปรับค่าเงินบาทลดลงอย่างมาก สถาบันการเงินและธุรกิจจำนวนมากได้รับความเสียหายและต้องล้มละลายไป ประชาชนทั่วไปได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากราคาสินค้าและค่าครองชีพปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงปลอบใจ และทรงขยายความเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงว่า “การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อิ่มชูตัวเองได้” “ถ้าสามารถที่จะเปลี่ยนไป ทำให้กลับเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียงไม่ต้องทั้งหมด แม้แต่ครึ่งก็ไม่ต้อง อาจจะสักเศษหนึ่งส่วนสี่ ก็สามารอยู่ได้”

จिरायु อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช ธรรมปิยา (2557) ประเทศไทยได้บทเรียนที่มีผลมาจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล และขาดเสถียรภาพ หลังจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ 2540 ขาดความใส่ใจในการพัฒนาคุณภาพคนในทุกระดับอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง จนสภาวะวิกฤตส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง จากบทเรียนดังกล่าวรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้กำหนดให้รัฐบาลต้องบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไป เพื่อพัฒนาความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม โดยต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ และส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มาตรา 78 วรรค 1) รวมถึงรัฐบาลต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มาตรา 83)

ในปัจจุบันหน่วยงานราชการ องค์กรภาคเอกชน ชุมชน สถานศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจอย่างกว้างขวาง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถปรับไปตามบริบทสังคมที่เปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมทันสมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยที่มีพื้นฐานอยู่บนคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา อันเป็นคำสั่งสอนที่เป็นสากลและทันสมัยตลอดเวลา เพราะหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางสายกลาง ไม่สุดโต่ง เป็นวิธีการที่เน้นการรักษาความสมดุลในการปฏิบัติภารกิจบนพื้นฐานของความเป็นจริง ความถูกต้องอย่างเป็นเหตุเป็นผล และไม่ประมาท ไม่เสี่ยง

แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กชกร ชำนาญกิตติชัย (2554) หลักเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลต่อการพัฒนานั้น มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา โดยต้องเข้าใจ “กรอบแนวคิด” หรือ “หลักแนวคิด” สามารถปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย

มูลนิธิชัยพัฒนา (2559) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่พระราชทาน มานานกว่า 30 ปี

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2557) มีแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้การดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

นิวัฒน์ รักรัษรอด, นิตยา กันตะวงษ์ และพรศักดิ์ อาษาสุจริต (2558) ทรงเตือนสติประชาชนไทยไม่ให้ประมาท ให้ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนที่ถูกต้อง ตามหลักวิชาการ และการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิต โดยเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดการพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกินพอใช้ของคนส่วนใหญ่

ปรียานุช ธรรมปิยา (2555) กล่าวว่า การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท และทางสายกลาง โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การใช้คุณธรรม และความรู้ ความรอบคอบ ประอบการวางแผน การกระทำและการตัดสินใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ได้แก่ กรอบแนวคิด คุณลักษณะ หลักการ เงื่อนไขพื้นฐาน เป้าหมาย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. กรอบแนวคิด

1.1 ตลอดระยะเวลากว่า 30 ปีที่ผ่านมา เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตน (Economic Life Guiding Principles) เป็นพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย (Positive Aspect) และ ในทางที่ควรจะเป็น (Secularized Normative Prescription) ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ได้มีการทดลองดำเนินโครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริที่หลากหลาย เพื่อหาแนวทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และรูปแบบการพัฒนา

1.2 ได้มีพระราชดำรัส มาตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 เพื่อก้าวออกจากวิกฤต และสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพัฒนาในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ กล่าวคือ เป็นปรัชญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต (Timely/Timeless)

1.3 เนื่องจากความเชื่อมโยงของปัจจัยต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และสถานการณ์ในโลกนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบที่มีลักษณะพลวัต (Dynamic)

1.4 เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) โดยมองว่าชุมชนและประเทศต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ลักษณะหนึ่งภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของค่านิยมทางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี

2. คุณลักษณะ

2.1 เป็นปรัชญาที่สามารถใช้ได้กับทุกระดับทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจนอก จากนี้ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ (Scalable) ระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับรัฐ

2.2 แนวคิด ทางสายกลาง (Middle Path) ที่ก้าวทันต่อโลกแห่งความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของปรัชญาที่นำมาใช้ในการบริหารและพัฒนาเศรษฐกิจ กล่าวคือ

2.2.1 ไม่มีการเตรียมความพร้อมของคนในสังคม ในการเข้าสู่กลไกตลาด โดยไม่ใช้การเปิดเสรีอย่างเต็มที่ หรือปิดประเทศอย่างสิ้นเชิง

2.2.2 ไม่ใช้การอยู่อย่างโดดเดี่ยว (Independence) ก่อนที่จะไปพึ่งคนอื่น หรือพึ่งพาภายนอกทั้งหมด (Dependence)

3. หลักการ

ความพอเพียง มีหลักการ หรือคำนิยาม 3 ข้อ สำหรับใช้ในการบริหารจัดการ ความพอเพียง (Sufficiency) หรือการจัดการอย่างพอเพียง โดยประกอบด้วย 3 หลักการ อย่างเป็นองค์รวม กล่าวคือ สิ่งที่ไม่สามารถเรียกได้ว่ามีความพอเพียง คือกิจกรรมใด ๆ ที่ขาดคุณลักษณะใดคุณลักษณะหนึ่งไป หรือมีการจัดการอย่างพอเพียง 3 หลักการ ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณกับสภาวะแวดล้อมตามความเป็นจริงและศักยภาพของตนเอง 2) ความมีเหตุผลบนพื้นฐานความถูกต้องและ 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ ไม่ประมาทกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตที่ต้องประสบอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสามารถนำหลักการ 3 ข้อนี้ ใช้เป็นแนวทางในการกระทำและตัดสินใจ ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิม ก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากร แหล่งทุน วัตถุดิบ หรือสิ่งของบริการต่าง ๆ ภายในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากภายใน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น ชุมชนก่อน และจึงค่อยขยายเชื่อมโยงกับภายนอกอย่างเป็นขั้นตอนตามความจำเป็น มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างพอเหมาะ พอควร กับสภาวะทางเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น และภูมิสังคม

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การดำเนินการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของความเป็นจริง ความถูกต้องตามหลักการ หลักกฎหมาย หลักจริยธรรม ศีลธรรมวัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีงาม จากการกระทำนั้น ๆ เกิดผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งต่อผู้อื่น ทั้งต่อตนเอง ในระยะยาว ระยะสั้น จากการพิจารณาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง การพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวมอย่างรอบคอบ มีการวางแผนดำเนินการอย่างสมเหตุสมผล โดยแยกแยะให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่าง ๆ มีความขยันหมั่นเพียร มีความรอบรู้ มีความอดทน แสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ และจัดเก็บข้อมูล อย่างเป็นระบบ มีความรอบคอบในการพิจารณาตัดสินใจ โดยใช้สติปัญญาด้วยความตั้งมั่น ของจิตที่มีคุณภาพในทางที่ถูกที่ควร จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อผิดพลาดน้อย

3.3 การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การที่จะทำอะไรก็ตามที่ไม่เสี่ยง ไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นแล้วเตรียมตนเองและ ผู้เกี่ยวข้องให้มีภูมิคุ้มกันที่ตนเองได้ เตรียมวิธีการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ ให้พร้อม ที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะสามารถดำเนินภารกิจต่อไปได้โดยไม่ชุลกชุลก ต้องหยุดชะงักกลางคัน และนำมาซึ่งความต่อเนื่องของการพัฒนาในระยะยาว การที่เห็นว่า

ทุกอย่างไม่ว่าแน่นอนมีความเป็นไปได้ที่จะแปรปรวน ผันผวน เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฉะนั้น การเตรียมตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ และรับผลกระทบไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อสามารถรับมือได้อย่างทันที่

สรุปได้ว่า ทั้ง 3 หลักการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมี ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ไม่สามารถแยกจากกันได้ ซึ่งมีความเป็นองค์รวมที่เกี่ยวข้องกัน เช่น การตัดสินใจต้องเผื่อเหลือเผื่อขาดเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้วย ในขณะที่เดียวกัน ในระดับของความพอประมาณนั้นต้องตั้งอยู่บนเหตุผลตามความเป็นจริงที่ถูกต้อง จึงจะเป็น ความพอประมาณที่พอเพียง

4. เงื่อนไขพื้นฐาน

พื้นฐานในการจัดการอย่างพอเพียง มีเงื่อนไขที่สำคัญ ได้แก่ การมีคุณธรรมควบคู่ กับความรู้ ดังนี้

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยมีการแสวงหาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ จัดการ ความรู้ ต่อยอดความรู้ อยู่ตลอดเวลา ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลก โดยการฝึกตนให้มี ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบและ ความระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน ในการตัดสินใจ อย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ เพื่อประกอบการวางแผนในขั้นตอนการปฏิบัติต่อไป

4.1.1 ความรอบรู้ คือ ความรู้ (Stock of All Relevant Knowledge) เกี่ยวกับ วิชาการโดยครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องต่าง ๆ อย่างรอบด้าน เพื่อใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการนำไปใช้ในโอกาสและเวลาต่าง ๆ

4.1.2 ความรอบคอบ คือ ความสามารถที่จะนำหลักวิชาการต่าง ๆ และ ความรู้มาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (Connectivity of All Acquired Knowledge) ประกอบ การวางแผน ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ

4.1.3 ความระมัดระวัง คือ ความมีสติ ในการนำหลักวิชาการต่าง ๆ ไปใช้ ในทางปฏิบัติ (Utilization of Knowledge at Any Point of Time with Carefulness and Attentiveness) เพราะความเป็นจริงสถานการณ์ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการนำความรู้และ ความรอบคอบมาใช้ จึงต้องอาศัยความรู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและมีความระมัดระวัง

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย ด้านจิตใจ คือ ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต ตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต รู้ผิดชอบชั่วดี และแนวทางการดำเนินชีวิต หรือด้านการกระทำ คือ รู้จักรับผิดชอบและแบ่งปันในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่วอกแวก ไม่ตระหนี่ โดยเฉพาะ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และ นักธุรกิจในทุกระดับ ฟังปฏิบัติ เพราะเนื่องจากการกระทำใด ๆ ของคนกลุ่มนี้สามารถ ก่อให้เกิดผลกระทบในสังคมวงกว้างได้

5. เป้าหมาย

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ การทำให้เกิดทั้งแนวทางพัฒนา (Development Path) และเป้าหมายการพัฒนา (Development Goal) ที่สมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาที่สมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในทุกด้านทั้งด้านวัตถุ หรือเศรษฐกิจสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยมุ่งผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ให้รอดพ้นจากภัยและวิกฤตในแต่ละช่วงเวลา

ความพอเพียงจึงเป็นทั้งกระบวนการ วิธีการในการบริหารจัดการ ที่คำนึงถึงความพอประมาณอย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อให้เกิดความสมดุล ทั้งในระหว่างกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นบนความสมดุล และเป็นการบริหารจัดการที่คำนึงถึงการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

สิ่งที่สำคัญอย่างมากที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ตามเป้าหมายของความสมดุล และตามคำนิยาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาในทุกขั้นตอนนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงการพัฒนาใน 4 ด้าน ได้แก่ วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอย่างครบองค์รวม ได้แก่ การเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นเหตุผลทั้ง 4 มิติ ไม่แยกส่วน ซึ่งเป็นกระบวนการผลิตและบริการ เป็นปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินชีวิต จากมุมมองของการพัฒนาในภาพรวม ยังเป็นปัจจัยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาในคราวเดียวกัน สามารถจำแนกเป็นแต่ละมิติ ดังนี้

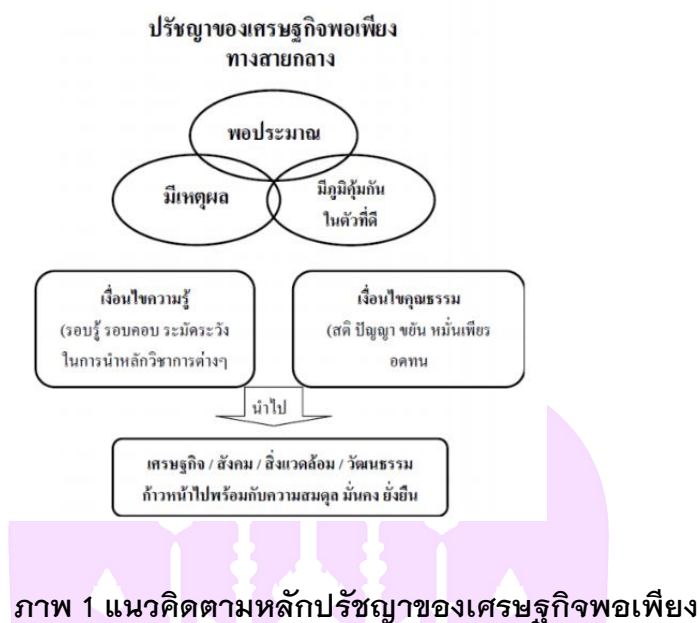
5.1 วัตถุ หมายถึง วัตถุต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้าง หรือประดิษฐ์ขึ้นเชิงกายภาพ เช่น สิ่งของวัตถุดิบ เครื่องใช้ไม้สอย วัสดุ อุปกรณ์ ที่อยู่อาศัยต่าง ๆ เสื้อผ้าอาภรณ์ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะใช้แลกเปลี่ยนกันดังเช่นอดีต ในยุคปัจจุบันก็สามารถซื้อหามาเพื่อบริโภคไว้ใช้เองได้ จึงเป็นปัจจัยที่อาศัยทรัพยากรด้านอื่น ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นปัจจัยประกอบร่วมกับด้านเศรษฐกิจด้วย

5.2 สังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ของคนในสังคม สภาพการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เช่น การช่วยเหลือ แบ่งปัน การไว้เนื้อเชื่อใจกัน เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เคารพกฎเกณฑ์ระเบียบ กติกาการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเคร่งครัด การมีวินัย การมีระบบยุติธรรมที่เชื่อถือได้ว่าเป็นธรรมและมีกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ การมีความรักใคร่ ผูกพัน สามัคคี ประองดองของหมู่คณะ ในสังคมมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง เช่น เครือญาติสามัคคี ครอบครัวอบอุ่น

การจัดระบบสวัสดิการทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในยามวิกฤตให้กับสมาชิกในสังคม เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง เพราะมีตัวอย่างในหลาย ๆ ประเทศ ให้เห็นอยู่มากมายทั้งในอดีตและปัจจุบัน เพราะการพัฒนาไม่ว่าจะด้านใด ๆ จะไม่สามารถ ดำเนินไปได้ด้วยดีหรือราบรื่น หากขาดปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการ พัฒนา อย่างต่อเนื่องได้หากพื้นฐานจิตใจของสังคมไม่ตั้งอยู่บนหลักศีลธรรม ก็จะทำให้สังคม อ่อนแอ กฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์ คนไม่สามัคคีกัน เป็นต้น

5.3 สิ่งแวดล้อม รวมถึงสิ่งแวดล้อมของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ ประเทศชาติ โลกโดยรวม และสังคม ได้แก่ ความสมบูรณ์ที่อุดมไปด้วยทรัพยากรน้ำ ดิน ป่า แร่ธาตุ ความหลากหลายทางชีวภาพ ความเป็นปกติของภูมิอากาศ ทิศทางลม กระแสคลื่น แสงอาทิตย์ พลังงาน เป็นต้น ซึ่งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินี้ นอกจากจะเป็นสภาพแวดล้อม ที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต ยังเป็น ปัจจัยการผลิตและบริการให้สิ่งมีชีวิต และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งหลายบนโลก การใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ จึงควรเป็นไปด้วยความระมัดระวังและด้วยความรับผิดชอบต่อคนรุ่นหลัง ที่จำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้ในการดำรงชีวิตต่อไป

5.4 วัฒนธรรม หมายถึง การดำรงชีวิต และวิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งรวมถึง ความเชื่อ ศาสนา การประกอบอาชีพ ระบุคุณค่าภูมิปัญญา การอยู่ของผู้คน การรักษาสุขภาพ การแต่งตัว วัฒนธรรมการกิน อาหารพื้นเมือง ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม มีความสำคัญอย่างมาก ในการดำรงอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายอย่างมีศักดิ์ศรี ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคล นอกจากวัฒนธรรมจะเป็น ทุนสำคัญ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะเฉพาะ ในระยะยาว ทั้งในการผลิตและการให้บริการ การพัฒนาที่สมดุลนั้น ก็ควรสอดคล้องกับ วิถีความเป็นอยู่ ความเชื่อค่านิยม ของคนในท้องถิ่น แล้วจึงค่อย ๆ ต่อยอดปรับปรุงพัฒนาให้ เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อไม่ให้วิถีการพัฒนา เกิดความแปลกแยกหรือสร้าง ความแตกแยกขึ้นในสังคม และในขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนา เพื่อให้ความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น/ชุมชน/ชนชาติ ที่ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ไม่ให้ถูกลืม หายไป

ที่มา: ปรียานุช ธรรมปิยา, 2555

สรุปได้ว่า แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การใช้ความรู้ต่าง ๆ ตามหลักวิชาการอย่างถูกต้องด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม คือ รู้จักเกรงกลัวต่อผลจากการกระทำที่ไม่ถูกต้องแยกแยะผิดชอบชั่วดี ตามทำนองคลองธรรม พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุ เศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ คำนี้ถึงความพอประมาณกับสภาวะแวดล้อม และศักยภาพของตนเอง ความมีเหตุผลตามความเป็นจริงที่ถูกต้อง และการมีภูมิคุ้มกันในตัวเองที่ดี คือ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต โดยนำไปสู่การพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าที่สมดุลยั่งยืน

ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แผนพัฒนาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้ให้นิยามไว้ว่า ความพอเพียงประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่ ความพอประมาณ คือความพอดีที่ไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป ความมีเหตุมีผล คือ การคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ และตัดสินใจโดยการพิจารณาจากเหตุปัจจัย การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การเตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

มูลนิธิชัยพัฒนา (2559) เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนา ที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมไทย ที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง ซึ่ง “เป็นหัวใจของเศรษฐกิจพอเพียง” และ

สร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง คำนึงถึงความมีเหตุผล ความพอประมาณ ความไม่ประมาท ที่สำคัญซึ่งจะต้องมีความเพียร และมีสติปัญญา ตลอดจนการใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต นำไปสู่ความสุขในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาและแนวทางในการปฏิบัติตน และดำรงอยู่ของปวงชนทุกคน ตั้งแต่ระดับรัฐ ระดับชุมชน จนถึงระดับครอบครัว เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งในการบริหารจัดการประเทศให้เป็นไปในทางสายกลางและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ ความพอเพียง คือ การมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การมีเหตุผล การพอประมาณ รวมถึงการป้องกันผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายใน และภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบคอบ ความระมัดระวัง และความรอบรู้อย่างยิ่ง ในการวางแผนในการทำงาน โดยทุกขั้นตอนได้นำเอาหลักวิชาการต่าง ๆ มาใช้พัฒนาพื้นฐานทางด้านจิตใจของคนในชาติ ให้ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีสติปัญญา มีความรอบคอบ มีความรอบรู้ มีคุณธรรม มีความเพียร และมีจิตสำนึกที่มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยเฉพาะนักธุรกิจ นักทฤษฎี และเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกระดับ พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีเพื่อให้เกิดความสมดุล

ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง (2555) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการปฏิบัติตนเป็นปรัชญา แนวทาง แนวคิด ของแต่ละบุคคลในองค์กร โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริง การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ความมีเหตุผลที่ถูกต้อง และความพอประมาณ และศักยภาพของตนเอง คือ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต โดยใช้ความรู้ตามหลักวิชาการต่าง ๆ ด้วยความระมัดระวัง และความรอบคอบ ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม คือ รู้จักละอายที่จะกระทำความชั่ว เกรงกลัวต่อผลจากการกระทำที่ไม่ถูกต้อง แยกแยะผิดชอบชั่วดี ตามทำนองคลองธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่นในสังคม มีการเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่แก่ผู้อื่น แบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคม เห็นความสำคัญของชีวิตอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างสายใยและร่วมสร้างสรรค์พลังในทางบวก เชื่อมโยงให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้าด้วยกัน รู้รักสามัคคีนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่สมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมต่าง ๆ วัตถุ ความเชื่อ และวัฒนธรรม

ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง (2557) ได้กล่าวว่า“... เศรษฐกิจพอเพียง เป็นทั้งแนวทางและหลักคิดปฏิบัติตนของแต่ละองค์กรและบุคคลในทุกๆระดับ โดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่

1) สภาวะแวดล้อมตามความเป็นจริง และความพอประมาณกับศักยภาพของตนเอง 2) ความถูกต้องบนพื้นฐาน ความมีเหตุมีผล และ 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีคือการมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานของจิตใจ ไม่ประมาทในการดำรงชีวิต ที่ต้องประสพกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การดำเนินชีวิตคือรู้จักสถานะที่จะทำให้ช่วงเกรงกลัวต่อผลการกระทำที่ไม่ถูกต้อง สามารถแยกแยะและผัดขอกชีวิตตามทำนองครองธรรมใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ...”

สอดคล้องกับ ปรียานุช ธรรมปิยา (2558ก) ได้สรุปว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต และหลักคิด หมายถึง หลักพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีบนพื้นฐานจิตใจที่มีคุณธรรม และใช้ความรู้อย่างรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อให้พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงและมีชีวิตสมดุลในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมภายในได้ 2 เงื่อนไข 3 ท่วง 4 มิติ เป็นการปฏิบัติตนและเป็นปรัชญาชี้แนวทางการดำรงอยู่ของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ที่ทุกคน ทุกประเทศสามารถนำไปใช้ในทุกกิจกรรม ทุกสาขาอาชีพและทุกระดับเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล มั่นคงและยั่งยืน

ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560) “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักในการดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญก้าวหน้าพร้อมกับความมั่นคงและความสมดุล เมื่อนำไปใช้บริหารจัดการตนเอง และงานที่รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และยอมสำเร็จประโยชน์ สำหรับ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวคิด ที่ต้องใช้ความรู้คู่กับคุณธรรมในการตัดสินใจ โดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มุ่งที่จะทำให้ผลที่เกิดขึ้น นำไปสู่ความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ มุ่งให้ทุกคนพัฒนาตัวเองให้ดียิ่งขึ้นสามารถพึ่งพาตัวเองได้ จนเกิดความยั่งยืนโดยตั้งอยู่บนหลักสำคัญ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มุ่งที่จะทำให้ผลที่เกิดขึ้นนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทีสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) มีแนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ

จากแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ดังนี้

1. ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ประชากรกลุ่มอายุ 6-14 ปี ทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าที่รัฐต้องจัดให้ฟรีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทาง การศึกษาที่เหมาะสมทุกคน และประชากรวัยแรงงานมีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2. ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายใน การศึกษา 15 ปี เป็นต้น

3. ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment: PISA) ของนักเรียนอายุ 15 ปีสูงขึ้น เป็นต้น

4. ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ร้อยละของสถานศึกษา

ขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไก ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา เป็นต้น

5. ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและ บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น อันดับความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศด้านการศึกษาดีขึ้น สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญ ศึกษา และจำนวนสถาบันอุดมศึกษา ที่ติดอันดับ 200 อันดับแรกของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์จุดมุ่งหมาย และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษา แห่งชาติจึงได้กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการในแต่ละเป้าหมายและตัวชี้วัด เป็น 5 ช่วง ดังนี้ ระยะเร่งด่วน ระยะ 5 ปีแรกของแผน ระยะ 5 ปีที่สองของแผน ระยะ 5 ปีที่สามของแผน และระยะ 5 ปีสุดท้ายของแผนยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด เพื่อให้แผนการศึกษา แห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น แผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลัก ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1: การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีเป้าหมาย ดังนี้

1.1 คนทุกช่วงวัยยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรม ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรงรักษาสถาบัน หลักของชาติและการยึดมั่นในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรม เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม และเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) เป็นต้น

1.2 คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ได้เรียนรู้และรับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาจัดการศึกษา สำหรับกลุ่มชนต่างเชื้อชาติศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงาน ต่างด้าวเพิ่มขึ้น และสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษที่จัดอยู่ในมาตรการจูงใจ มีระบบเงินเดือน ค่าตอบแทนที่สูงกว่าระบบปกติเพิ่มขึ้น เป็นต้น

1.3 คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการ ความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธีเพิ่มขึ้น มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง

ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคาม ในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น มีระบบกลไกและมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ และผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีดีทะเลาะวิวาทลดลง เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยกกระดับคุณภาพ และส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ทั้งที่เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดนและพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบและแรงงานต่างด้าว พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแล และป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติภัยจากโรคอุบัติใหม่ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2: การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีเป้าหมาย ดังนี้

2.1 กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการกำลังคน (Demand) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างครบถ้วน สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษาและสัดส่วนผู้เรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสังคมศาสตร์กำลังแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ได้รับการยกระดับคุณวุฒิวิชาชีพเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2.2 สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง จำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษา ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละของสถาบันการศึกษาจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี/สหกิจศึกษา/หลักสูตรโรงเรียนในโรงงานตามมาตรฐานที่กำหนดเพิ่มขึ้น จำนวนหลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทวิวุฒิ (Dual Degree) เพิ่มขึ้น จำนวนสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น และมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพและหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นต้น

2.3 การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนเงินลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนเมื่อเทียบกับภาครัฐเพิ่มขึ้น สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของ ประเทศเพิ่มขึ้น โครงการ/งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้/นวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ เพิ่มขึ้น บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากร 10,000 คน เพิ่มขึ้น นวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ ที่ได้จดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น และผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติเพิ่มขึ้น เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการผลิตและพัฒนา กำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และ นวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำ แผนผลิตและพัฒนา กำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดงานในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 3: การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีเป้าหมาย ดังนี้

3.1 ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สถานศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไปที่จัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัย จิตสาธารณะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

3.2 คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น เด็กแรกเกิด-5 ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น ผู้สูงวัยที่ได้รับบริการการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น และมีสาขาและวิชาชีพที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยได้รับการส่งเสริมให้ทำงานและถ่ายทอดความรู้/ประสบการณ์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

3.3 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้นและหลักสูตรปฐมวัย สถานศึกษาในระดับการศึกษา

ขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น และสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพิ่มขึ้น เป็นต้น

3.4 การมีมาตรฐานและมีคุณภาพของสื่อตำราเรียน นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ได้รับการพัฒนา ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น โดยการมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น สื่อการเรียนรู้และสื่อตำราเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพ มีการจัดรายการเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น มีแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษาได้ หรือสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่ หน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นต้น

3.5 ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบและกลไกการทดสอบการวัดและประเมินความรู้ทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ มีระบบติดตามประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน เป็นต้น

3.6 ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการใช้ครูแผนการผลิตครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2560–2569) จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดสถานศึกษา และจังหวัด สัดส่วนของการบรรจุครูที่มาจากการผลิตครูในระบบปิดเพิ่มขึ้นมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เอื้อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาอื่น และพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู เป็นต้น

3.7 ครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพิ่มขึ้นและระดับความพึงพอใจของ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเพิ่มขึ้น เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรม

ที่พึงประสงค์ พัฒนาระบบ กลไกการติดตาม การวัดและประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ มีแผนงานและโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 4: การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา มีเป้าหมาย ดังนี้

4.1 ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ดัชนีความเสมอภาคของอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามฐานะทางเศรษฐกิจ และพื้นที่ลดลง

4.2 เพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย มีการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่าน เทคโนโลยีดิจิทัล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัล ให้ผู้ใช้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพื่อการศึกษาที่ทันสมัยสนองตอบความต้องการของผู้เรียน เป็นต้น

4.3 ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และรายงานผล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน 13 หลัก ที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่าง กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และ การศึกษา และมีระบบสารสนเทศด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้องที่เป็นระบบเดียวกัน ทั้งประเทศ ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน สามารถอ้างอิงได้ เป็นต้น

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึง การศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาระบบข้อมูลด้านการศึกษาที่มี มาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เพื่อการศึกษาสำหรับ คนทุกช่วงวัย เช่น โครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย สังคมภูมิสารสนเทศแรงงาน ทั้งการศึกษา และด้านสาธารณสุข เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 5: การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย ดังนี้

5.1 คนทุกช่วงวัย นำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถาบันอุดมศึกษา ที่ติดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวของโลกเพิ่มขึ้น จัดการอบรมพัฒนาในเรื่องการสร้างเสริม คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับครู/บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนมีการ

ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักถึงความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น เป็นต้น

5.2 สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และหลักสูตร ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษา/สถาบันการศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น และสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่ หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

5.3 การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและองค์ความรู้ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรมและนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพคนทุกช่วงวัย โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนสีเขียว เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 6: การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษามีเป้าหมาย ดังนี้

6.1 โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัวชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษาให้มีเอกภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น

6.2 ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาขนาดเล็ก/สถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานของผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการแนวใหม่สูงขึ้น เป็นต้น

6.3 ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น จำนวนองค์กร สมาคม มูลนิธิหรือหน่วยงานอื่นที่

เข้ามาจัดการศึกษา หรือร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และสัดส่วนการมีส่วนร่วม สนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายเมื่อเทียบกับรัฐ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงขึ้น เป็นต้น

6.4 กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ และระบบการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษาที่เอื้อและสนองตอบคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานและสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ มีรูปแบบ/แนวทาง กลไกการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานในสัดส่วนที่เหมาะสม เป็นต้น

6.5 ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่มีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ครูผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน/ผู้ประกอบการที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นและสถานศึกษามีบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

สรุปได้ว่า แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทางการศึกษาไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนี้ ภาวะการณ์ของภูมิภาคและโลกที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ทุกประเทศต้องเร่งศึกษา เรียนรู้ และปรับตัวให้พร้อมเผชิญหน้ากับสภาพวิกฤตด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ทั้งจากการผันแปรของธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ พร้อมทั้งเร่งปลูกฝังเจตคติและความตระหนักในการพัฒนาหรือเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของประชาชน ปลูกจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการกระทำมีคุณธรรม จริยธรรมและน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยในยุทธศาสตร์ 20 ปี ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพสามารถรับมือกับภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งในระดับประเทศและพื้นที่ และการนำประเทศไทยไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำและการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมพร้อมกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับนโยบายส่งเสริม สนับสนุน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (16 ธันวาคม 2563) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564–2565 ดังนี้

1. ด้านความปลอดภัย

พัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ

2. โอกาส

2.1 สนับสนุน ให้เด็กปฐมวัยได้เข้าเรียนทุกคน มีพัฒนาการที่ดี ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัย

2.2 ดำเนินการ ให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน วารสารฐานการศึกษาเพื่ออาชีพ สามารถวิเคราะห์ตนเองเพื่อการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพตรงตามศักยภาพและความถนัดของตนเอง รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษสู่ความเป็นเลิศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2.3 พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่อยู่ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อป้องกันไม่ให้ออกจากระบบการศึกษา รวมทั้งช่วยเหลือเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน

2.4 ส่งเสริมให้เด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพมีทักษะในการดำเนินชีวิต มีพื้นฐานในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านคุณภาพ

3.1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นคนดี มีวินัย มีความรักในสถาบันหลัก

ของชาติ ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง

3.2 พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะและทักษะด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ การคิดขั้นสูง นวัตกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดิจิทัล และภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเลือกศึกษาต่อเพื่อการมีงานทำ

3.3 ปรับหลักสูตรเป็นหลักสูตรสมรรถนะ ที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นในแต่ละระดับ จัดกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง รวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างสมดุลทุกด้าน ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญา พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกระดับ

3.4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นครูยุคใหม่ มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดี มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีจิตวิญญาณความเป็นครู

4. ด้านประสิทธิภาพ

4.1 พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน มีนวัตกรรมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนบนฐานข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

4.2 พัฒนาโรงเรียนมัธยมสี่มุมเมือง โรงเรียนคุณภาพชุมชน โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

4.3 บริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 น้อยกว่า 20 คน ให้ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับนโยบายโรงเรียนคุณภาพของชุมชน

4.4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ และสถานศึกษาที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ

4.5 สนับสนุนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้เป็นต้นแบบการพัฒนา นวัตกรรม การศึกษา และการเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.6 เพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนา การศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัย

ในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการ การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560–2564) กับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) จากกรอบทิศทางการพัฒนาการจัดการ ศึกษาสำหรับ คนพิการ พ.ศ. 2560–2564 ดังกล่าว ประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนา กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดมาตรการ รวมถึงตัวชี้วัด ความสำเร็จในแต่ละมาตรการ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560–2564) ครอบคลุมการศึกษาทุกระบบและทุกระดับการศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านสิทธิและโอกาสการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 1: ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

วัตถุประสงค์: เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาตลอดชีวิต

มาตรการ

1. จัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI)
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระบบ (การศึกษาในระบบ การศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย) ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย
5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ
6. ขยายหน่วยบริการการศึกษาสำหรับคนพิการให้ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย
7. เสริมสร้างศักยภาพ ความเข้มแข็งให้หน่วยบริการการศึกษา
8. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ ประโยชน์ได้

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2: ยกกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาพิเศษ ทุกระดับ ทุกระบบ

วัตถุประสงค์: คนพิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการจัด การศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรการ

1. พัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
2. พัฒนามาตรฐานและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสภาพพลวัตของสังคม
3. พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
4. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
5. พัฒนาระบบ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

ยุทธศาสตร์ที่ 3: พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รองรับการจัดการศึกษาระบบดิจิทัล

วัตถุประสงค์: เพื่อสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรการ

1. ปรับโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีในหน่วยงานการศึกษา
2. พัฒนาระบบสารสนเทศเชิงภูมิศาสตร์มิติสัมพันธ์ (3D GIS: Multilayer Data Warehouse) ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการให้เชื่อมโยงกันได้
3. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบการให้บริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ
4. พัฒนาและส่งเสริมการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการบริหารจัดการ การให้บริการ และการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ ที่ 4: ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ที่มุ่งยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

วัตถุประสงค์: เพื่อสร้างนวัตกรรม องค์ความรู้และองค์กรแห่งนวัตกรรม

มาตรการ

1. สนับสนุนและพัฒนาองค์ความรู้และงานวิจัย นวัตกรรม เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดทำแผนชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับคนพิการ
2. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน ทุนการวิจัยเพื่อการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และองค์ความรู้อื่น ๆ ตามความต้องการของหน่วยงาน

3. ส่งเสริม สนับสนุน การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ในหน่วยงาน และหน่วยบริการการศึกษา เพื่อรองรับการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรและองค์กรแห่งนวัตกรรม (Innovation Organization)

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5: เร่งผลิต พัฒนา และจัดระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ

วัตถุประสงค์: มีระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีมาตรฐานและเป็นธรรมบนหลักการบริหารจัดการเชิงสมรรถนะ

มาตรการ

1. จัดทำแผนอัตรากำลัง และจัดให้มีครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีความรู้ความสามารถตามกรอบอัตรากำลัง
2. วางแผนและผลิตครู ให้มีความรู้และทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามนโยบาย และแผนอัตรากำลัง
3. พัฒนาผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ผ่านการเปลี่ยนแปลง (Translational Leader) และมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ
4. พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลตามมาตรฐานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
5. ส่งเสริมความก้าวหน้า และสร้างแรงจูงใจให้กับครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ยุทธศาสตร์ที่ 6: พัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ

วัตถุประสงค์: เพื่อจัดให้มีห้องเรียนพิเศษสำหรับ คนพิการในสถานศึกษาเฉพาะทาง และสถานศึกษาที่จัดการเรียนรวมอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน

มาตรการ

1. จัดห้องเรียนอัจฉริยะ (Gifted Room) ในสถานศึกษาเฉพาะทาง
2. ยกมาตรฐานการจัดการศึกษาเรียนรวม
 - 2.1 จัดห้องเรียนพิเศษให้คนพิการในสถานศึกษา
 - 2.2 พัฒนามาตรฐานการจัดการเรียนรวม
 - 2.3 พัฒนาความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ และเจตคติ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวม
 - 2.4 พัฒนาอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาที่จัดห้องเรียนพิเศษ

2.5 ส่งเสริม สนับสนุน ให้องค์กรภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัด
ห้องเรียนพิเศษ

ยุทธศาสตร์ที่ 7: พัฒนาระบบงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษาสำหรับ
คนพิการ

วัตถุประสงค์: เพื่อสร้างระบบการสนับสนุนทรัพยากร และการจัดสรรงบประมาณ
การศึกษาที่เพียงพอและเหมาะสมกับบริบทและความต้องการจำเป็น

มาตรการ

1. จัดระบบสนับสนุนเงินอุดหนุนการศึกษาสำหรับคนพิการทุกช่วงวัย ในทุกระดับ
ทุกระบบการศึกษา ให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพการจัดการศึกษา

2. ระดมทรัพยากรเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา
สำหรับคนพิการ

3. วิจัยและพัฒนาระบบการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการศึกษา

ยุทธศาสตร์ ที่ 8: พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบองค์รวมเชิงบูรณาการโดยการมี
ส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์: เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการแบบองค์รวมเชิงบูรณาการ
โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาตามศาสตร์พระราชาและหลักธรรมาภิบาล
ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ (A-F-P-P: Area-Function-Participation-
People) สู่การเป็นสถานศึกษาแห่งความสุข (Happiness School)

2. ส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับคนพิการของ
คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด

3. พัฒนาภาคีเครือข่าย (Education Partnership) เพื่อเปิดเวที ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

4. จัดและพัฒนาระบบการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (SDS: Strategic Driven System)
สนับสนุนข้อมูลการตัดสินใจ การเฝ้าระวัง (Educational Warning Sign System) การกำกับ
ติดตาม และรายงานผลตามยุทธศาสตร์ผ่านระบบดิจิทัล

สรุปได้ว่า แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564)
เน้นคนพิการต้องเรียนรู้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยวิถีพอเพียง มียุทธศาสตร์
หลัก 8 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้
อย่างต่อเนื่อง 2) การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาพิเศษทุกระดับ ทุกระบบ

3) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรองรับการจัดการศึกษาระบบดิจิทัล
 4) ส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้ที่มุ่งยกระดับมาตรฐาน
 การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 5) เร่งผลิต พัฒนา และจัดระบบบริหารงานบุคคลของ
 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ 6) พัฒนาประสิทธิภาพ
 การเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ 7) พัฒนาระบบงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษาสำหรับ
 คนพิการ และ 8) พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบองค์รวมเชิงบูรณาการโดยการมีส่วนร่วม
 ทุกภาคส่วน

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กำนโยบายส่งเสริม สนับสนุนหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

วิสัยทัศน์

คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทั้งถึง
 และมีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

พันธกิจ

1. เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาคด้วย
 วิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย
2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตร และส่งเสริมให้ผู้เรียนมี คุณธรรม
 จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
3. พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพและ
 ศาสตร์เฉพาะทาง
4. พัฒนาระบบ สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาให้มีคุณภาพและ
 เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน
5. พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
 กลยุทธ์
 1. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส
 2. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการให้บริการทางการศึกษา และการฝึกอบรม
 เพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาสสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพและ
 พึ่งตนเองได้ตามศักยภาพ
 3. การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อ
 คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องคนพิการและผู้ด้อยโอกาสสามารถบริหาร
 จัดการหลักสูตรและวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การผลิต พัฒนากระจายสื่อเทคโนโลยีการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการให้ทั่วถึง เพียงพอและเหมาะสมตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

5. การประสานเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการระดมทรัพยากรในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส

กรอบการดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการบริหาร การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการ (2555) สถานศึกษาแบบอย่างการบริหารการเรียนรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา

การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ด้านการบริหารสถานศึกษา โดยการน้อมนำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นนโยบายขับเคลื่อนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการ สถานศึกษา และกำหนดให้เป็นนโยบายของโรงเรียน บรรลุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและอัตลักษณ์ของนักเรียน บูรณาการในแผนปฏิบัติงานครอบคลุมทุกกลุ่มงานอย่างเหมาะสมตามสภาพจริงกับบริบทของ โรงเรียน แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานครบทุกกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับ สถานการณ์ มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนา อย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อย่าง

การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อย่าง โดยการพัฒนาหลักสูตรและ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มทักษะ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้น มีการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดและการปฏิบัติ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีความพอประมาณ เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา ปฏิบัติงานด้วยความละเอียด รอบคอบ ปลอดภัย สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างและใช้เครื่องมือ วัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้อย่าง มีการนิเทศ/ติดตาม/ ประเมินผล มีการศึกษาวิเคราะห์/วิจัย และมีการรายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/ พัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งจัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการจัดระบบบริหารจัดการด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการให้บริการแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน กิจกรรมนักเรียนลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โครงการงาน ชมรม ชุมนุ่มต่าง ๆ และกิจกรรมเพื่อสังคม จิตสาธารณะ เน้นการมีส่วนร่วม การเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติตนเพื่อนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน

ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคคล

การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ด้านการพัฒนาบุคคล โดยการส่งเสริมและพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง โดยสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ตลอดจนเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ มาอบรมให้ความรู้แก่คณะครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” จนครูสามารถขยายผล แล้วนำความรู้ไปสู่การพัฒนางานในหน้าที่ และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง

ด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์

การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้และนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง อันจะเป็นแบบอย่างที่ดี มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มทักษะ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและมีความชัดเจนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลงสู่การจัดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมครอบคลุมทุกระดับชั้น โรงเรียนได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนา นักเรียนให้มีความรู้ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการมีทักษะต่าง ๆ และการมี ความสามารถ โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ฐานความเชื่อที่ว่า นักเรียนเป็นผู้สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริง ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ ในชั้นเรียนนั้นครูผู้สอนจึงต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสมกับ พัฒนาการตามวัย ความสนใจและความสามารถของนักเรียนด้วยเหตุนี้ สื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้การเลือก ออกแบบหรือพัฒนาสื่อ นวัตกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ได้มีนักการศึกษาให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ไว้หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545 (2546) มี ดังนี้

1.1 จัดกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 จัดสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และสภาพของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติจริง

1.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรมและ กระบวนการเรียนรู้

1.4 จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา

1.5 จัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเองจากเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

1.6 ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ให้หลัก แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาไว้ ดังนี้

2.1 เป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

- 2.2 สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่
 - 2.3 เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุขบูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสม
 - 2.4 เป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายน่าสนใจ
 - 2.5 เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน และมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดเกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนการสอนของครูตามมาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้
- 3.1 การจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน
 - 3.2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา คิดสังเคราะห์ และคิดวิเคราะห์
 - 3.3 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาคำตอบ รู้จักศึกษาหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
 - 3.4 มีการจัดการเรียนการสอน โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้
 - 3.5 มีการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนโดยผ่านการทำกิจกรรม
 - 3.6 มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเน้นทางด้านสุนทรียภาพ ทั้งด้านกีฬา ดนตรีและศิลปะ
 - 3.7 ส่งเสริมประชาธิปไตย การรับผิดชอบต่อกลุ่มผู้ร่วมงานและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 3.8 มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย
 - 3.9 มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและรักสถานศึกษาของตน
4. การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) วางแผนการเรียนการสอน 2) ออกแบบการเรียนการสอน 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การใช้วิธีการสอน เทคนิคการสอน 5) รูปแบบการสอน ระบบการสอน 6) สื่อการสอนและ 7) การประเมินผลการเรียนการสอน

จากศึกษาแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของครูในด้านความรู้ ความสามารถประสบการณ์ ทักษะและความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เป็นเชิงประจักษ์และเป็นที่ยอมรับจากผู้บริหาร เพื่อนครู

ผู้ปกครองและชุมชนโดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กัลญัญ เพชราภรณ์ (2560, สื่อออนไลน์) แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสามารถนำไปบูรณาการได้ในหลาย ๆ แนว โดยในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการจัดการศึกษา

ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีความสอดคล้องกับมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนี้

1. จัดกิจกรรมและเนื้อหาสาระโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

2. ฝึกทักษะการแก้ไขปัญหา ผ่านการจัดการ การประยุกต์ กระบวนการคิด และการเผชิญสถานการณ์

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและรักการอ่าน โดยเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติให้ทำได้ จากประสบการณ์จริง คิดเป็น ทำเป็น

4. จัดการเรียนการสอนเน้นการปลูกฝังคุณธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยมที่ดีงามไว้ในทุกวิชา อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้พร้อมกันทั้งผู้เรียนและผู้สอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย จากแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ ให้สามารถสร้างสื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรอบรู้ มีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ และทุกเวลา โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง บิดามารดา ชุมชน และบุคคลในทุกฝ่าย เพื่อร่วมมือกัน พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ กิจกรรมทั้งหมดนี้คือ สถานศึกษามีเป้าหมายให้มีการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เริ่มจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้เด็กพึ่งพาตนเอง จนกระทั่งการฝึกให้เด็กเป็นที่พึ่งให้กับคนอื่นได้ นอกจากนี้ยังสามารถบูรณาการการจัดการศึกษา โดยผู้บริหารและครูประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการปลูกฝังและเรียนรู้ เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
 - 1.1 มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบเศรษฐกิจทั่วไป
 - 1.2 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความรู้และความเข้าใจ
 - 1.3 เห็นความสำคัญและเห็นประโยชน์ ของการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีทักษะพื้นฐาน และมีความรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
 - 2.1 มีความรู้ มีทักษะพื้นฐาน ในการพัฒนาอาชีพและการเกษตร การดำเนินชีวิต การใช้จ่ายและอดออม จำหน่ายสินค้าและการดำเนินธุรกิจ
 - 2.2 ใช้และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรให้ยั่งยืนและได้ประโยชน์สูงสุด
 - 2.3 พัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. กและภาคภูมิใจในความเป็นไทย
3. ดำเนินชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
 - 3.1 รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ
 - 3.2 ปฏิบัติตนโดยยึดทางสายกลางในการปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานของความมีสติปัญญา อย่างมีเหตุผล
 - 3.3 พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และผลกระทบจากการปฏิบัติตน โดยการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
 - 3.4 สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติได้ด้วยความรอบคอบ ความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
 - 3.5 มีความขยัน อดทน มีปัญญา มีสติ ซื่อสัตย์สุจริต เพียรพยายาม แบ่งปัน มีวินัย พึ่งตนเอง รับผิดชอบ เอื้ออาทรและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. สถานศึกษามีการปรับปรุงและเพิ่มเติมหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2. สถานศึกษามีการปรับปรุงและเพิ่มเติมหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้ละกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นตามข้อ 2

การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดการเรียนรู้

การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ของครูที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดกิจกรรมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระในหลักสูตรตามมาตรฐานการเรียนรู้ และสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ได้แก่ การพึ่งตนเอง การประหยัด การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดหลักสำคัญ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนกับผู้เรียน วิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ตามหลักประชาธิปไตย จะมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ จากความรู้ความคิดผู้อื่นเป็นพื้นฐานของการที่จะทำให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาเรียนรู้ ขบคิด พิจารณาเหตุผลด้วยตนเอง นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติฝึกฝนสร้างทักษะที่ดีในที่สุด สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ในช่วงชั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถประยุกต์ใช้ได้โดยมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ที่ชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 เน้นเด็กพึ่งตนเองได้ หรือใช้ชีวิตพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัวรู้จักช่วยเหลืองานในครอบครัว แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ช่วยเหลือเพื่อน รู้จักวิเคราะห์รายรับรายจ่ายของตนเองสอนให้เด็กรู้เห็นคุณค่าของสิ่งของ ตระหนักถึงคุณค่าของเงินทอง จะฝึกนิสัยพอเพียง นิสัยประหยัด และฝึกจิตสำนึก

ช่วงชั้นที่ 2 ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียน สามารถวิเคราะห์วางแผนและจัดทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียง ในระดับโรงเรียน และชุมชนใกล้เคียง โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้การใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตของคนในชุมชน

ช่วงชั้นที่ 3 นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้กับชุมชน เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในชุมชน สามารถสำรวจและวิเคราะห์ความพอเพียงในระดับต่าง ๆ ในมิติทั้งทางสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และวัตถุสังคมใกล้เคียงภายในชุมชน ใช้หลักพอเพียงในการจัดการชุมชน แต่ละคนเห็นคุณค่า และนำหลักการพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในที่สุดทำให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่ความพอเพียงได้

ช่วงชั้นที่ 4 เตรียมความพร้อมคนให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคม เป็นคนที่ดีต่อประเทศชาติได้ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ มีเข้าใจการพัฒนาประเทศโดยใช้ความพอเพียง เช่น การศึกษาสถานการณ์สิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์สถานการณ์การค้าระหว่างประเทศ เข้าใจสภาพปัญหาด้านสังคมว่า ปัจจุบันเป็นอย่างไร มีความแตกแยกหรือมีความสามัคคีกัน เป็นต้น

การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

สถานศึกษาควรสภาพแวดล้อมและจัดบรรยากาศภายในสถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อปลูกฝังและหล่อหลอมกระบวนการเรียนรู้ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดให้เอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1. จัดสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ ในโรงเรียนที่เน้นประโยชน์ใช้สอย มีความร่มรื่น เป็นแหล่งอนุรักษ์และเรียนรู้ การสืบสานภูมิปัญญาไทย ศิลปวัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสถาปัตยกรรมของท้องถิ่น

2. กำหนดระเบียบการปฏิบัติของสถานศึกษา เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย กฎกติกาของสังคมส่วนรวม เช่น การรับประทานอาหาร การเข้าคิว การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การแต่งกาย ฯลฯ

3. พัฒนาและส่งเสริมบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การบริจาค การทำบุญ การปฏิบัติกิจทางศาสนา การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี ฯลฯ

4. เผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการแสวงหาความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยี การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขันและอื่น ๆ

5. ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหารครูและบุคลากรในสถานศึกษา

6. จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตน และการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

7. การจัดบรรยากาศและสร้างในการเรียนที่ดี สนุกสนาน มีความสุข ครูและนักเรียน มีเสียงหัวเราะ และรอยยิ้ม เป็นบรรยากาศที่ไม่ตึงเครียด มีความผ่อนคลาย จะนำไปสู่บรรยากาศของความไว้วางใจ ความรัก ความเชื่อมั่น ความอบอุ่น ความศรัทธา สร้างเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนในชั้นเรียนด้วยหลักการได้รับการยอมรับ การยกย่องชมเชย การเปิดโอกาส การมีส่วนร่วม ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและต่อกลุ่ม ความเอื้ออาทร ความซื่อสัตย์ ความพากเพียร ความอดทน และที่สำคัญยิ่งคือบรรยากาศที่ส่งเสริมปัญญาด้วยการกระตุ้นกระบวนการคิด การรับ/แลกเปลี่ยน/เลือก แนวทางการตัดสินใจอย่างประนีประนอมในกลุ่มที่หลากหลาย การใช้เหตุผลแทนอารมณ์ การคำนึงถึงผลที่ติดตามมา การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีเช่นนี้ จะนำไปสู่การสร้างฐานนิสัยให้คุ้นเคยกับค่านิยมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีนักการศึกษาให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวคิดของ (ศาลินา บุญเกื้อ และนนทกาญจน์ ชินประหัชฐ์, 2557) สรุปได้ 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านกิจกรรมพัฒนาบุคลากร และ 5) ด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล

2. การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวคิดของ (ปริยานุช ธรรมปิยา, 2558) ดังนี้

2.1 การดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้พร้อมที่จะเรียนรู้ ทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต สติปัญญา เป็นการเตรียมความพร้อมของบุคลากร เพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยความสุขและมีภูมิคุ้มกันที่ดีในชีวิต

2.2 การปมเพาะอุปนิสัยพอเพียงและการปลูกฝังหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกสาระการเรียนรู้ทุกชั้นปี มีความเหมาะสมกับวัยและบริบทของโรงเรียน

2.3 การมีฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน กิจกรรมชุมนุม ชมรม กิจกรรมเสริมสร้างวินัย สามัคคี จิตอาสา บำเพ็ญประโยชน์ จนเป็นกิจวัตรเพื่อให้เกิดการพัฒนาและช่วยเหลือกัน เพื่อให้มีการฝึกปฏิบัติที่เสริมหนุนระบบเรียนรู้ที่ปมเพาะอุปนิสัย “พอเพียง” เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากร กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมโรงเรียน

2.4 การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมวิถีชีวิต เข้าสู่เส้นทาง “พอเพียง” ของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด เช่น ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทุกกลุ่มในโรงเรียนรวมถึงพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนน่าอยู่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2.5 มีศักยภาพในการขยายผลอย่างคุณภาพและประสิทธิภาพ เช่น การจัดการคณะศึกษาดูงานโดยไม่ให้กระทบการจัดการเรียนการสอน การขยายเครือข่ายการเป็นพี่เลี้ยง เป็นต้น

3. การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวคิดของ (คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน, 2558) ได้กล่าวถึงแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปปรับใช้ในโรงเรียนในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของครู ดังนี้

3.1 ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ประกอบด้วย การจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม หลักสูตรท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ การกำหนดรายวิชา

3.2 ด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย สื่อการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แผนการเรียนรู้

3.3 ด้านแหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ โดยการพัฒนาและจัดการแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ประกอบด้วย การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.4 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะของกิจกรรม ดังนี้ 1) ต่อยอดหรือพัฒนา กิจกรรมที่สอดคล้องกับภูมิสังคม หรือบริบท 2) ดำเนินการหลักโดยผู้เรียนด้วยความสมัครใจ โดยมีครูช่วยสนับสนุน 3) ผู้เรียนใช้หลักคิด หลักปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักวิชาการ

อย่างสมเหตุสมผล 4) มีการวางแผนอย่างรอบคอบ คำนึงถึงความเสี่ยงต่าง ๆ และ 5) ส่งเสริมการเรียนรู้แบบคุณธรรม

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิด การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล การเรียนรู้

รายการประเมิน และเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง)

การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือสถานศึกษาพอเพียง เป็นการประเมินระดับคุณภาพการปฏิบัติของสถานศึกษา ใน 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ ซึ่งระบุในเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รายการประเมิน ด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้
 องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย (4 ตัวบ่งชี้)
 องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ (4 ตัวบ่งชี้)
 องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ (4 ตัวบ่งชี้)
 องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป (2 ตัวบ่งชี้)

รายการประเมิน ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้
 องค์ประกอบที่ 1 หน่วยงานเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวบ่งชี้)
 องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (4 ตัวบ่งชี้)

องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวบ่งชี้)

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4 ตัวบ่งชี้)

- รายการประเมิน ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 3 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้
 องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (5 ตัวบ่งชี้)
 องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน (6 ตัวบ่งชี้)
 องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (4 ตัวบ่งชี้)
- รายการประเมิน ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคคล มี 2 องค์ประกอบ 7 ตัวบ่งชี้
 องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4 ตัวบ่งชี้)
 องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล (3 ตัวบ่งชี้)
- รายการประเมิน ด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ มี 4 องค์ประกอบ 12 ตัวบ่งชี้
 องค์ประกอบที่ 1 สถานศึกษา (1 ตัวบ่งชี้)
 องค์ประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา (1 ตัวบ่งชี้)
 องค์ประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา (5 ตัวบ่งชี้)
 องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน (5 ตัวบ่งชี้)

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการพัฒนาและประเมินสถานศึกษาพอเพียง เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายมุ่งพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่ง ให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีคุณภาพด้วยความยั่งยืน จึงต้องมีการพัฒนา "สถานศึกษาพอเพียง" ให้เป็น "ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา" เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายผลการขับเคลื่อน "สถานศึกษาพอเพียง" โดยได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาและประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนา

1.1 สถานศึกษาที่จะพัฒนาเป็น "ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา" ต้องเป็นสถานศึกษาที่ได้รับประกาศเป็น "สถานศึกษาพอเพียง" ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 การพัฒนา "สถานศึกษาพอเพียง" ให้เป็น "ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา" เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัด โดยอาจร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการดำเนินงานตามความเหมาะสม

1.3 การพัฒนา "ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา" ให้เป็นไปเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการขยายผล "สถานศึกษาพอเพียง"

2. การประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

2.1 ใช้เกณฑ์การประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาระทรวงศึกษาธิการ (ตามแนบท้ายประกาศนี้)

2.2 หน่วยงานต้นสังกัด ส่งรายชื่อให้ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, กระทรวงศึกษาธิการเพื่อขอรับการประเมิน

2.3 กระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ และผู้แทนจากหน่วยงานต้นสังกัด จำนวนไม่น้อยกว่า 3-5 คน ดำเนินการประเมินให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 กระทรวงศึกษาธิการประกาศรายชื่อ "ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา"

2.5 กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษา ดำเนินการกำกับติดตามประเมินผล การพัฒนา "สถานศึกษาพอเพียง" สู่การเป็น "ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา" อย่างสม่ำเสมอ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

เพชรประภาร์ ชุมสาย (2559) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่า 1) การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) การเปรียบเทียบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชาติชาย ก่อคุณ (2562) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีโรงเรียนบ้านหนองแวง พบว่า

1. สภาพและความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพอเพียง 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการประชุม

วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อมอบหมายงานและการบริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การแต่งตั้งคณะทำงานเป็น 4 คณะทำงาน ดำเนินการพัฒนา นิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การฝึกปฏิบัติจริง การถอดบทเรียน การฝึกอบรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการศึกษาดูงาน

3. ผลการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีโรงเรียนบ้านหนองแวง พบว่า ครูมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.72$) และด้านการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.75$) มีผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) และบรรลุผลสำเร็จโดยมีระดับความสำเร็จอยู่ในระดับสูง

สิริกร ไชยราช (2562) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11 พบว่า 1. องค์ประกอบภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมโดยรวมในระดับมากที่สุด

จุฑามาส พัฒนศิริ (2560) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ มีแนวทางการบริหารคือ 2.1) ด้านการบริหารสถานศึกษา คือ รายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ มีการกำกับดูแลติดตาม และจัดประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ 2.2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ เชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญ ให้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น มาจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง 2.3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ นำผลงานมาจัดประกวดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดตั้งเป็นชุมนุมหรือชมรม และจัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง 2.4) ด้านการพัฒนาบุคคล คือ มีการประกวดหรือนำเสนอผลงานตามกิจกรรมที่ได้ทำหลังจากมีการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบของ Best Practice จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ 2.5) ด้านผลลัพธ์/ความสำเร็จ คือ จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการออม เช่น ให้นำเสนอผลงานในรูปแบบโครงงานหรือจัดนิทรรศการเพื่อประเมินผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครูมีการบูรณาการให้มีวิชาเรียน หรือเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีในครัวเรือน การทำบัญชี รับ-จ่าย จัดตั้งธนาคารโรงเรียน

นพรัตน์ คำสุทธิ (2563) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้ 2.1) สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ 3.1) โรงเรียนควรที่จะดำเนินการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยการนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ในแผนปฏิบัติการและรัฐธรรมนูญโรงเรียน 3.2) โรงเรียนควรเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้เข้ามาบริหารจัดการโดยระดมทรัพยากรที่มีคุณค่าในชุมชนมาใช้ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ 3.3) โรงเรียนควรสนับสนุนให้ครู สร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นของสถานศึกษาโดยเฉพาะ

อารีมาน สะมะแอ และตรีฎมินทร์ ตรีตรีศวรร (2564) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 3 พบว่า 1) ผลการศึกษาเกี่ยวกับ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารโรงเรียนตามหลักการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแกนนำ ภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ

โรงเรียนแกนนำ พบว่า บริหารจัดการสถานศึกษาโดย คำนึงถึงความต้องการของชุมชนและนักเรียนเป็นหลัก ศึกษาบุคคลอื่นและเข้าใจชุมชนอย่างลึกซึ้ง และให้โอกาสให้ผู้อื่นในการปฏิบัติงานเสมอ ควรวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างรอบคอบทุกด้าน รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

สุรีย์ ศรีทองคำ (2559) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแก่งหางแมวจังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) การปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการปฏิบัติตนตามแนวทางของศาสนา ที่ตนนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านความรู้และการพัฒนาตนเอง และด้านการปฏิบัติตนตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เรไร สุวรรณเทพ (2555) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และ 2) การเปรียบเทียบการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงแดน วงเดือน (2558) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม และรายด้าน มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้ ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ด้านการสร้าง ความพอประมาณ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม และ ด้านการสร้าง ภูมิคุ้มกัน

2. ผลการศึกษาเงื่อนไขที่ช่วยส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ เนื่องจากงบประมาณมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน ควรจัดหางบประมาณให้เพียงพอ

เมธี อ้วนล้ำ (2555) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ ($m = 4.13$) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($m = 4.12$) ด้านพัฒนาบุคลากร ($m = 4.06$) และด้านกระบวนการ เรียนรู้ ($m = 4.00$) ตามลำดับ ส่วนผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียน เศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ได้ทราบแนวทางในการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหาร จัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน

อังคณา วงศ์อ้าย (2559) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียง เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 2 การบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา พบว่า มีระดับความสำคัญหรือจำเป็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่ 2 การบริหารงบประมาณ และด้านที่ 4 กระบวนการจัดการบริหาร สำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารจัดการ คือ ควรมีการเผยแพร่ผลงานและองค์ความรู้ไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ หลักสูตรต้องมีความชัดเจน ปรับตามบริบทของสถานศึกษาผู้บริหาร ครู และนักเรียน ของสถานศึกษาปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างนวัตกรรมใหม่ ในการนำมาจัดการเรียนการสอน ผลการตรวจสอบ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และ

ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียง พบว่า ทุกขั้นตอนและทุกประเด็น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

มนธิชา วงวิภาค (2559) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษาพอเพียงด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคคล ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อยู่ ตามลำดับ

2. แนวทางการการบริหารสถานศึกษาพอเพียง มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง คือ 2.1) ด้านการบริหารสถานศึกษา คือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมพิจารณา มีระบบนิเทศติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง 2.2) ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อยู่ คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูทุกคน จัดทำตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำระบบนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม ให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ และนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง 2.3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ปรับปรุงแผนงานโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดระบบในการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง 2.4) ด้านการพัฒนาบุคคล คือ ปรับปรุงแผนงานโครงการด้านกิจกรรมพัฒนาบุคลากร จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานมีการรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยต่างประเทศ

Murphy and Calway (2008) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนาสู่มืออาชีพสำหรับ มืออาชีพบนความพอเพียง ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาสู่มืออาชีพสำหรับมืออาชีพ มีความสัมพันธ์กับความพอเพียงทางเศรษฐกิจ ในเชิงของความพร้อมและการบริหารความเสี่ยง ไม่มีความจำเป็นต้องระบุสิ่งที่ควรประสบความสำเร็จและวิธีการเพื่อให้บรรลุการพัฒนา สำหรับมืออาชีพที่ได้รับอิทธิพลจากความต้องการทางเศรษฐกิจเป็นของคู่กับความพร้อม

ในการทำงานและการลดความเสี่ยง ไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดรายการสำหรับการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพในระดับผู้เชี่ยวชาญ

Colkins (2009) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง รูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง: ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนักวางแผนการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ในปัจจุบันการควบคุมทรัพยากรที่มีอยู่เศรษฐกิจ และสังคมเป็นความต้องการของบรรดานักวางแผนทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยกำหนดเป็นแผน 5 ปี เพื่อการควบคุมปัญหาให้ดีที่สุด การวิเคราะห์รูปแบบความรับผิดชอบทางสังคม มีรูปแบบที่ถูกจำกัดที่จะวิเคราะห์ให้ได้หลากหลาย ด้วยวิธีการลองผิดลองถูก และสังคมได้ถูกกละเลยจากการควบคุม นำไปสู่ความล้มเหลวในทางปฏิบัติ มีการคดโกงที่นำไปสู่ความเสี่ยงในกิจกรรมที่หลากหลายทางการค้า การปกครอง การลงทุน การบริโภคการขาย และการผลิต รูปแบบโปรแกรม MOTAD เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพเพื่อการวิเคราะห์การตัดสินใจที่ซับซ้อน แต่โปรแกรมเหล่านี้ไม่ได้นำไปปรับใช้กับรูปแบบความรับผิดชอบทางสังคมในอดีตที่ผ่านมา รวมทั้งหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมเหมือนเช่นที่มีอยู่ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศไทยการวิจัยนี้เป็นการศึกษาหาสิ่งที่ดีที่สุดโปรแกรมป้องกันและควบคุมความเสี่ยง และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ใช้เป็นกรณีศึกษาของตำบลในภาคเหนือของประเทศไทย โดยมีกระบวนการ 7 ขั้นตอนนำไปสู่การตัดสินใจในระดับท้องถิ่นและเหล่านักวางแผน โดยการสร้างแผนระยะ 5 ปี เพื่อการป้องกันสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การวิเคราะห์ราคาข้าว แผนงานการวัดและตัวชี้วัดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการบูรณาการไปสู่กระบวนการ 7 ขั้นตอน

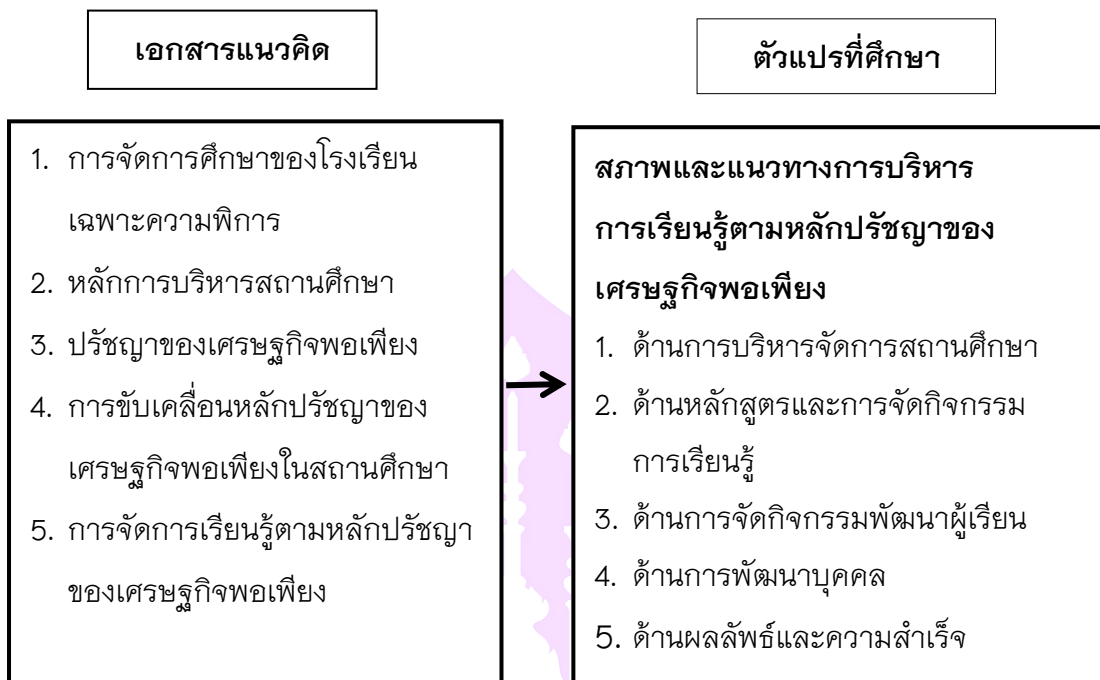
Bottery (2012) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำกับความสัมพันธ์ของความพอเพียงและความยั่งยืนของการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า แนวคิดเรื่องความพอเพียงไม่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษา แต่มีความสัมพันธ์ในเชิงของภาวะผู้นำแนวคิดเรื่องความพอเพียงยังไม่ได้ถูกป้อนเข้าในกระบวนการศึกษาอย่างแท้จริง แนวคิดของความพอเพียงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมีผลกระทบทั้งในเชิงของการเปรียบเทียบ และการปฏิบัติสำหรับองค์กรทางการศึกษาและผู้นำองค์กร ความพอเพียงมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น สามารถหยุดการนำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ที่อาจตามมาทั้งที่เกิดจากค่านิยมของสังคม หรืออื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

Suthiporn Sajjanroj (2021) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนซัมเมอร์วิลล์ และต้องการค้นหาเกี่ยวกับค่านิยมและความเชื่อของนักเรียนในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อพวกเขาในการดำเนินการเรียนการสอนที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนซัมเมอร์วิลล์ พยายามที่จะพิสูจน์เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนแต่ไม่มีเวลาหรืองบประมาณที่จะสนับสนุนครูในการจัด

การเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง แม้ว่าโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูมีอิสระในการพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง ครูส่วนใหญ่ก็ให้ความสนใจต่อการเรียนการสอนวิชาหลักอื่น ๆ ที่จะปรากฏในการสอบ ซึ่งพวกเขายืนยันว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้นำมาบูรณาการไว้ในหลักสูตรโดยผ่านกิจกรรมของโรงเรียน การเรียนการสอนเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในห้องเรียนมีข้อสังเกตว่า ครูชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมและเนื้อหาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และจากการศึกษาครู 4 คน ในการดำเนินการเรียนการสอนพบว่า การสอนในห้องเรียนมีความไม่แน่นอน ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของครูแต่ละคน ถึงแม้ครูจะได้รับอิสระในการออกแบบเนื้อหาการเรียนการสอนบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง พวกเขาเห็นด้วยกับการประหยัด การออมว่ามีความเหมาะสมที่สุด เพราะเนื้อหาไม่ซับซ้อนเกินไปและนักเรียนจะสามารถปฏิบัติได้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยยึดเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ (ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2561) และนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพ

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตามหัวข้อต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. แหล่งข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

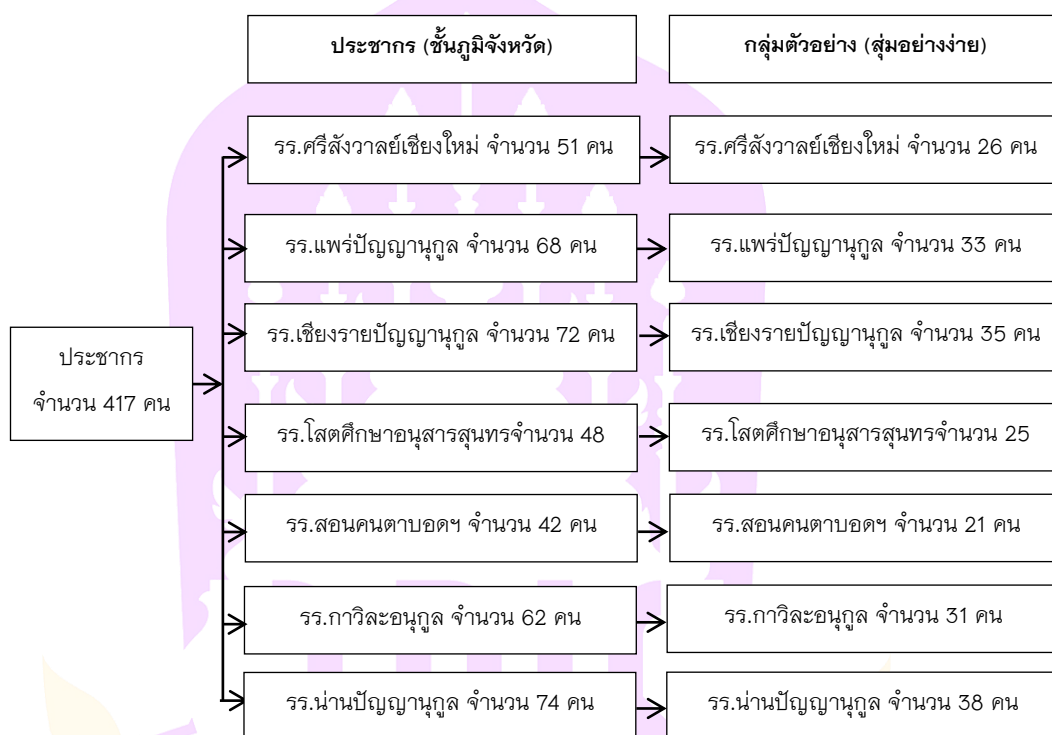
ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 28 คน และครูโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 389 คน รวมทั้งหมดจำนวน 417 คน จากโรงเรียนเฉพาะความพิการในภาคเหนือ จำนวน 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่ โรงเรียนแพร่ปัญญาอนุกุล โรงเรียนเชียงรายปัญญาอนุกุล โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โรงเรียนกาวิละอนุกุล และโรงเรียนน่านปัญญาอนุกุล

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู จำนวน 209 คน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการใช้จังหวัดเป็นชั้น และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ภาพ 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Google Form ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

1.2 แบบสอบถามสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในขอบเขต 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคคลและ 5) ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของ (Likert, 1992) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ขอบข่าย ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงานวิชาการเพื่อนำข้อมูลที่ได้สร้างแบบสอบถาม

2.1.2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวัดตามนิยามศัพท์ โดยแบบสอบถามดัดแปลงคำถามมาจากวิทยานิพนธ์ของ อับदनหาดี อะละมาด (2556) ได้วิธีหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (RatingScale) 5 ระดับ (Likert, 1992)

2.1.3 ศึกษาการสร้างเครื่องมือแล้วนำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะ

ความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามขอบข่ายการดำเนินงานตามเกณฑ์สถานศึกษาแบบอย่าง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.1.4 เสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

2.1.5 เสนอเครื่องมือต่อผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ขึ้นไป และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการบริการ การศึกษา 10 ปี ขึ้นไป เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับ จุดประสงค์ และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence: IOC) จำนวน 3 ท่าน

1) ดร.อนวัช ชุ่มทอง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านสันติคีรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2) นางสาวกฤติยา ชัดิยะ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

3) นายสมพงษ์ ชุ่มใจ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนน่าน ปัญญาานุกูล จังหวัดน่าน

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามกับจุดประสงค์ และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งถือว่า เป็นข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ความตรงเชิงเนื้อหา

2.1.6 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1970) กับโรงเรียนพิษณุโลกปัญญาานุกูล กับโรงเรียนศึกษาพิเศษชัยนาท จำนวน 30 คน ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดได้ $\alpha = 0.99$

2.1.7 ปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 209 คน แบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Google Form

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอบหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยจาก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2. มอบแบบสอบถาม Google Form จำนวน 7 โรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียนดำเนินการตอบแบบสอบถามดังนี้ โรงเรียนศรีสังวาลเชียงใหม่จำนวน 26 ชุด โรงเรียนแพะปัญญานุกุล จำนวน 33 ชุด โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกุล จำนวน 35 ชุด โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จำนวน 25 ชุด โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชานุอุปถัมภ์ จำนวน 21 ชุด โรงเรียนกวิละอนุกุล จำนวน 31 ชุดและ โรงเรียนน่านปัญญานุกุล จำนวน 38 ชุด รวมทั้งหมด 209 ชุด โดยใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ด้วยค่าความถี่ และร้อยละ

1.2 วิเคราะห์สภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการแปลความหมายของ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลตามแนวของลิเคิร์ต (Likert, 1992) กำหนดไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคำนวณผลด้วยคอมพิวเตอร์ ใช้สถิติตามหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้ (บุญลิตา วงศรี, 2560)

2.1.1 ค่าร้อยละ

2.1.2 ค่าเฉลี่ย

2.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.1.4 ค่าความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

กับจุดประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence: IOC)

โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การให้คะแนน

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การ

วิจัย

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ขอสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งหมด 5 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาปริญญาโทขึ้นไป และครูโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ออนไลน์แบบมีโครงสร้างตามกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อหาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะ ความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคคลและ 5) ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารและครู จำนวน 5 คน โดยกำหนดคุณสมบัติและดำเนินการดังนี้

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการดังนี้

การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

1. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ และศึกษาแบบสัมภาษณ์ที่นักวิชาการสร้างไว้ เพื่อนำข้อมูลมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดเนื้อหาและข้อคำถามให้ครอบคลุมโดยนำข้อมูลจากตัวแปรที่ศึกษามาสร้างและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และกรอบแนวคิดการวิจัย

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา และความครอบคลุมเนื้อหา เพื่อนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแบบสัมภาษณ์

4. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5. นำแบบสัมภาษณ์ไปแบบสัมภาษณ์ข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน โดยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จำนวน 3 ท่าน และสัมภาษณ์ออนไลน์ จำนวน 2 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารและครู จำนวน 5 คน

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 จัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

2.2 ทำการวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้ความถี่และร้อยละ

2.3 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์
(Description Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งเมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังที่จะนำเสนอต่อไป

ในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 209)	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	93	44.50
หญิง	116	55.50
รวม	209	100.00
อายุ		
20-30 ปี	62	29.60
31-40 ปี	81	38.80
41-50 ปี	56	26.80
51-60 ปี	10	4.80
รวม	209	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 209)	ร้อยละ (%)
ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	64	30.70
ระหว่าง 5-10 ปี	82	39.20
ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป	63	30.10
รวม	209	100.00
ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการ	5	2.00
รองผู้อำนวยการ	12	6.00
ครู	192	92.00
รวม	209	100.00

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.50) อายุอยู่ระหว่างช่วง 31-40 ปี (ร้อยละ 38.80) มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี (ร้อยละ 39.20) ตำแหน่ง ครู (ร้อยละ 91.86)

ผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวม

ด้านที่	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการบริหารสถานศึกษา	3.90	.57	มาก	2
2. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้	3.80	.56	มาก	5
3. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.87	.61	มาก	3
4. ด้านการพัฒนาบุคคล	3.81	.56	มาก	4
5. ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์	3.99	.58	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.87	.57	มาก	

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .58) รองลงมา คือด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .57) และด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .61) ตามลำดับ ส่วนด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .56)

ตาราง 4 แสดงผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา

ด้านการบริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. สถานศึกษาได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นนโยบายขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.52	.52	มากที่สุด	1
2. สถานศึกษามีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแผนปฏิบัติงานประจำปี	3.36	.54	ปานกลาง	7
3. สถานศึกษามีการกำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและอัตลักษณ์ของนักเรียน	3.99	.56	มาก	3
4. สถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแผนปฏิบัติงานครบทุกกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	3.91	.66	มาก	5
5. สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี	3.95	.45	มาก	4
6. สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.38	.67	ปานกลาง	6
7. สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในกำหนดนโยบาย โดยการน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา	4.21	.65	มาก	2
เฉลี่ยรวม	3.90	.57	มาก	

จากตาราง 4 ผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 สถานศึกษาได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นนโยบายขับเคลื่อนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .52) รองลงมา คือ ข้อที่ 7 สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในกำหนดนโยบายโดยการน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาขับเคลื่อนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .65) และข้อที่ 3 สถานศึกษามีการกำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและอัตลักษณ์ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .56) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 2 สถานศึกษามีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแผนปฏิบัติงานประจำปี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = .54)

ตาราง 5 แสดงผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อ

ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มทักษะ/สาระการเรียนรู้	3.71	.64	มาก	15
2. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น	3.90	.57	มาก	5
3. สถานศึกษามีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มทักษะ/สาระการเรียนรู้	3.78	.49	มาก	11
4. สถานศึกษามีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น	4.37	.65	มาก	1

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
5. สถานศึกษามีการผลิตสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีในการสอนที่บูรณาการเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.79	.55	มาก	10
6. สถานศึกษามีการบูรณาการเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด	4.22	.62	มาก	4
7. สถานศึกษามีการบูรณาการเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการปฏิบัติ	3.72	.47	มาก	14
8. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน	3.89	.56	มาก	6
9. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความพอประมาณ เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา	3.73	.60	มาก	13
10. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียน	3.87	.51	มาก	8
11. สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	3.70	.44	มาก	16
12. สถานศึกษามีการสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	4.32	.52	มาก	2
13. สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.07	.60	ปานกลาง	19

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
14. สถานศึกษามีการนิเทศ/ติดตาม การจัดการ เรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.88	.69	มาก	7
15. ครูมีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย การจัดการ เรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.19	.61	ปานกลาง	18
16. ครูมีการรายงานผลการประเมินการจัดการ เรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.84	.56	มาก	9
17. ครูมีการนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง มาปรับปรุง/พัฒนาการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	3.75	.60	มาก	12
18. ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.29	.51	มาก	3
19. ครูมีการจัดแสดง/เผยแพร่/การจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.36	.58	ปานกลาง	17
เฉลี่ยรวม	3.80	.56	มาก	

จากตาราง 5 ผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 4 สถานศึกษามีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = .65) รองลงมา คือ ข้อที่ 12 สถานศึกษามีการสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .52) และข้อที่ 18

ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = .51) ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 13 สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = .60)

ตาราง 6 แสดงผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียน ได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.95	.65	มาก	5
2. สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.29	.58	ปาน กลาง	9
3. สถานศึกษามีแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียน “อยู่อย่างพอเพียง”	3.87	.57	มาก	7
4. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/ เนตรนารี/ ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.31	.66	มาก	8
5. สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.89	.60	มาก	6

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
6. สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัด กิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.35	.69	มาก	1
7. สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.21	.58	มาก	2
8. สถานศึกษามีการนิเทศ/ติดตามการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	3.98	.66	มาก	4
9. สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/ พัฒนากิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.05	.52	มาก	3
เฉลี่ยรวม	3.87	.61	มาก	

จากตาราง 6 ผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = .61) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .69) รองลงมา คือ ข้อที่ 7 สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = .58) และข้อที่ 9 สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .52) ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 2 สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = .58)

ตาราง 7 แสดงผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคคล

ด้านการพัฒนาบุคคล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. สถานศึกษาพัฒนาและส่งเสริมครู บุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง	3.76	.61	มาก	7
2. สถานศึกษาสนับสนุนให้ครู ให้เข้ามีส่วนร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น	4.23	.56	มาก	2
3. สถานศึกษาเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาอบรมให้ความรู้แก่ครู	4.48	.69	มาก	1
4. สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงาน การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “พอเพียง”	3.90	.55	มาก	4
5. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา	3.78	.53	มาก	6
6. สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา	3.94	.55	มาก	3
7. สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.73	.50	มาก	8

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาบุคคล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
8. สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อ ส่งเสริมการดำเนินชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.98	.47	ปานกลาง	10
9. สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนินโครงการ/ กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนิน ชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.87	.63	มาก	5
10. สถานศึกษาขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนิน ชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ บุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	3.36	.51	ปานกลาง	9
เฉลี่ยรวม	3.81	.56	มาก	

จากตาราง 7 ผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคคล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = .56) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 สถานศึกษาเชิงวิทยากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาอบรมให้ความรู้แก่คณะครูอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .69) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .56) และข้อที่ 6 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .55) ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 8 สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = .47)

ตาราง 8 แสดงผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์

ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา	4.58	.62	มากที่สุด	1
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	3.85	.56	มาก	9
3. คณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต	4.05	.59	มาก	7
4. นักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดคุณลักษณะอย่างพอเพียง	3.01	.48	ปานกลาง	12
5. ครูสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต	3.12	.60	ปานกลาง	11
6. สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกทักษะ	3.79	.57	มาก	10
7. สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง	4.52	.68	มากที่สุด	2
8. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้เกิดการพัฒนาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	4.11	.53	มาก	6

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
9. สถานศึกษามีความชัดเจนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	4.30	.56	มาก	4
10. สถานศึกษาได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.47	.65	มาก	3
11. สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.89	.63	มาก	8
12. สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.23	.49	มาก	5
เฉลี่ยรวม	3.99	.58	มาก	

จากตาราง 8 ผลการศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .58) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .62) รองลงมา คือ ข้อที่ 7 สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .68) และข้อที่ 10 สถานศึกษาได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .65) ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 4 นักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีคุณลักษณะพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = .48)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

จากผลในตาราง 3 ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และนำเสนอ ดังนี้

ตาราง 9 แสดงผลสัมฤทธิ์ของผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู ในโรงเรียน
เฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 2 แนวทางการบริหารตามหลักสูตรการเรียนรู้

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
แนวทางการบริหารด้านหลักสูตรการเรียนรู้	1. ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในกิจกรรม	1. ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในกิจกรรมการเรียนรู้	1. สถานศึกษา ส่งเสริม ให้ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1. ครูมีการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. สถานศึกษาคงเสริมให้ครู บูรณาการมีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ครูมีการเผยแพร่การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2. ครูมีเทคนิควิธีการในการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกิจกรรม	2. ครูสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2. ครูสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2. สถานศึกษา เน้นให้ครูมีความรู้ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการเรียนรู้	2. ครูควรมีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2. ครูควรมีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ครูส่งเสริมให้ครูมีการจัดแสดง/เผยแพร่/การติดตามเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3. ครูนำปัญหาที่พบในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3. ครูนำปัญหาที่พบในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3. ครูนำปัญหาที่พบในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3. ครูนำปัญหาที่พบในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3. ครูส่งเสริมให้ครูมีการจัดแสดง/เผยแพร่/การติดตามเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3. ครูส่งเสริมให้ครูมีการจัดแสดง/เผยแพร่/การติดตามเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตาราง 10 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู ในโรงเรียน
เฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 4 แนวทางการบริหารด้านการพัฒนาบุคคล

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป	
แนวทางการจัดการ/กิจกรรมให้ครูและบุคลากรไปศึกษาดูงานการนำหลักปรัชญาของโรงเรียนไปบูรณาการในกิจกรรมการเรียนรู้	1. สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ ผู้บริหาร ครู นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต	1. สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ ผู้บริหาร ครู นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต	1. สถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน	1. สถานศึกษาจัดทำ โครงการกิจกรรมที่ พัฒนาบุคลากรใน ด้านหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	1. สถานศึกษา สนับสนุนให้เชิญ วิทยากรมาให้ความรู้ เกี่ยวกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอดี และ	1. สถานศึกษา ให้ความสำคัญ พัฒนาบุคลากร โครงการกิจกรรมพัฒนา บุคลากร	1. สถานศึกษา ให้ความสำคัญ การติดตามปรับปรุง/พัฒนาการดำเนิน โครงการกิจกรรมพัฒนา บุคลากร
การนำสิ่งที่ได้จาก การศึกษาดูงานมา ประยุกต์ใช้ใน กิจกรรมการเรียนรู้ ตามกระบวนการ PDCA	1. สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูนำหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน	2. สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูนำหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน	2. มีการนิเทศ ติดตาม ผลการนำ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน	2. สถานศึกษา ใช้ กระบวนการ PDCA ในการส่งเสริมให้ครู นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิต และใช้ใน กิจกรรมการเรียน การสอน	2. ส่งเสริมการดำเนินชีวิต/ การจัดการการเรียน การสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการ PDCA	2. ส่งเสริมการดำเนินชีวิต/ การจัดการการเรียน การสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการ PDCA	2. ส่งเสริมการดำเนินชีวิต/ การจัดการการเรียน การสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการ PDCA
การนำสิ่งที่ได้จาก การศึกษาดูงานมา ประยุกต์ใช้ใน กิจกรรมการเรียนรู้ ตามกระบวนการ PDCA	1. สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูนำหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน	2. สถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูนำหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน	2. มีการนิเทศ ติดตาม ผลการนำ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน	2. สถานศึกษา ใช้ กระบวนการ PDCA ในการส่งเสริมให้ครู นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนิน ชีวิต และใช้ใน กิจกรรมการเรียน การสอน	2. ส่งเสริมการดำเนินชีวิต/ การจัดการการเรียน การสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการ PDCA	2. ส่งเสริมการดำเนินชีวิต/ การจัดการการเรียน การสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการ PDCA	2. ส่งเสริมการดำเนินชีวิต/ การจัดการการเรียน การสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการ PDCA

ตาราง 10 (ต่อ)

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
แนว	3. สถานศึกษา	3. สถานศึกษาจัดให้	3. มีการเผยแพร่/	3. สิ้นปีการศึกษาให้	3. สถานศึกษาสร้าง	4. ควรสร้างต้นแบบครู
ทางการ	สร้างครูต้นแบบ	มีครูต้นแบบด้าน	ขยายผลการนำ	ครูนำผลการนำหลัก	ครูแกนนำด้านหลัก	5. สถานศึกษาคควรมีคำสั่ง
บริหาร	ด้านหลักปรัชญา	หลักปรัชญาของ	หลักปรัชญาของ	ปรัชญาของเศรษฐกิจ	ปรัชญาของ	คณะกรรมการติดตามผล
ด้านกร	ของเศรษฐกิจ	เศรษฐกิจพอเพียง	เศรษฐกิจพอเพียง	พอเพียง ไปใช้ในการ	เศรษฐกิจพอเพียง	การดำเนินโครงการ/
พัฒนา	พอเพียง ไปใช้ใน	เพื่อคอยให้	ไปใช้ในกิจกรรม	ดำเนินชีวิต และใช้	4. มีการนิเทศ	กิจกรรมพัฒนาบุคลากร
บุคคล	กิจกรรมการเรียน	คำแนะนำ	การเรียนการสอน	กิจกรรมการเรียน	ติดตาม ผลการนำ	6. ควรส่งเสริมการดำเนิน
(ต่อ)	การสอน	4. มีการนิเทศ		การสอนมาเผยแพร่	หลักปรัชญาของ	ชีวิตครูตามหลักปรัชญา
	4. สถานศึกษา	ติดตาม ผลการนำ		และคัดเลือกครู	เศรษฐกิจพอเพียง	ของเศรษฐกิจพอเพียง
	แต่งตั้ง	หลักปรัชญาของ		ต้นแบบ	ไปใช้ในกิจกรรม	7. ควรเน้นกิจกรรม
	คณะกรรมการ	เศรษฐกิจพอเพียง			การเรียนการสอน	การเรียนการสอนตาม
	ติดตามผลการนำ	ไปใช้ในกิจกรรม			การเรียนการสอน	หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
	หลักปรัชญาของ	การเรียนการสอน			และการดำเนินชีวิต	พอเพียง
	เศรษฐกิจพอเพียง	5. มีการเผยแพร่/				
	ไปใช้ในกิจกรรม	ขยายผลการนำ				
	การเรียนการสอน	หลักปรัชญาของ				
	ไปประยุกต์ใช้ใน	เศรษฐกิจพอเพียง				
	กิจกรรมการเรียนรู้	ไปใช้ในกิจกรรม				
		การเรียนการสอน				

ตาราง 11 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู ในโรงเรียน
เฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการตามกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียน

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
แนวทางการ บริหาร ด้าน กิจกรรม พัฒนา ผู้เรียน	1. ครูมีการ สอดแทรกหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกิจกรรม	1. สถานศึกษามี โครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 2. มีกิจกรรมที่ ให้นักเรียนเข้าไป เรียนรู้งานอาชีพ ตามความสนใจ	1. โรงเรียนมีระบบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียนนักเรียน โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้ นักเรียนศึกษา ตามความสนใจ 2. ในกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน มีการสอดแทรก หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกิจกรรม	1. โรงเรียนมี โครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 2. โรงเรียนส่งเสริม ให้ครูนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียงไปสอดแทรก ในกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน	1. สถานศึกษา กำหนดให้มี โครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 2. สถานศึกษา นำ หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มาใช้แก้ปัญหา/ พัฒนานักเรียน	1. สถานศึกษาควรจัด มีระบบดูแลช่วยเหลือ ผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา และพัฒนา ตนเองได้อย่างสอดคล้อง กับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 2. สถานศึกษาควร ส่งเสริม สนับสนุนให้ การวัดกิจกรรมลูกเสือ/ เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือ ผู้นำเพื่อประโยชน์ สอดคล้อง กับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

ตาราง 11 (ต่อ)

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
แนว	โดยการให้	3. สถานศึกษา	3. โรงเรียนตรวจวัด	3. สถานศึกษา	3. สถานศึกษา	3. สถานศึกษา
ทางการ	ทุกเรียนนอน	มีระบบดูแล	ให้ระบบดูแล	มีการนิเทศติดตาม	ตรวจกำหนดให้แผนงาน/	ตรวจกำหนดให้แผนงาน/
บริหาร	ปลูกฝังกันเอง	ช่วยเหลือนักเรียน	ช่วยเหลือนักเรียน	ผลการใช้หลัก	โครงการที่ส่งเสริมให้	โครงการที่ส่งเสริมให้
ด้าน	เหลือจากกรกิน	โดยการมอบ	โดยการฝึกอาชีพ	ปรัชญาของ	ผู้เรียน “อยู่อย่าง	ผู้เรียน “อยู่อย่าง
กิจกรรม	ก็ขายให้ครู	อุปกรณ์การ	ให้กับนักเรียน	เศรษฐกิจพอเพียง	พอเพียง”	พอเพียง”
พัฒนา	บุคลากร	ประกอบอาชีพ	และผู้ดูแลคนพิการ	ในกิจกรรมพัฒนา		
ผู้เรียน		ให้กับนักเรียน	เพื่อนำไปต่อยอด	ผู้เรียน		
(ต่อ)		เมื่อนักเรียนจบ	ที่บ้านได้			
		การศึกษาใน				
		ระดับชั้น				
		มัธยมศึกษาปีที่ 6				

ตาราง 12 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู ในโรงเรียน
เฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตำบลที่ 5 แนวทางการบริหารด้านความสำเร็จและ
ผลลัพธ์

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
แนวทางการให้บริการ	1. ปรับหลักสูตร ให้มีการบูรณาการ	1. กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับหลัก	1. สถานศึกษามี การกำหนดให้ทุก	1. สถานศึกษามี หลักสูตรที่บูรณาการ	1. โรงเรียนมี หลักสูตรที่บูรณาการ	1. ควรกำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้ในหลักสูตรที่ชัดเจน
บริการ	กับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	กลุ่มสาระ/ทุกกลุ่ม	หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	
ความสำเร็ ในทุกกลุ่มสาระ/	ในหลักสูตรที่ชัดเจน	มีหลักสูตรที่ชัดเจน	ทักษะมีการ บูรณา	ในทุกทักษะ	2. ครูมีกาบูรณา	2. ควรส่งเสริมให้นักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจ
จและ	ทุกกลุ่มทักษะ	2. สร้างครูแกนนำ	การหลักปรัชญา	2. สถานศึกษาล้าง	การหลักปรัชญาของ	เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ
ผลลัพธ์	2. ผู้บริหาร ครู	หลักปรัชญาของ	ของเศรษฐกิจ	ครูแกนนำ	เศรษฐกิจพอเพียง	เศรษฐกิจพอเพียง
	นำหลักปรัชญาของ	เศรษฐกิจพอเพียง	กิจกรรมการเรียน	แกนนำ	ในกิจกรรมการเรียน	3. ควรส่งเสริมให้นักเรียน
	เศรษฐกิจพอเพียง	3. มีแบบอย่าง/ภาพ	การสอน	ปรัชญาของเศรษฐกิจ	การสอน	มีคุณลักษณะอยู่อย่าง
	ไปใช้ในการดำเนิน	ความสำเร็จในการ	2. สถานศึกษา	พอเพียง	3. โรงเรียนแต่งตั้ง	พอเพียง
	ชีวิต เป็นแบบอย่าง	บูรณาการหลัก	ส่งเสริม สัมสนุน		คณะกรรมการนิเทศ	4. ควรส่งเสริมให้ครู
	ให้กับนักเรียน	ปรัชญาของ	ให้ครูนำหลัก		ติดตาม การบูรณา	สามารถนำหลักปรัชญา
		เศรษฐกิจพอเพียง	ปรัชญาของ		การหลักปรัชญาของ	ของเศรษฐกิจพอเพียง ไป
		ในการจัดกิจกรรม	เศรษฐกิจพอเพียง		เศรษฐกิจพอเพียง	เป็นแนวทางในการดำเนิน
		การเรียนรู้อ	ไปใช้ในการดำเนิน		ในกิจกรรมการเรียน	ชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม
		ชีวิต	ชีวิต		การสอน	

ตาราง 12 (ต่อ)

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป
แนวทางการให้บริการ	3. ในทุกวันส่งเสริมให้นักเรียนใช้ชีวิต	4. มีการเผยแพร่ขยายผล/แลกเปลี่ยนเรียนรู้	3. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียน	3. สถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงให้กับ	4. มีการเผยแพร่ขยายผลกิจกรรมการเรียนรู้	5. สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มทักษะ/
บริการด้าน	อยู่อย่างพอเพียง เช่น ปลูกผักกินเอง	การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปบูรณาการในกิจกรรมการเรียนรู้	ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง	ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	การเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ
ความสำเร็วจและผลลัพธ์ (ต่อ)	เหลือจากกรกิน ก็นำไปแบ่งปัน เหลือจากการแบ่งปันก็นำไปขาย เป็นต้น	พอเพียง บูรณาการในกิจกรรมการเรียนรู้	อย่างพอเพียง	พอเพียงให้กับนักเรียนทุกคน	เศรษฐกิจพอเพียง	
	4. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ	5. มีการนิเทศติดตามการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนรู้				

ตาราง 13 แสดงผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการและครู ในโรงเรียน

เฉพาะความพึงพอใจ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านที่ 1 แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	สรุป	
แนวทางการบริหารด้าน การบริหาร สถานศึกษา	1. ครรรมการวางแผน โดยทำกิจกรรมเข้าสู่ แผนของโรงเรียน กำหนดงบประมาณ 2. แต่งตั้ง คณะกรรมการ การดำเนินงาน 3. มีแผนปฏิบัติงาน ครบทุกกิจกรรม	1. เน้นการทำงานแบบ บูรณาการกับกิจกรรม ทุกกิจกรรม 2. การนิเทศ ติดตาม ผลอย่างสม่ำเสมอ	1. มีแผนปฏิบัติการของ สถานศึกษาที่กำหนด หลักหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 2. มีการติดตามผลของ กิจกรรม 3. ขยายผลอย่าง สม่ำเสมอ	1. มีการวางแผนการ ดำเนินงาน 2. มีกระบวนการ ตามแผน 3. มีการนิเทศ ติดตาม ผลการดำเนินงาน 4. รายงานผลการดำเนิน กิจกรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	1. บูรณาการการทำงาน กับทุกกลุ่มงาน ทุกกิจกรรม 2. ติดตาม ปรับปรุง นิเทศงานอย่างเป็นระบบ 3. มีการรายงานผล อย่างสม่ำเสมอ	1. สถานศึกษามีการ บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในแผน ปฏิบัติงานประจำปี 2. สถานศึกษามีการ รายงานผลการดำเนินงาน การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงแก่ ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ 3. นำผลการติดตามมา ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4. ครรรมการแต่งตั้ง ผู้รับผิดชอบกิจกรรมที่ชัดเจน 5. ดำเนินงานขับเคลื่อนหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแผนปฏิบัติงานครบ ทุกกิจกรรม	

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีจุดมุ่งหมายงานวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 28 คน และครู จำนวน 181 คน รวมทั้งสิ้น 209 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษและแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 3 คน และครู 2 คน เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา และด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ ส่วนด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา (ตาราง 4) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 สถานศึกษาได้นำมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นนโยบายขับเคลื่อนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ข้อที่ 7 สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง

คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในกำหนดนโยบายโดยการน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาสถานศึกษา และข้อที่ 3 สถานศึกษามีการกำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ของสถานศึกษาและกำหนดอัตลักษณ์ในนักเรียน ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 2 สถานศึกษามีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.2 ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อื่น (ตาราง 5) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 4 สถานศึกษามีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น รองลงมา คือ ข้อที่ 12 สถานศึกษามีการสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และ ข้อที่ 18 ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามลำดับ ส่วนข้อที่ 13 สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3 ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ตาราง 6) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 6 สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ ข้อที่ 7 สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากรนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และข้อที่ 9 สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 2 สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.4 ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคคล (ตาราง 7) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 3 สถานศึกษาเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาอบรมให้ความรู้แก่คณะครูอย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือ ข้อที่ 2 สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น และข้อที่ 6 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาตามลำดับ ส่วน ข้อที่ 8 สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินโครงการ/

กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.5 ด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ (ตาราง 8) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่ 1 ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ ข้อที่ 7 สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องและข้อที่ 10 สถานศึกษาได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ ส่วนข้อที่ 4 นักเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. แนวทางการบริหารการเรียนรู้อตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน เฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องงานด้านการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผลการศึกษานโยบายการบริหารการเรียนรู้อตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.1 ด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรมีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแผนปฏิบัติงานประจำปี สถานศึกษาควรมีการรายงานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ และนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแผนปฏิบัติงานครบทุกกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

2.2 ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อ พบว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูบุคลากรมีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครูมีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย สนับสนุนการจัดการเรียนรู้อที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรส่งเสริมให้ครูมีการจัดแสดง/เผยแพร่/การจัดการเรียนรู้อที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม

2.3 ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/

เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษาควรกำหนดให้มีแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน “อยู่อย่างพอเพียง”

2.4 ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคคล พบว่า สถานศึกษาควรนำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการ PDCA สถานศึกษาควรมีการขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างต้นแบบครู และสถานศึกษาต้องมีคำสั่งคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.5 ด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ พบว่า ควรกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ในหลักสูตรที่ชัดเจนเพื่อให้ นักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ควรส่งเสริมให้ครูสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม และสถานศึกษาควรมี การปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มทักษะ/ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญของการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1.1 จากผลการวิจัยสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็น เพราะ ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้น และสถานศึกษาได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามคู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพ สถานศึกษาแบบอย่าง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560) ได้กล่าวว่า การประเมินสถานศึกษา แบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือสถานศึกษาพอเพียง เป็นการประเมินระดับคุณภาพการปฏิบัติของสถานศึกษา ใน 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ ซึ่งระบุในเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่าง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ซึ่งด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวบ่งชี้ ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน มี 3 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคคล มี 2 องค์ประกอบ 7 ตัวบ่งชี้ และด้านที่ 5 ด้านความสำเร็จ และผลลัพธ์ มี 4 องค์ประกอบ 12 ตัวบ่งชี้ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับเรไร สุวรรณเทพ (2555, หน้า 109) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์ ขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอ บึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ หลักเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการพัฒนา หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 2) การเปรียบเทียบการดำเนินการขับเคลื่อน หลักเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองบึงกาฬ สรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนสู่ สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองบึงกาฬ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ดวงแดน วงเดือน (2558, หน้า 96) ได้ศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพของการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมและรายด้าน มีสภาพการ บริหารอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารงานโดยใช้ เหตุผล ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการสร้างความปลอดภัย และด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้ 2) ผลการศึกษา เงื่อนไขที่ช่วยส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า ด้านผลลัพธ์ความสำเร็จ ควรจัดหางบประมาณให้เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน นอกจากนี้

1.2 จากผลการวิจัยสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านที่ 1 ด้านการบริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับสองที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นนโยบายขับเคลื่อนในสถานศึกษา สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในกำหนดนโยบายโดยการน้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาขับเคลื่อนในสถานศึกษา มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปีและมีการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตามภารกิจของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่กล่าวไว้ว่า ข้อที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ และข้อ 11 ส่งเสริมงานกิจกรรมพิเศษและงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ซึ่งภารกิจนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธี อ้วนล้ำ (2555, หน้า 101) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ ($m = 4.13$) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($m = 4.12$) ด้านพัฒนาบุคลากร ($m = 4.06$) และด้านกระบวนการเรียนรู้ ($m = 4.00$) ตามลำดับ ส่วน ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ได้ทราบแนวทางในการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัย จุฑามาส พัฒนศิริ (2560, หน้า 92) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์

ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2) แนวการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัด นครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีแนวทางการบริหาร คือ

2.1) จัดประชุมครูและบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในนโยบายหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยเชิญวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้เทคนิค มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ รายงานผลการดำเนินงานให้สถานศึกษาทราบ 2.2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกระดับชั้น 2.3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียน อยู่อย่างพอเพียง และนำผลงานมาจัดประกวดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2.4) ด้านการพัฒนาครู และบุคลากรของสถานศึกษา คือ จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรให้มีการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ มีการประกวดหรือนำเสนอผลงานในรูปแบบของ Best Practice ในแต่ละชั้นเรียน 2.5) ด้านผลลัพธ์/ความสำเร็จ คือ จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านทำบัญชีรับ-จ่าย ให้นักเรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบโครงงานหรือจัดนิทรรศการเพื่อประเมินผลการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงนอกจากนี้

1.3 จากผลการวิจัยสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านที่ 3 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับสาม ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็น เพราะว่าสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม ในการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินงานนี้ได้เป็นไปตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการพัฒนาและประเมินผลสถานศึกษาพอเพียงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา 2556 ของกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายมุ่งพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่ง ให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีคุณภาพด้วยความยั่งยืน จึงต้องมีการพัฒนา “สถานศึกษาพอเพียง” ให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา” เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายผลการขับเคลื่อน “สถานศึกษาพอเพียง” โดยได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาและประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ดังนี้ 1) สถานศึกษาที่จะพัฒนาเป็น “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา” ต้องเป็นสถานศึกษาที่ได้รับประกาศเป็น “สถานศึกษาพอเพียง” ของกระทรวงศึกษาธิการ 2) การพัฒนา “สถานศึกษาพอเพียง” ให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา” เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัด โดยอาจร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการดำเนินงานตามความเหมาะสม 3) การพัฒนา “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา” ให้เป็นไปเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการขยายผล “สถานศึกษาพอเพียง” ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังคณา วงศ์อ้าย (2559, หน้า 91) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 2 การบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา พบว่า มีระดับความสำคัญหรือจำเป็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่ 2 การบริหารงบประมาณ และด้านที่ 4 กระบวนการจัดการบริหาร สำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารจัดการ คือ ควรมีการเผยแพร่ผลงานและองค์ความรู้ไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ หลักสูตรต้องมีความชัดเจนปรับตามบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ของสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างนวัตกรรมใหม่ในการนำ มาจัดการเรียนการสอน ผลการตรวจสอบ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียง พบว่า ทุกขั้นตอน และทุกประเด็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัย มนธิชา วงวิภาค(2558, หน้า 111) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารสถานศึกษาพอเพียงด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคคล ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อตามลำดับ 2) แนวทางการการบริหาร

สถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง คือ 2.1) ด้านการบริหารสถานศึกษา คือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมพิจารณา มีระบบนิเทศติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง 2.2) ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อิง คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ครูทุกคน จัดทำตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ จัดทำระบบนิเทศติดตาม ส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนอย่างต่อเนื่อง 2.3) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ปรับปรุงแผนงานโครงการเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดระบบในการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง 2.4) ด้านการพัฒนาบุคคล คือ ปรับปรุงแผนงานโครงการด้านกิจกรรมพัฒนาบุคลากร จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน มีการรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างต่อเนื่องนอกจากนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาที่พบว่าด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อิง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น สถานศึกษาควรมีการสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ครูควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษาควรมีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. จากการศึกษาที่พบว่า ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นลำดับสอง ดังนั้น สถานศึกษาควรเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาอบรมให้ความรู้แก่คณะครูอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น สถานศึกษา

ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา สถานศึกษาควรนำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและประเมินผลสถานศึกษาพอเพียง เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

บรรณานุกรม

- กชกร ชำนาญกิตติชัย. (2554). **การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต**. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแนวทางการพัฒนาและประเมินสถานพอเพียงเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา**.
- กัลญัญ เพชรภรณ์. (2560). **การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. สืบค้นเมื่อ 5 มิถุนายน 2564, จาก http://www.eledu.ssru.ac.th/kalanyoo_pe/file.php.
- เกษม วัฒนชัย. (2558). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความเข้มแข็งของโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- คณะกรรมการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน. (2558). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วงที่ 3**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2557). **การเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปรียานุช ธรรมปิยา. (2557). **ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 12)**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- จุฑามาส พัฒนศิริ. (2560). **แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ชาติชาย ก่อคุณ. (2562). **การพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีโรงเรียนบ้านหนองแวง**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- ณัฐรภา พวงธรรม. (2553). **การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

- ดวงแดน วงเดือน. (2558). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
**ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
 เขต 28.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, ศรีสะเกษ.
- นพรัตน์ คำสุทธี. (2563). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
**ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
 เขต 3.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- นิวัฒน์ รักรัษรอด, นิตยา กันตะวงษ์ และพรศักดิ์ อาษาสุจรีต์. (2558). ศึกษาสภาพปัญหา
**พัฒนา และประเมินความเหมาะสมของกลุ่มการจัดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญา
 เศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** วิทยานิพนธ์ ค.ม.,
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- บุญลิตา วงศรี. (2560). **สภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ
 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงาน
 การศึกษาพิเศษ.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- ประสพโชค มั่งสวัสดิ์ และนิรมล อริยอากาศมล. (2555). **ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA).** สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2564,
 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/tags>.
- ปริญานูช ธรรมปิยา. (2555). **วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.**
 กรุงเทพฯ: โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน
 สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- ปริญานูช ธรรมปิยา. (2557). **การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
 (พ.ศ. 2549–2557).** กรุงเทพฯ: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- ปริญานูช ธรรมปิยา. (2558ก). **วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ปริญานูช ธรรมปิยา. (2558ข). **การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา
 (พ.ศ. 2549–พ.ศ. 2557) (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- พาทีพย์ ชมคำ. (2552). **การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กของคณะกรรมการ
 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์.** การศึกษา
 ค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

- เพชรประภาร์ ชุมสาย. (2559). การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- มนธิชา วงวิภาค. (2558). การพัฒนาแนวทางการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนพอเพียงท้องถิ่น) สำหรับโรงเรียนสังกัดเทศบาล กลุ่มจังหวัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 12. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- มนธิชา วงวิภาค. (2559). แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2559). เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา.
- เมธี อ้วนล้ำ. (2555). การศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาโรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนวังเหนือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กค.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- เรไร สุวรรณเทพ. (2555). การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยนครพนม, นครพนม.
- ศาลินา บุญแก้ว และนันทกาญจน์ ชินประห์ชัยสุ. (2557). การถอดบทเรียนและวิเคราะห์อัตลักษณ์ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- ศิลป์ชัย อ่องตระกูล. (2552). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). คู่มือวิทยากรในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง Version 3.3. กรุงเทพฯ: ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2561). คู่มือการคัดเลือกรางวัลสูงสุดระดับชาติสถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักนิติธรรม” ปี 2561 (เล่มที่ 1-2). กรุงเทพฯ: พอเพียงนิติธรรม.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (16 ธันวาคม 2563) ศธ 04006/ว4975. **นโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564–2565.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560–2564).** กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. .
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2562). **แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562.** กรุงเทพฯ: กลุ่มแผนและงบประมาณ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สิริกร ไชยราช. (2562). **การพัฒนารูปแบบการพัฒนาระดับผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการภาค 11. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.**
- สุรีย์ ศรีทองคำ. (2559). **การศึกษาการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแก่งหางแมวจังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.**
- อังคณา วงศ์อ้าย. (2559). **แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.**
- อัปตนาหตี อะละมาต. (2556). **สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.**
- อารีมาน สะมะแอ และตรีฎมินทร์ ตรีตรีศวร. (2564). **การบริหารสถานศึกษาตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนแกนนำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.**
- Bottery, M. (2012). Leadership, the logic of sufficiency and the sustainability of education. **Education Management Administration & Leadership, 40(4), 449–463.**
- Calkins, P. (2009). Sufficiency economy matrices: Multi-period optimization for localdevelopment planners. **Journal of Economics and Management, 5(2), 305–332.**
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of psychological testing (3rd ed.).** New York: Harper & Row.

Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.

Educstional and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.

Likert, R. (1992). **New Patterns of Management**. New York: McGraw–Hill.

Murphy, G. and Calway, B. (2008). Professional development for professionals: Beyond sufficiency learning. **Australian Journal of Adult Learning**, 48(3), 424–444.

Suthipom, S. (2012). **Teaching Suficiency Economy Philosophy in A Primary School in Bsngkok: A Micro – Ethnographic Case Study**. Dissertation Ph.D., Indiana Maharishi University, Indiana.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.อนวัช อุ่นกอง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสันติคีรี
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. นายสมพงษ์ อุ่นใจ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 โรงเรียนน่านปัญญานุกูล จังหวัดน่าน
3. นางสาวกฤติยา ชัดิยะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 1

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามคือผู้บริหารและครูโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. ข้อมูลจากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อประโยชน์การวิจัยเท่านั้น และไม่มีผลกระทบใด ๆ กับผู้ตอบแบบสอบถาม
4. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกตอนและทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านเพื่อความสมบูรณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล
5. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

นางแพรวพรรณ รอมสุข

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ () 20-29 ปี () 30-39 ปี
() 40-49 ปี () 50-59 ปี
3. ตำแหน่งงานปัจจุบัน
() ผู้อำนวยการ () รองผู้อำนวยการ () ครู
4. ประสบการณ์ในการทำงาน
() 1-5 ปี () 6-10 ปี () 11-15 ปี
() 16-20 ปี () 21 ปีขึ้นไป
5. ระดับการศึกษา
() ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหาตามที่ เป็นจริง โดยมีค่าน้ำหนัก
คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ปัจจุบันมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปัจจุบันมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ปัจจุบันมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ปัจจุบันมีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ปัจจุบันมีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	สถานศึกษาดำเนินการบริหารการเรียนรู้อย่าง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการดำเนินการ				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
1. ด้านการบริหารสถานศึกษา						
1	สถานศึกษาได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นนโยบายขับเคลื่อนในสถานศึกษา					
2	สถานศึกษามีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแผนปฏิบัติงานประจำปี					
3	สถานศึกษามีการกำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและอัตลักษณ์ของนักเรียน					
4	สถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแผนปฏิบัติงานครบทุกกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์					
5	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี					
6	สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
7	สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในกำหนดนโยบายโดยการน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาขับเคลื่อนในสถานศึกษา					

ข้อ	สถานศึกษาดำเนินการบริหารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการดำเนินการ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
2. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ						
8	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มทักษะ/สาระการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ					
9	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น					
10	สถานศึกษามีการออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มทักษะ/สาระการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ					
11	สถานศึกษามีการออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น					
12	สถานศึกษามีการผลิตสื่อ/นวัตกรรม/เทคโนโลยีในการสอนที่บูรณาการเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน					
13	สถานศึกษามีการบูรณาการเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการคิด					
14	สถานศึกษามีการบูรณาการเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการปฏิบัติ					
15	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน					
16	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความพอประมาณ เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา					

ข้อ	สถานศึกษาดำเนินการบริหารการเรียนรู้อย่าง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการดำเนินการ				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
17	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียน					
18	สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่หลากหลาย					
19	สถานศึกษามีการสร้างและใช้เครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้อย่าง					
20	สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง					
21	สถานศึกษามีการนิเทศ/ติดตาม การจัดการ เรียนรู้อย่างบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
22	ครูมีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย การจัดการเรียนรู้อย่าง ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
23	ครูมีการรายงานผลการประเมินการจัดการ เรียนรู้อย่างบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
24	ครูมีการนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้อย่าง บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับปรุง/พัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียน การสอน					
25	ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างการจัดการเรียนรู้อย่าง บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
26	ครูมีการจัดแสดง/เผยแพร่/การจัดการเรียนรู้อย่าง บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	สถานศึกษาดำเนินการบริหารการเรียนรู้อย่าง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการดำเนินการ				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
3. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
27	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียน ได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
28	สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้ สามารถ แก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
29	สถานศึกษามีแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียน “อยู่อย่างพอเพียง”					
30	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/ เนตรนารี/ ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
31	สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
32	สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
33	สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวาง แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					

ข้อ	สถานศึกษาดำเนินการบริหารการเรียนรู้อย่าง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการดำเนินการ				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
34	สถานศึกษามีการนิเทศ/ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
35	สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4. ด้านการพัฒนาบุคคล						
36	สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง					
37	สถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น					
38	สถานศึกษาเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาอบรมให้ความรู้แก่คณะครูอย่างต่อเนื่อง					
39	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”					
40	สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา					
41	สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา					

ข้อ	สถานศึกษาดำเนินการบริหารการเรียนรู้อย่าง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการดำเนินการ				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
42	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริม การดำเนินชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
43	สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/ พัฒนาการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนา บุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต/การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
44	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริม การดำเนินชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
45	สถานศึกษาขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนิน ชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ บุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
5. ด้านความสำเร็จและผลลัพธ์						
46	ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่าง เหมาะสม					
47	ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการ เรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม					

ข้อ	สถานศึกษาดำเนินการบริหารการเรียนรู้อย่างไรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการดำเนินการ				
		5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
48	คณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม					
49	นักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง					
50	ครูสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นรูปธรรม					
51	สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มทักษะ/ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้					
52	สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกระดับชั้น					
53	สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้เกิดการพัฒนาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม					
54	สถานศึกษามีความชัดเจนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม					
55	สถานศึกษาได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ข้อ	สถานศึกษาดำเนินการบริหารการเรียนรู้อยู่ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการดำเนินการ				
		5 มาก ที่สุด	4 มาก	3 ปาน กลาง	2 น้อย	1 น้อย ที่สุด
56	สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
57	สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณา การหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกระดับชั้น					

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ข้อมูลเบื้องต้น

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง

ปฏิบัติหน้าที่

ประสบการณ์ในการทำงาน ปี อายุ..... ปี

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์ นางแพรวพรรณ รอมสุข

ข้อคำถามสำหรับสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีดังนี้

1. ท่านมีแนวทางด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการอย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านมีแนวทางบริหารด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการอย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านมีแนวทางบริหารด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการอย่างไร

.....

.....

.....

4. ท่านมีแนวทางบริหารด้านการพัฒนาบุคคล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในโรงเรียนเฉพาะความพิการอย่างไร

.....

.....

.....

5. ท่านมีแนวทางบริหารด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ของสถานศึกษา จากการบูรณาการหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการอย่างไร มีผลเป็นอย่างไร

- ด้านผู้บริหาร

.....

.....

.....

- ด้านครู

.....

.....

.....

- ด้านนักเรียน

.....

.....

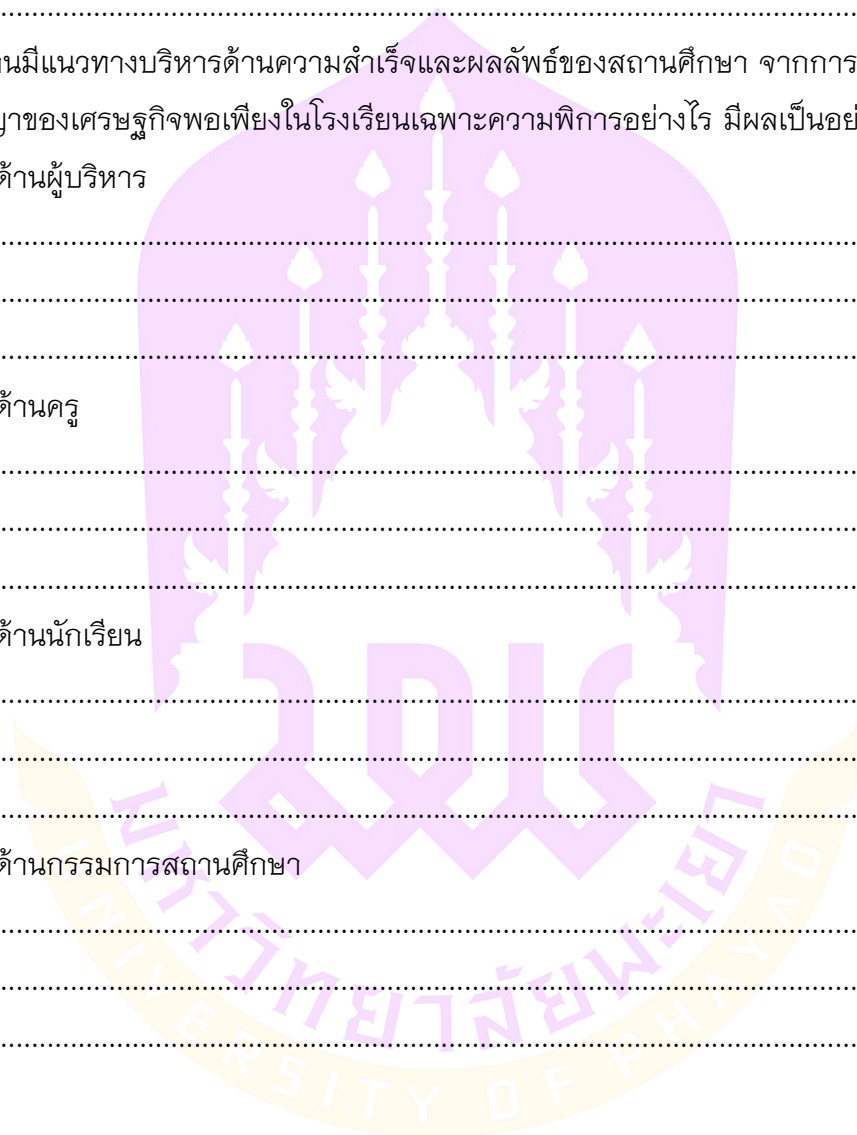
.....

- ด้านกรรมการสถานศึกษา

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

แบบสอบถามประกอบงานวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาว่าแบบสอบถาม มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามเพื่อเป็นการพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถาม และรับข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แบ่งออกเป็น 1 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านไว้เป็นความลับในการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดในการตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีความหมายดังนี้

- + 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในครั้งนี้

นางแพรวพรรณ รอมสุข

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			R	IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
		3	1.00				
	1. การบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาได้นำอำนวยการของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นนโยบายขับเคลื่อนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และกำหนดให้เป็นนโยบายของโรงเรียน บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปีสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและอัตลักษณ์ของนักเรียน บูรณาการในแผนปฏิบัติงานครอบคลุมทุกกลุ่มงานอย่างเหมาะสมตามสภาพจริงกับบริบทของโรงเรียน แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานครบทุกกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินการตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินงานแก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำผลการติดตามมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง						
1	สถานศึกษาได้นำอำนวยการของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นนโยบายขับเคลื่อนในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	สถานศึกษามีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแผนปฏิบัติงานประจำปี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	สถานศึกษามีการกำหนดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เอกลักษณ์ของสถานศึกษาและ อัตลักษณ์ของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	สถานศึกษามีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินงานขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแผนปฏิบัติงานครบทุกกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			R	IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
5	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามผล การดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ตามนโยบายและ แผนปฏิบัติการประจำปี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	สถานศึกษามีการรายงานผลการดำเนินงาน การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงแก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำผล การติดตามมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	สถานศึกษาสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมใน กำหนดนโยบายโดยการนำมาเอาหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาขับเคลื่อน ในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
<p>2. หลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง มีการพัฒนาหลักสูตรและออกแบบ การจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มทักษะ ทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ทุกระดับชั้น มีการผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิด ทักษะการคิดและการปฏิบัติ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีความพอประมาณ เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา ปฏิบัติงานด้วยความละเอียด รอบคอบ ปลอดภัย สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย และ มีการรายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนาการจัดการเรียนการสอน รวมทั้ง จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้</p>							
8	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่ม ทักษะ/สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตร ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			R	IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
10	สถานศึกษามีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ทุกกลุ่มทักษะ/สาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	สถานศึกษามีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ทุกระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	สถานศึกษามีการผลิตสื่อ/นวัตกรรม/ เทคโนโลยี ในการสอนที่บูรณาการเอาหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	สถานศึกษามีการบูรณาการเอาหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การคิด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	สถานศึกษามีการบูรณาการเอาหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะ การปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเป็นลำดับขั้นตอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มี ความพอประมาณ เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มี การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			R	IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
19	สถานศึกษามีการสร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	สถานศึกษามีการนิเทศ/ติดตาม การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	ครูมีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	ครูมีการรายงานผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	ครูมีการนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับปรุง/พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	ครูมีการจัดแสดง/เผยแพร่/การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			R	IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
3.การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การจัดระบบบริหารจัดการด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการให้บริการแนะแนว ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมนักเรียนลูกเสือ เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โครงการ ชมรม ชุมนุมต่าง ๆ และกิจกรรมเพื่อสังคม จิตสาธารณะ เน้นการมีส่วนร่วม การเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน การปฏิบัติตนเพื่อนำไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน							
27	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	สถานศึกษามีแผนงาน/โครงการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน “อยู่อย่างพอเพียง”	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
30	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้อง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31	สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			R	IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
33	สถานศึกษานับสนุนให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการ วางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34	สถานศึกษามีการนิเทศ/ติดตามการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	0	2	0.67	
35	สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/ พัฒนากิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	0	2	0.67	
<p>4. การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างถูกต้อง โดยสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ตลอดจนเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ มาอบรมให้ความรู้แก่คณะครูอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” จนครูสามารถขยายผล แล้วนำความรู้ไปสู่การพัฒนางานในหน้าที่ และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในการเรียนการสอนและการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง</p>							
36	สถานศึกษาส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากร ทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
37	สถานศึกษานับสนุนให้ครูและบุคลากรทาง การศึกษา ให้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจาก หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38	สถานศึกษาเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาอบรมให้ความรู้แก่คณะ ครูอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			R	IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
39	สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานการ พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง”	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40	สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
41	สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
42	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริม การดำเนินชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
43	สถานศึกษานำผลการติดตามมาปรับปรุง/ พัฒนาการดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนา บุคลากรเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต/การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
44	สถานศึกษามีการติดตามผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริม การดำเนินชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
45	สถานศึกษาขยายผลและเผยแพร่ผลการดำเนิน ชีวิต/การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของ บุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			R	IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
	<p>5. ผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ หมายถึง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและ คณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง โดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้และนำไปเป็นแนวทางในการดำเนิน ชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะ อยู่อย่างพอเพียง อันจะเป็นแบบอย่างที่ดี มีการพัฒนาการ จัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มทักษะ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและมีความชัดเจน ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลงสู่การจัดการเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมครอบคลุม ทุกระดับชั้น โรงเรียนได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p>						
46	ผู้บริหาร มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาได้ อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
47	ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง สามารถนำไปปรับใช้ในการจัดการ เรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
48	คณะกรรมการสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง สามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนิน ชีวิตได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
49	นักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มี คุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
50	ครูสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต อย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ ที่	รายการ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			R	IOC	ความ หมาย
		1	2	3			
51	สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกลุ่มทักษะ/ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
52	สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
53	สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้เกิดการพัฒนาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
54	สถานศึกษามีความชัดเจนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลงการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
55	สถานศึกษาได้จัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
56	สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
57	สถานศึกษามีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์

1. นายครรชิต ฝายนันชัย ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษ
2. นายสุวิทย์ อินตะวิกุล ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย
3. นางนงคราญ ดวงตา รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนน่านปัญญานุกูล จังหวัดน่าน
4. นายเฉลิมวุฒิ คำร้อง ครูชำนาญการ
โรงเรียนแพร่ปัญญานุกูล จังหวัดแพร่
5. นางสาวจันทร์แรม แก้วคำน้อย ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก จ บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการสัมภาษณ์ปรากฏดังนี้

1. ท่านมีแนวทางด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการอย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 สัมภาษณ์วันที่ 16 ธ.ค. 64 กล่าวว่า ควรมีการวางแผน โดยทำกิจกรรมเข้าสู่แผนของโรงเรียน กำหนดงบประมาณให้ครอบคลุมและมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน มีแผนปฏิบัติงานครบทุกกิจกรรม ทุกกระบวนการ สามารถตรวจสอบได้

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 สัมภาษณ์วันที่ 1 ธ.ค. 64 กล่าวว่า การทำงานเน้นการบูรณาการ กับกิจกรรมทุกกิจกรรมให้เกิดความเชื่อมโยงและแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามผล อย่างสม่ำเสมอ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 สัมภาษณ์วันที่ 7 ธ.ค. 64 กล่าวว่า ควรมีแผนปฏิบัติการของ สถานศึกษาที่กำหนดหลักหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผล ของกิจกรรมและนำผลจากการดำเนินกิจกรรมมาขยายผลอย่างสม่ำเสมอ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 สัมภาษณ์วันที่ 8 ธ.ค. 64 กล่าวว่า ควรมีการวางแผน การดำเนินงานตามกระบวนการตามแผนมีการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมและ รายงานผลการดำเนินกิจกรรมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 สัมภาษณ์วันที่ 23 ธ.ค. 64 กล่าวว่า มีการบูรณาการ การทำงานกับทุกกลุ่มงาน ทุกกิจกรรม ติดตาม ปรับปรุง นิเทศงานอย่างเป็นระบบ มีการรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ

2. ท่านมีแนวทางบริหารด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการอย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 สัมภาษณ์วันที่ 16 ธ.ค. 64 กล่าวว่า ครูควรมีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการเผยแพร่การจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 สัมภาษณ์วันที่ 1 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสอดแทรกในกิจกรรมการเรียน การสอนและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้เทคนิควิธีการในการสอดแทรกหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 สัมภาษณ์วันที่ 7 ธ.ค. 64 กล่าวว่า ครูควรนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อพบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ก็นำปัญหาที่พบมาจัดทำเป็นวิจัยในชั้นเรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 สัมภาษณ์วันที่ 8 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ครูสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อครูพบปัญหาก็นำปัญหาที่พบในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาจัดทำเป็นวิจัยในชั้นเรียน เมื่อสิ้นปีการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 สัมภาษณ์วันที่ 23 ธ.ค. 64 กล่าวว่า ครูเป็นผู้สอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยที่สถานศึกษาจัดให้ครูมีความรู้ด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้

3. ท่านมีแนวทางบริหารด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการอย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 สัมภาษณ์วันที่ 16 ธ.ค. 64 กล่าวว่า ให้ครูสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี ช่วยทำความสะอาดแล้วไก่อ เป็นต้น ส่วนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ที่เรือนนอน โดยการให้ทุกเรือนนอนปลูกผักกินเอง เหลือจากการกินก็ขายให้ครู บุคลากร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 สัมภาษณ์วันที่ 1 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษากำหนดให้มีโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้งานอาชีพตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน ส่วนในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ก็เน้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยการมอบอุปกรณ์การประกอบอาชีพให้กับนักเรียน เมื่อนักเรียนจบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 สัมภาษณ์วันที่ 7 ธ.ค. 64 กล่าวว่า โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ ส่วนในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกกิจกรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 สัมภาษณ์วันที่ 8 ธ.ค. 64 กล่าวว่า โรงเรียนมีโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการส่งเสริมให้ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปสอดแทรกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งในโรงเรียนเฉพาะ

ความพิการ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะมีฐานะยากจน โรงเรียนควรจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยการฝึกอาชีพให้กับนักเรียน และผู้ดูแลคนพิการ เพื่อนำไปต่อยอดที่บ้านได้

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 สัมภาษณ์วันที่ 23 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษากำหนดให้มี โครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างน้อย 1 โครงการ/กิจกรรม โดยที่สถานศึกษานำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้แก้ไขปัญหา/พัฒนานักเรียน จัดให้มีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. ท่านมีแนวทางบริหารด้านการพัฒนาบุคคล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเฉพาะความพิการอย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 สัมภาษณ์วันที่ 16 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษาจัดทำ โครงการ/กิจกรรมให้ครูและบุคลากรไปศึกษาดูงานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปบูรณาการในกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วให้ครูนำสิ่งที่ได้จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์ใช้ใน กิจกรรมการเรียนรู้ ตามกระบวนการ PDCA หลังจากนั้นก็สร้างครุต้นแบบด้านหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ ติดตามผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 สัมภาษณ์วันที่ 1 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนให้ ผู้บริหาร ครู นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียน การสอนไปบูรณาการกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดให้มีครุต้นแบบด้านหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อคอยให้คำแนะนำ และจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ผลการนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อสิ้นปีการศึกษาจัดให้มี การเผยแพร่/ขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียน การสอน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 สัมภาษณ์วันที่ 7 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษาส่งเสริมให้ครู นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดให้มีการนิเทศ ติดตาม ผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และ มีการเผยแพร่/ขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียน การสอน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 สัมภาษณ์วันที่ 8 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษาจัดทำ โครงการ/กิจกรรมที่พัฒนาบุคลากรในด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้

กระบวนการ PDCA ในการส่งเสริมให้ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อสิ้นปีการศึกษาให้ครูนำผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต และใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน มาเผยแพร่ และคัดเลือกครูต้นแบบ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 สัมภาษณ์วันที่ 23 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษาสนับสนุนให้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่ครูและบุคลากร และส่งเสริมให้ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิต มีการสร้างครูแกนนำด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีการนิเทศติดตาม ผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิต

5. ท่านมีแนวทางบริหารด้านความสำเร็จและผลลัพธ์ของสถานศึกษา จากการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ อย่างไร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 สัมภาษณ์วันที่ 16 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษาต้องมีการปรับหลักสูตรให้มีการบูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกกลุ่มสาระ/ทุกกลุ่มทักษะ โดยที่ผู้บริหาร ครู นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน ในทุกวันส่งเสริมให้นักเรียนใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง เช่น ปลูกผักกินเอง เหลือจากการกิน ก็นำไปแบ่งปัน เหลือจากการแบ่งปันก็นำไปขาย เป็นต้น และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 สัมภาษณ์วันที่ 1 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษาต้องมีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในหลักสูตรที่ชัดเจน และมีการสร้างครูแกนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้มีแบบอย่าง/ภาพความสำเร็จ ในการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังจากนั้นจัดมีการเผยแพร่/ขยายผล/แลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปบูรณาการในกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วมีการนิเทศ ติดตามการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 สัมภาษณ์วันที่ 7 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษามีการกำหนดให้ทุกกลุ่มสาระ/ทุกกลุ่มทักษะมีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนมีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4 สัมภาษณ์วันที่ 8 ธ.ค. 64 กล่าวว่า สถานศึกษามีหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในทุกทักษะ มีการสร้างครูแกนนำ นักเรียนแกนนำด้านหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงให้กับนักเรียนทุกคน

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5 สัมภาษณ์วันที่ 23 ธ.ค. 64 กล่าวว่า โรงเรียนมีหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นให้ครูมีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตาม การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดให้มีการเผยแพร่ ขยายผลกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	แพรวพรรณ รวมสุข
วัน เดือน ปี เกิด	28 พฤษภาคม 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดน่าน
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2554 ค.บ. (การศึกษาพิเศษ), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
ที่อยู่ปัจจุบัน	54/1 หมู่ 1 บ้านไชยสถาน ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 55110
ผลงานตีพิมพ์	แพรวพรรณ รวมสุข (ผู้บรรยาย). (23 เมษายน 2565). สภาพและแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนเฉพาะความพิการ กลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. ใน การประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8 (หน้า 187-201). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

